

Gminny Program Rewitalizacji

Gminy Goleszów
na lata 2020-2030

Goleszów 2021

Opracowanie:

Gmina Goleszów

www.goleszow.pl

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER

www.deltapartner.org.pl

Spis treści

Wprowadzenie	5
1. Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu	6
2. Podstawa prawna	8
3. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	9
3.1 Spójność dokumentu w skali makro	9
3.2 Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy	12
4. Charakterystyka gminy	15
4.1 Położenie gminy	15
4.2 Demografia.....	17
4.3 Pomoc społeczna.....	18
4.4 Kultura i edukacja	19
4.5 Rynek pracy	20
4.6 Przedsiębiorczość	21
4.7 Ochrona środowiska.....	22
4.8 Budżet gminy.....	23
4.9 Podsumowanie charakterystyki.....	24
5. Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	27
5.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	27
5.1.1 Wyróżnione obszary statystyczne	29
5.1.2 Dobór kryteriów delimitacji.....	31
5.1.3 Wyniki badania sondażowego	34
5.2 Sfera społeczna	43
5.3 Sfera gospodarcza	57
5.4 Sfera środowiskowa	60
5.5 Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	63
5.6 Sfera techniczna	69
5.7 Podsumowanie – wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	72
6. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	79
6.1 Obszar rewitalizacji Goleszów -Centrum	79
6.2 Potencjały obszaru rewitalizacji Goleszów - Centrum	82
6.3 Podsumowanie diagnozy obszaru rewitalizacji	83
7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	85
8. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań	86
9. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	89
9.1 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	89
9.2 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	100
10. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych	102
10.1 Komplementarność przestrzenna	102

10.2. Komplementarność problemowa	102
10.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	103
10.4. Komplementarność międzyokresowa	103
10.5. Komplementarność źródeł finansowania	104
10.6 Podsumowanie komplementarności	104
10.7 Mechanizmy integracji	106
11. Indykatywne ramy finansowe	108
12. Opis struktury zarządzania	110
13. System monitoringu i ewaluacji	112
13.1 Monitoring	112
13.2 Ewaluacja	113
13.3 Aktualizacja GPR	114
13.4 Harmonogram realizacji	115
13.5 Koszty zarządzania	115
13.6 Wskaźniki realizacji	116
14. Uspołecznienie dokumentu i proces partycypacji społecznej	117
14.1 Uspołecznienie opracowania GPR	117
14.2 Uspołecznienie wdrażania GPR	118
15. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko	120
16. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach	121
17. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	122
17.1 Specjalna Strefa Rewitalizacji	122
17.2 Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego	122
17.2.1 Niezbędne zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego ...	122
17.2.2 Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	122
18. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	123
18.1 Podobszar rewitalizacji Goleszów - Centrum	123
Spis rysunków, tabel i wykresów	124

Wprowadzenie

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020-2030 (GPR) jest dokumentem operacyjnym umożliwiającym prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na terenie gminy. GPR został opracowany zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.), Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r. oraz Zasadami wsparcia rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 z dnia 17 marca 2021.

Zgodnie z zapisami ustawy, rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

GPR jest narzędziem służącym do tworzenia warunków i koordynowania procesu rewitalizacji, który to proces stanowi zadanie własne gminy. Proces przygotowania GPR poprzedzony został podjęciem uchwały NR 0007.30.2021 Rady Gminy Goleszów z dnia 31 marca 2021 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Goleszów oraz uchwały NR 0007.40.2021 Rady Gminy Goleszów z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020-2030.

Gmina Goleszów przystępując do opracowania GPR, zgodnie z przepisami ustawy, zobowiązana była do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy. Obszar może zostać wskazany jako obszar zdegradowany, jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz gdy występuje na nim co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych. Obszar cechujący się szczególną koncentracją wymienionych zjawisk, na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. W efekcie prac analitycznych i badawczych na terenie Gminy Goleszów został wyznaczony obszar zdegradowany obejmujący swym zasięgiem miejscowość Goleszów oraz zawężony w stosunku do obszaru zdegradowanego obszar rewitalizacji Goleszów-Centrum.

1. Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu

Poniższe pojęcia należą do terminologii związanej z rewitalizacją, pochodzą z Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, z dnia 2 sierpnia 2016 r:

REWITALIZACJA – kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

STAN KRYZYSOWY – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitał społeczny, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej),

- technicznej (w szczególności w zakresie degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej Gminy.

OBSZAR ZDEGRADOWANY – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

OBSZAR REWITALIZACJI – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt. 2, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni Gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców Gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojskowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

PROGRAM REWITALIZACJI –

- inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę Gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.
- gminny program rewitalizacji, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. poz. 1777 z późn. zm.).

2. Podstawa prawna

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020-2030 (GPR) został opracowany na podstawie Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.), Wytycznych Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r. oraz Zasad wsparcia rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 z dnia 17 marca 2021.

Dokument stanowi wieloletni program działań gminy w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, zmierzający do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do jego zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Przed opracowaniem GPR dokonano delimitacji obszaru zdegradowanego na podstawie szczegółowych badań czynników mających wpływ na rozwój poszczególnych części gminy oraz wyników badań prowadzonych wśród mieszkańców. Dla skutecznego przeprowadzenia procesu wykorzystano podział gminy na miejscowości, częściowo je modyfikując ze względu na występujące powiązania funkcjonalne części obszarów. Następnie dokonano analizy porównawczej w obrębie wyłonionych jednostek, co umożliwiło wskazanie obszaru znajdującego się w szczególnie trudnej sytuacji ze względu na odnotowywane negatywne zjawiska społeczne, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Przyjęte założenia metodologiczne pozwoliły na delimitację obszaru kryzysowego. Jego powierzchnia i kształt wynikają z jednej strony z przeprowadzonej diagnozy, z drugiej są efektem ograniczeń określonych w ustawie o rewitalizacji, precyzujących maksymalną liczbę ludności (30%) i powierzchni gminy (20%), którymi może zostać objęty obszar rewitalizacji. W efekcie przeprowadzonych prac diagnostycznych wyznaczono:

- obszar zdegradowany Goleszów, obejmujący swym zasięgiem miejscowość Goleszów,
- obszar rewitalizacji Goleszów-Centrum, będący fragmentem obszaru zdegradowanego.

Wyznaczone obszary poddane zostały konsultacjom społecznym, a następnie Rada Gminy Goleszów podjęła uchwałę w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Goleszów.

Z uwagi na okoliczności występujące w trakcie przygotowania dokumentu, a związane z pandemią koronawirusa, formuła prowadzonych konsultacji społecznych dostosowana została do panujących w kraju restrykcji. Tym samym ograniczyła kontakty bezpośrednie, zastosowano natomiast formy partycypacji pośrednie bądź zdalne. Cały proces konsultacji społecznych zapewniał jak najszerszy udział społeczności lokalnej w przygotowaniu dokumentu.

3. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020-2030 został poddany analizie oraz kompleksowej weryfikacji w zestawieniu z kluczowymi dokumentami strategicznymi i operacyjnymi w skali makro i mikro. Zwrócić uwagę, należy na to, iż proces rewitalizacji, co do zasady ma wymiar lokalny i powinien kreować rozwój na poziomie jednostek samorządu terytorialnego, a następnie pośrednio realizować cele i założenia programów na poziomie regionu i kraju.

3.1 Spójność dokumentu w skali makro

Niniejsze opracowanie jest w pełni zgodne z założeniami, priorytetami oraz celami artykułowanymi w poniżej zestawionych dokumentach.

Komplementarność z dokumentami na poziomie krajowym
Strategia Europa 2020
Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety: <ul style="list-style-type: none"> • rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji • rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej • rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności
Dokument ten, określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty został przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Jego założeniem jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju. Cele i zadania: <ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki: <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji • Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym • Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki • Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki • Stworzenie Polski Cyfrowej • Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” • Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska 2. Równoważenia potencjałów rozwojowych regionów: <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych • Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach • Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego 3. Efektywność i sprawność państwa: <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej • Wzrost społecznego kapitału rozwoju
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
Cele i zadania: <ol style="list-style-type: none"> 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności

2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów
3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej
4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski
5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa
6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020, przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r., zgodnie z wymogami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383, 1250, 1948 i 1954 oraz z 2017 r. poz. 5). Strategia określa nowy model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 r.

Cele i zadania:

1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną:
 - Wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji
 - Zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych
 - Przemiany strukturalne sektora
 - Nowe formy działania i współpracy
 - Nowoczesne instrumenty wsparcia
 - Trwałe zwiększanie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych
 - Zwiększanie umiędzynarodowienia polskiej gospodarki
 - Zwiększanie towarów zaawansowanych technologicznie
2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
 - Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne
 - Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy
 - Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów
 - Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe
 - Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania
3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
 - Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli
 - Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne- dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorstw
 - Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego
 - Cyfrowe państwo usługowe
 - Stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne
 - Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe

Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej

Cel szczegółowy 1: Niskoemisyjne wytwarzanie energii

Cel szczegółowy 2: Poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami, w tym odpadami

Cel szczegółowy 3: Rozwój zrównoważonej produkcji -obejmujący przemysł, budownictwo i rolnictwo

Cel szczegółowy 4: Transformacja niskoemisyjna w dystrybucji i mobilności, obejmująca sektor transportu i handlu

Cel szczegółowy 5: Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji

Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”
<p>Cel strategiczny A: Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cele operacyjne: <ul style="list-style-type: none"> ○ Konkurencyjna gospodarka ○ Innowacyjna gospodarka ○ Silna lokalna przedsiębiorczość <p>Cel strategiczny B: Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cele operacyjne: <ul style="list-style-type: none"> ○ Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych ○ Aktywny mieszkaniec ○ Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki <p>Cel strategiczny C: Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cele operacyjne: <ul style="list-style-type: none"> ○ Wysoka jakość środowiska ○ Efektywna infrastruktura ○ Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu <p>Cel strategiczny D: Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cele operacyjne <ul style="list-style-type: none"> ○ Zrównoważony rozwój terytorialny ○ Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu ○ Nowoczesna administracja publiczna
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych W Powiecie Cieszyńskim na lata 2018-2023
<p>Cel operacyjny 1: Efektywny system pomocy społecznej</p> <p>1.1 Monitorowanie istniejącej sieci domów pomocy społecznej</p> <p>1.2 Rozwój i modernizacja bazy materialnej i organizacyjnej świadczącej usługi terapeutyczne, poradnictwa specjalistycznego i konsultacji</p> <p>Cel operacyjny 2: Podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz mieszkańców Powiatu Cieszyńskiego</p> <p>2.1 Doskonalenie zawodowe kadr pomocowych jednostek organizacyjnych</p> <p>2.2 Współpraca z sektorem rządowym, samorządowym i pozarządowym działającym w zakresie pomocy społecznej, wsparcia rodziny i pieczy zastępczej oraz rehabilitacji społecznej.</p> <p>Cel operacyjny 3: Efektywny system pieczy zastępczej</p> <p>3.1 Podejmowanie przedsięwzięć na rzecz rozwijania i wspierania systemu pieczy zastępczej</p> <p>3.2 Promowanie rodzinnych form opieki nad dzieckiem, w tym dalszy rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych</p> <p>3.3 Ewaluacja funkcjonujących placówek opiekuńczo wychowawczych typu socjalizacyjnego</p> <p>3.4 Wspieranie usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej</p> <p>Cel operacyjny 4: Wzmocnienie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym</p> <p>4.1 Kształtowanie postaw prospołecznych sprzyjających kreowaniu środowiska przyjaznego osobom niepełnosprawnym</p> <p>4.2 Integrowanie i inicjowanie działań różnych podmiotów w zakresie wzmocnienia wsparcia i uczestnictwa społecznego osób niepełnosprawnych</p> <p>4.3 Likwidacja barier dająca możliwość równoprawnego uczestnictwa osobom niepełnosprawnym w życiu społecznym</p> <p>Cel operacyjny 5: Tworzenie warunków do pełnego uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym</p> <p>5.1 Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb starzejącego się społeczeństwa</p> <p>5.2 Aktywizacja i kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych</p> <p>Cel operacyjny 6: Profilaktyka i przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii</p> <p>Cel operacyjny 7: Promocja zatrudnienia i aktywizacja lokalnego rynku pracy</p>
Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014 – 2020
<p>Oś priorytetowa I Nowoczesna Gospodarka</p> <p>Oś priorytetowa II Cyfrowe śląskie</p> <p>Oś priorytetowa III Konkurencyjność MŚP</p> <p>Oś priorytetowa IV Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna</p> <p>Oś priorytetowa V Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów</p>

Oś priorytetowa VI Transport
 Oś priorytetowa VII Regionalny rynek pracy
 Oś priorytetowa VIII Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy
 Oś priorytetowa IX Włączenie społeczne
 Oś priorytetowa X Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna
 Oś priorytetowa XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego
 Oś priorytetowa XII Infrastruktura edukacyjna
 Oś priorytetowa XIII Pomoc Techniczna

Problematykę rewitalizacji uwzględniono w Osi priorytetowej X Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna, w ramach której zawarto następujące priorytety inwestycyjne tożsame z celami rewitalizacji wskazanymi w przedmiotowym dokumencie:

- Priorytet inwestycyjny 9a – Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
- Priorytet inwestycyjny 9b - Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich

3.2 Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy

W wymiarze mikro Gminny Program Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020 - 2030 jest zgodny z następującymi dokumentami:

Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym

Strategia Rozwoju Gminy Goleszów na lata 2016-2026

Misją gminy Goleszów przedstawioną w Strategii Rozwoju jest podnoszenie standardu życia mieszkańców, wzmocnianie swojej atrakcyjności dla biznesu oraz podnoszenie atrakcyjności turystycznej w harmonii i z wykorzystaniem posiadanych walorów oraz potencjału krajobrazowo-przyrodniczego.

Cel strategiczny I: Wzmocnienie integracji społecznej, rozwoju kulturalno-społecznego oraz potencjału ludzkiego

Cel operacyjny I.1.: Wzmocnienie więzi w lokalnych społecznościach poszczególnych miejscowości gmin

Cel operacyjny I.2: Integracja mieszkańców w grupach wiekowych oraz w grupach zainteresowań, w tym sportu

Cel operacyjny I.3: Ugruntowanie i rozbudowa oferty kulturowej o wymiarze lokalnym i ponadlokalnym

Cel operacyjny I.4: Przeciwdziałanie bezrobociu, wykluczeniu społecznemu, aktywizacja grup i jednostek zagrożonych

Cel strategiczny II: Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej i warunków prowadzenia działalności gospodarczej i biznesu oraz wspieranie transformacji rolnictwa

Cel operacyjny II.1.: Podniesienie standardów obsługi przedsiębiorców i inwestorów

Cel operacyjny II.2.: Wspieranie mikroprzedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa

Cel operacyjny II.3.: Wspieranie transformacji sektora rolniczego w kierunku agroturystyki oraz rolnictwa specjalistycznego, w tym bio-specjalistycznego, rozwój agroturystyki

Cel strategiczny III: Rozwój potencjału turystycznego, rekreacyjnego i sportowego gminy

Cel operacyjny III.1.: Rozbudowa bazy noclegowej.

Cel operacyjny III.2.: Rozbudowa oferty turystyczno-edukacyjnej.

Cel operacyjny III.3.: Rozbudowa oferty sportowo-rekreacyjnej.

Cel operacyjny III.4.: Aktywna promocja gminy oraz poprawa dostępu do informacji turystycznej

Cel strategiczny IV: Efektywne wykorzystanie środowiska i przestrzeni fizycznej, ochrona przyrody i krajobrazu

Cel operacyjny IV.1.: Odnowa struktury przestrzennej i przestrzeni ogólnodostępnych w centrach miejscowości.

Cel operacyjny IV.2.: Rozbudowa oraz modernizacja sieci dróg gminnych, poprawa jakości dróg

powiatowych(współpraca), odbudowa komunikacji kolejowej

Cel operacyjny IV.3.: Rozwój odnawialnych źródeł energii

Cel operacyjny IV.4.: Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej

Cel operacyjny IV.5.: Ochrona i promocja, udostępnianie zasobów przyrodniczych, bioróżnorodność

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Goleszów

Cel główny: rozwój gospodarczy przy zachowaniu wyróżniających się walorów środowiska przyrodniczego i warunków zamieszkania.

Cele strategiczne i szczegółowe:

1. Aktywizacja gospodarcza
 - tworzenie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej (produkcyjnej, usługowej, turystyki)
 - rozwój mieszkalnictwa
 - poprawa warunków rozwoju rolnictwa
2. Nowoczesna infrastruktura
 - rozwój infrastruktury społecznej
 - rozwój kultury
 - rozwój opieki zdrowotnej i społecznej
 - stworzenie warunków do aktywnego wypoczynku i rekreacji
 - rozwój infrastruktury drogowej i technicznej
 - poprawa funkcjonowania systemu wodociągowego i układu komunikacyjnego
 - rozwój i poprawa funkcjonowania systemu zaopatrzenia w energię elektryczną
 - pełne wyposażenie gminy w zorganizowany system odbioru ścieków
 - rozwój lokalnych, odnawialnych źródeł energii
3. Atrakcyjne środowisko i ład przestrzenny
 - poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz stanu sanitarnego środowiska
 - ochrona wartości przyrodniczych i zasobów naturalnych
 - poprawa stanu środowiska kulturowego oraz ochrona wartości kulturowych i krajobrazowych
 - harmonijny i racjonalny rozwój zabudowy
 - poprawa ładu przestrzennego jednostek osadniczych

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Goleszów

Jako cel nadrzędny redukcji zanieczyszczeń na terenie omawianej gminy wyznacza się: „Poprawę warunków życia mieszkańców wraz z rozwojem gospodarczym Gminy Goleszów przy założeniu niskoemisyjności realizowanych działań”.

Dla wyznaczenia i w celu pogrupowania konkretnych zadań inwestycyjnych wyodrębniono 6 celów szczegółowych w zakresie 6 sektorów:

Cel I: Poprawa poprzez działanie systemowe;

Cel II: Zmniejszenie energochłonności budynków mieszkalnych;

Cel III: Zmniejszenie energochłonności budynków użyteczności publicznej;

Cel IV: Sprawny i energooszczędny transport;

Cel V: Poprawa stanu infrastruktury technicznej;

Cel VI: Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Goleszów na lata 2016-2020

Gmina Goleszów zapewnia mieszkańcom warunki rozwoju, zaspokaja ich potrzeby oraz przeciwdziała zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego.

Cel strategiczny 1.: Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.

- Zapewnienie osobom ubogim bezpieczeństwa socjalnego
- Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz ograniczanie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy
- Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Cel strategiczny 2.: Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

- Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
- Wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
- Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
- Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia

Cel strategiczny 3.: Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

- Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
- Ograniczenie skutków niepełnosprawności, aktywizacja osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 4.: Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.

- Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Cel strategiczny 5.: Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

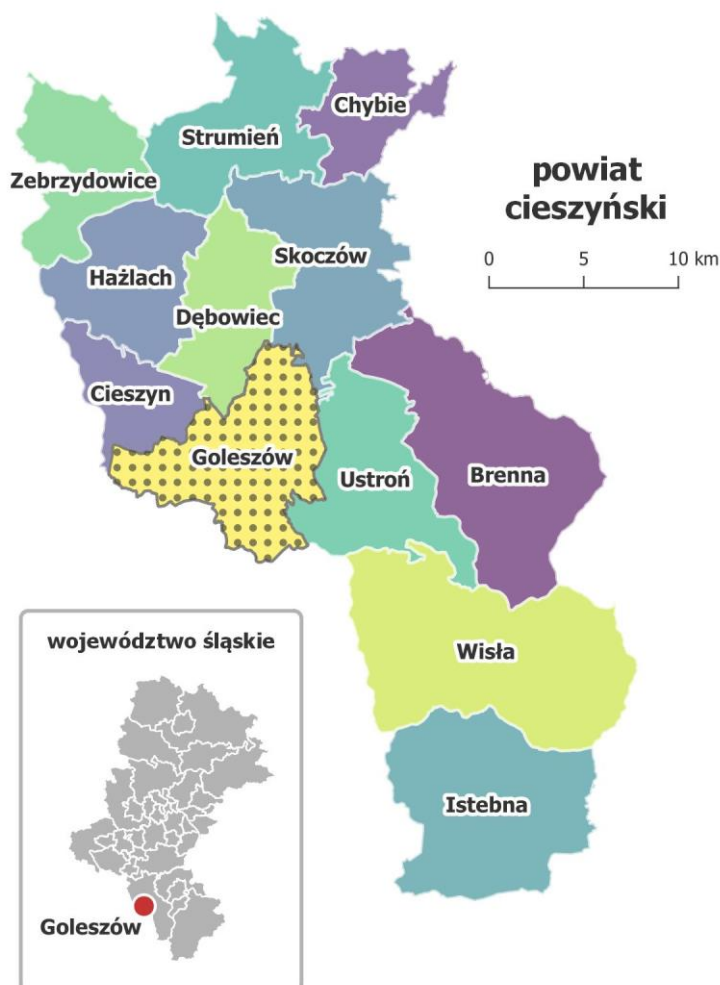
- Doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
- Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

4. Charakterystyka gminy

4.1 Położenie gminy

Gmina Goleszów jest gminą wiejską, położoną w południowej części województwa śląskiego, w powiecie cieszyńskim. Zajmuje powierzchnię 65,89 km². Od północy graniczy z miastem Cieszyn oraz gminami Dębowiec i Skoczów, od wschodu z miastem Ustroń, od zachodu i południa z Republiką Czeską (gminy: Nýdek, Vendryně, Třinec, Český Tešín).

Rysunek 1 Położenie Gminy Goleszów w regionie

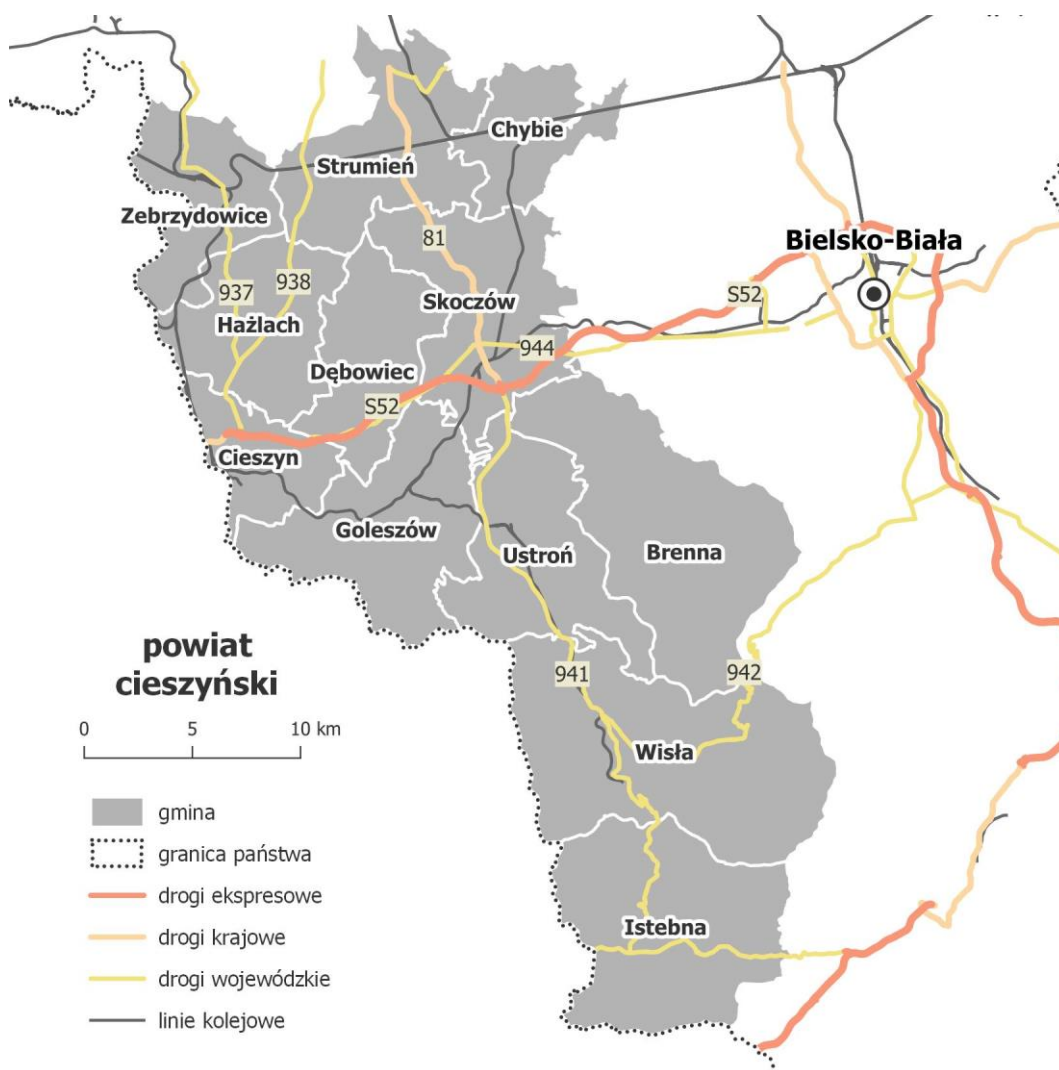

Źródło: opracowanie własne

Gmina Goleszów jest położona wzdłuż ruchliwej drogi powiatowej łączącej Cieszyn z Ustroniem. Układ drogowy gminy tworzy sieć dróg i ulic podzielonych według pełnionych funkcji na następujące kategorie:

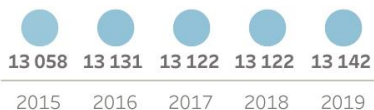
- drogi powiatowe, o łącznej długości ok. 47 km,
- drogi gminne, o łącznej długości ok. 121 km,
- drogi bez określonej kategorii, o łącznej długości ok. 20 km.

Na terenie gminy znajduje się drogowe przejście graniczne w Lesznej Górnej, co powoduje, że przez teren gminy przemieszcza się wielu turystów. Podróże te mają jednak charakter tranzytowy, a ich celem często są pobliskie miejscowości turystycznej, takie jak Ustroń, Wisła czy miejscowości położone w Czechach i na Słowacji. Na terenie gminy zlokalizowane jest także drogowe przejście graniczne Puńców-Kojkovice, które w przeszłości funkcjonowało w ramach małego ruchu granicznego. Nie odgrywa ono tak ważnej roli w ruchu tranzytowym jak przejście w Lesznej Górnej i jest wykorzystywane przede wszystkim przez pracujących w Czechach mieszkańców Puńcowa i Dzięgielowa. Przez gminę przebiegają linie kolejowe 190 na odcinku Goleszów-Cieszyn oraz 191 Goleszów-Wisła Głębce, które aktualnie są modernizowane.

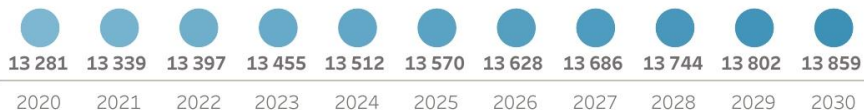

DEMOGRAFIA

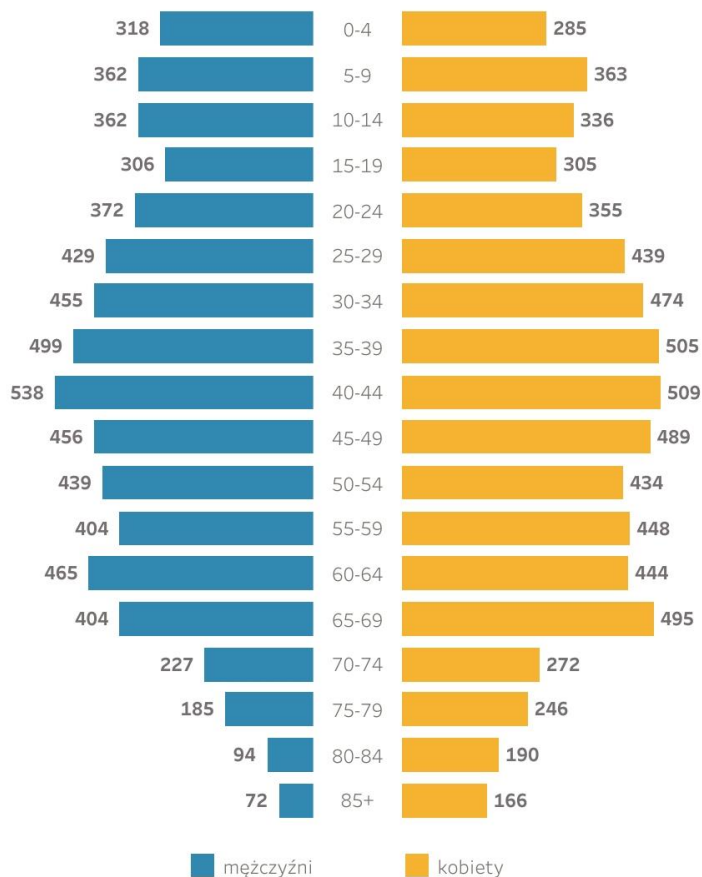
Stan ludności

Prognoza ludności

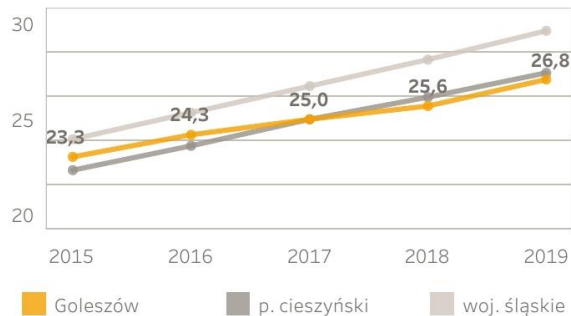
Piramida wieku i płci (2019 r.)

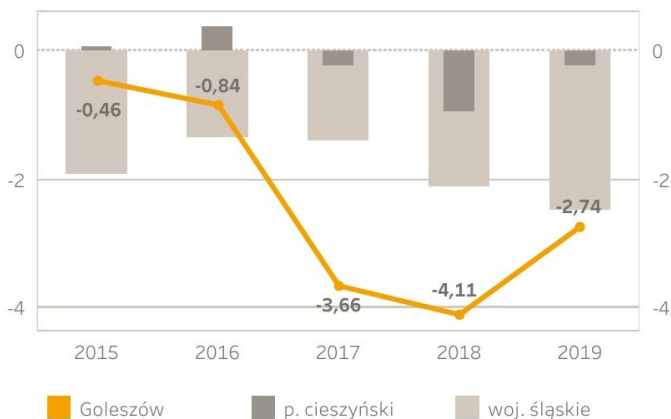
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi

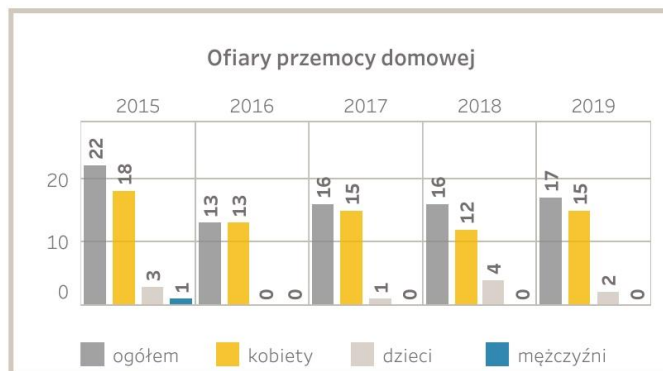
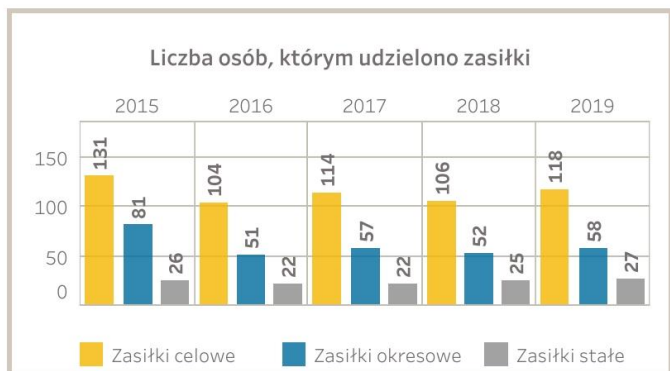
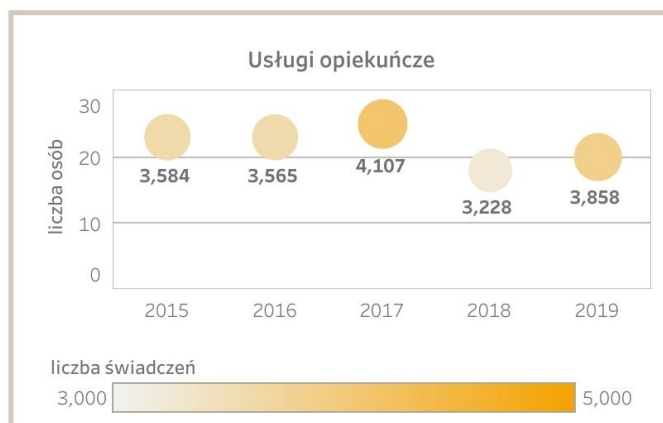
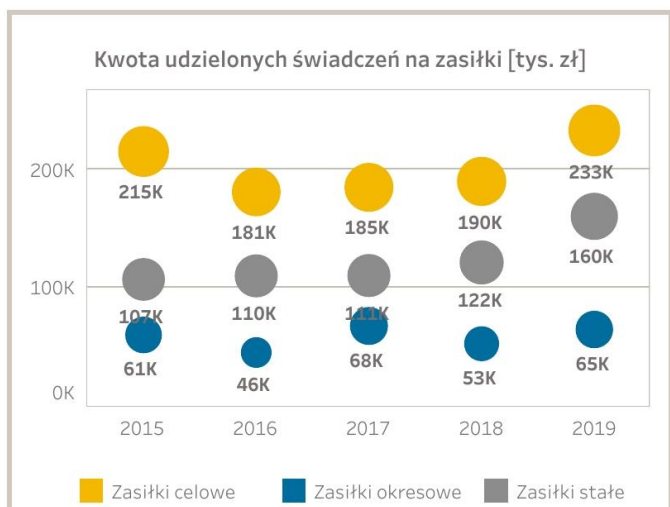
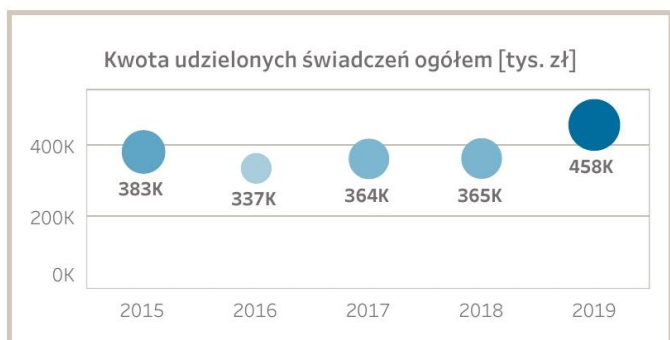
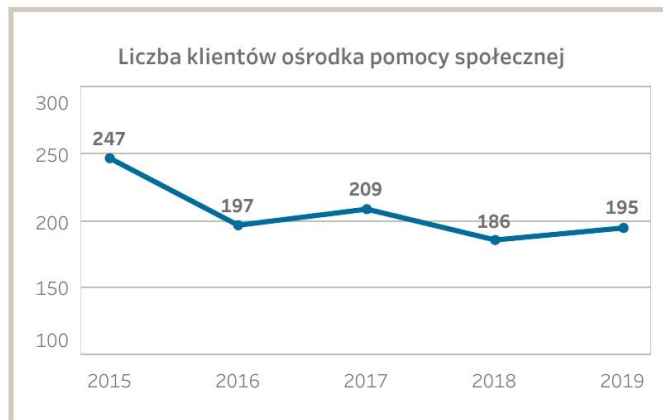
Przyrost naturalny na 1000 ludności

Saldo migracji na 1000 osób

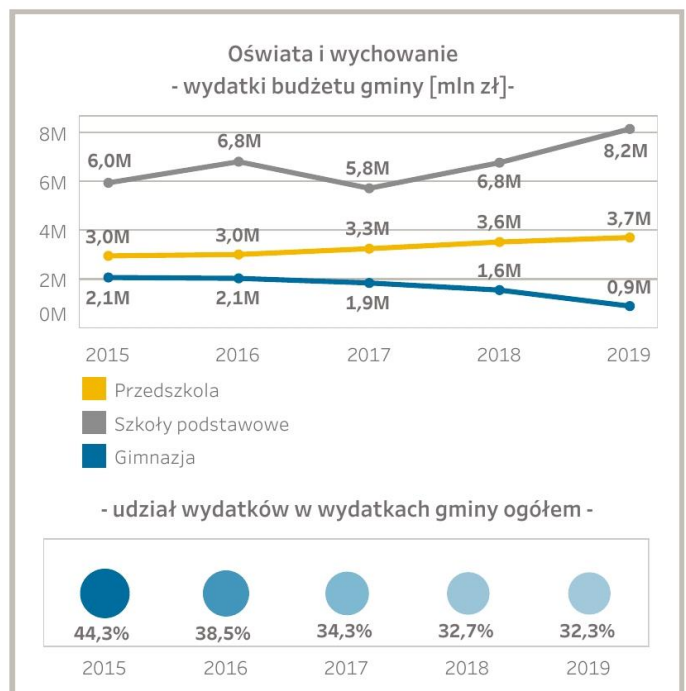
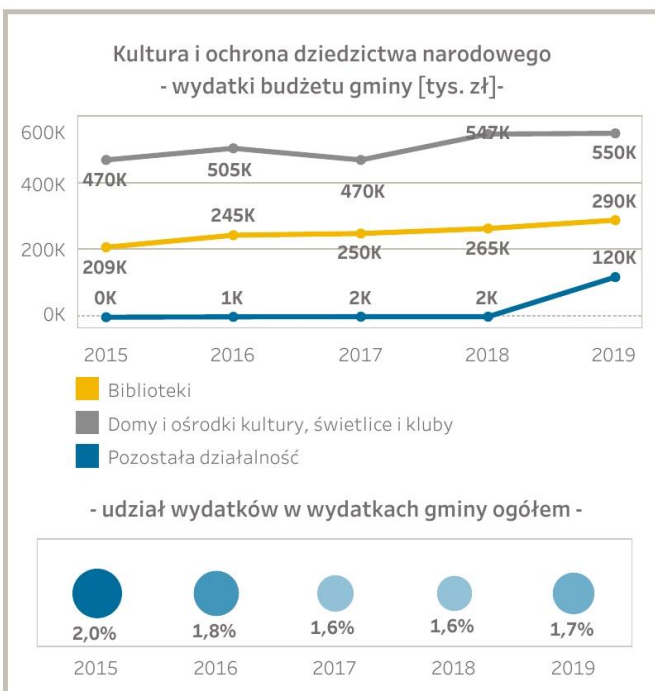
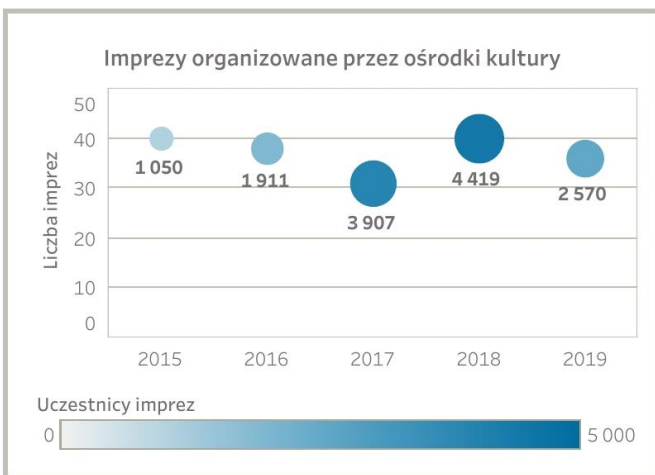
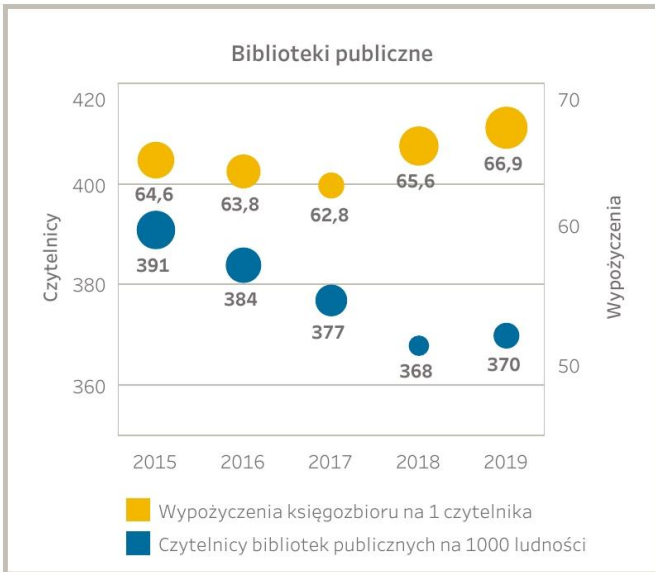

POMOC SPOŁECZNA

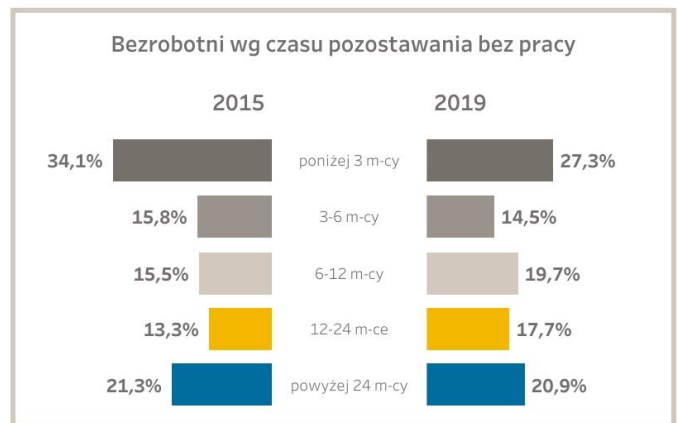
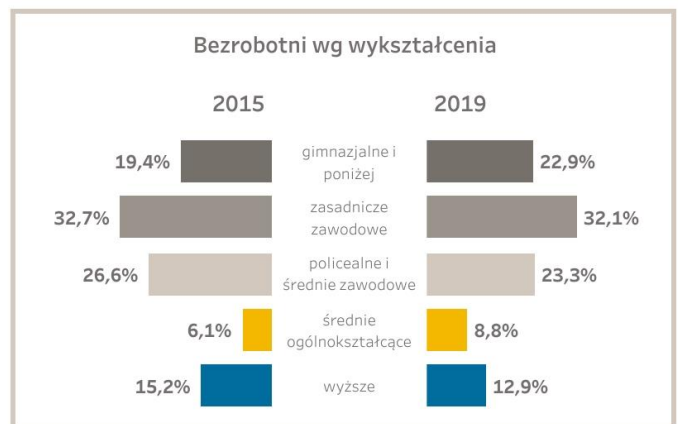
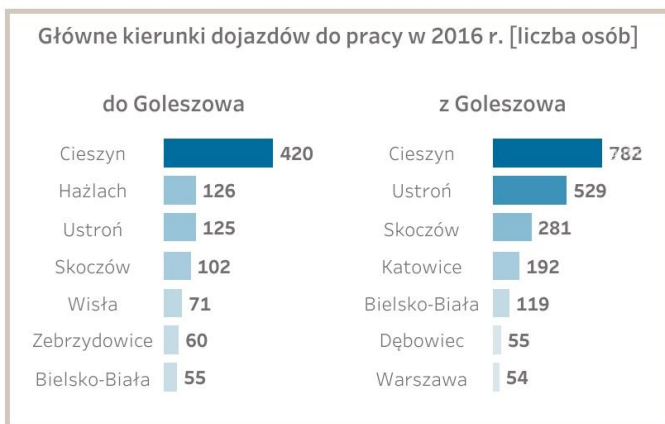
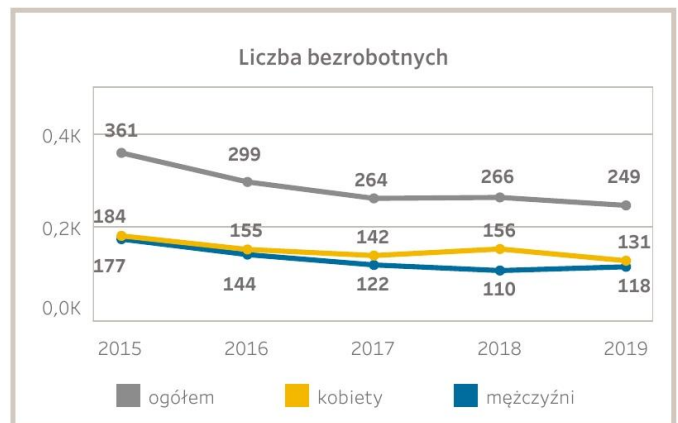
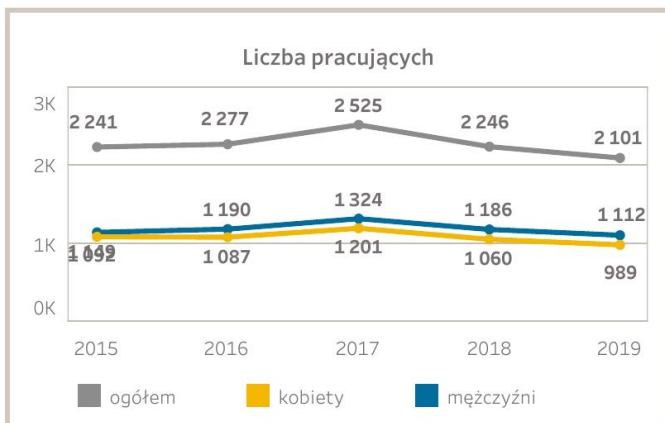
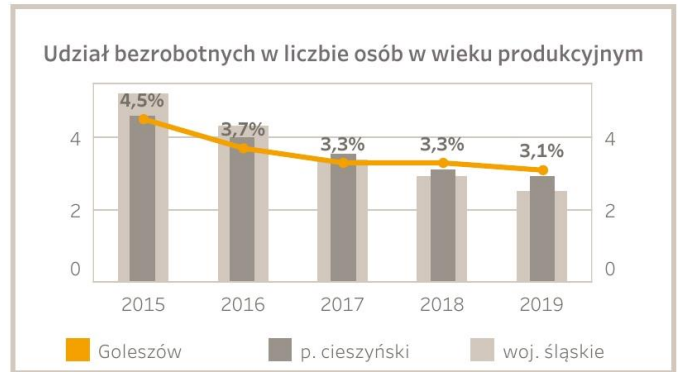
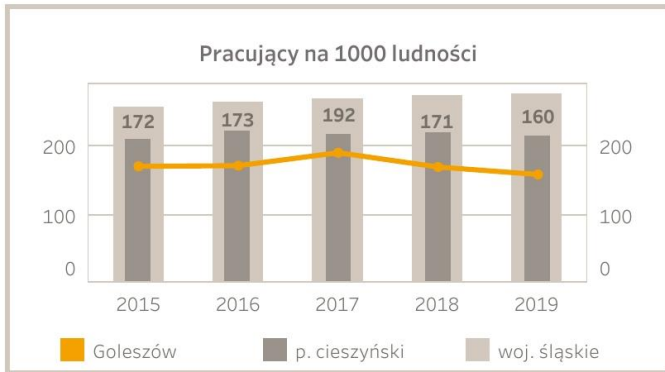
źródło danych: GUS BDL 2015-2019, Urząd Gminy Golezów

KULTURA I EDUKACJA

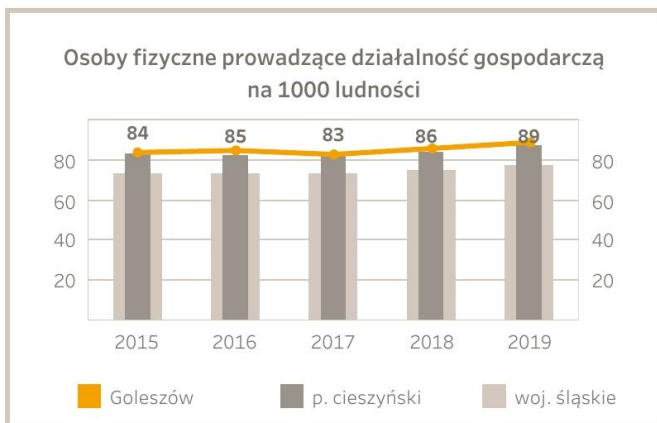
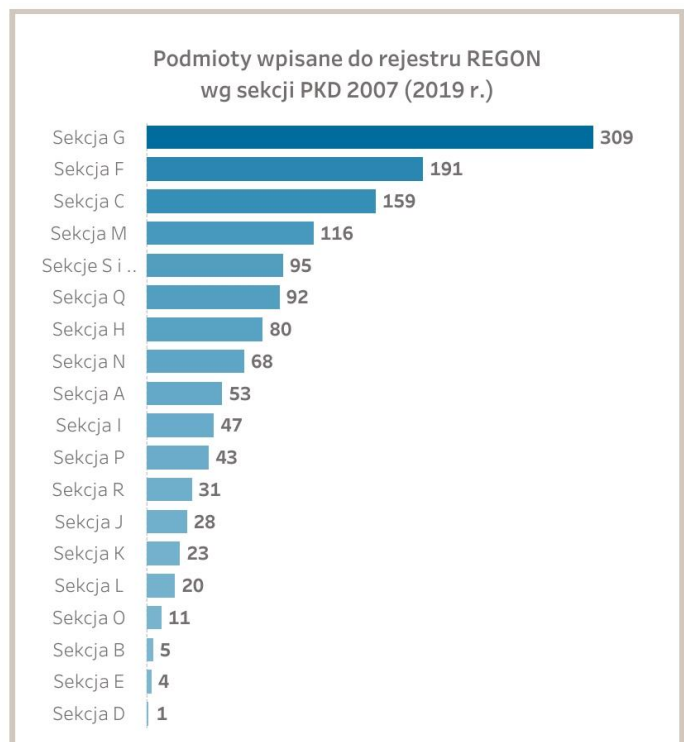
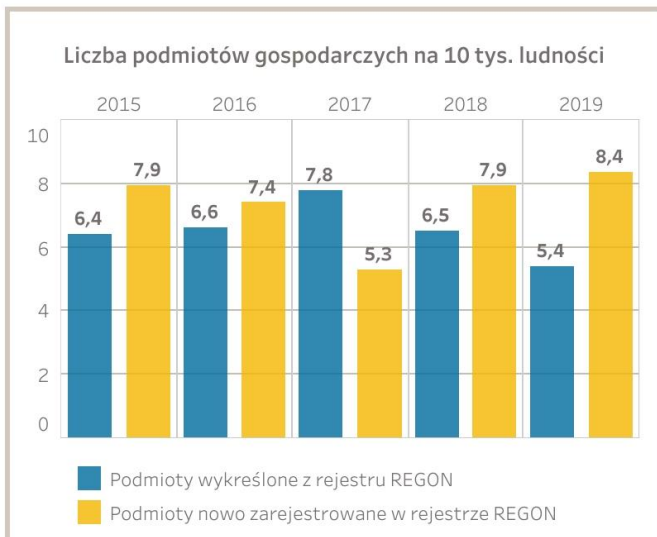
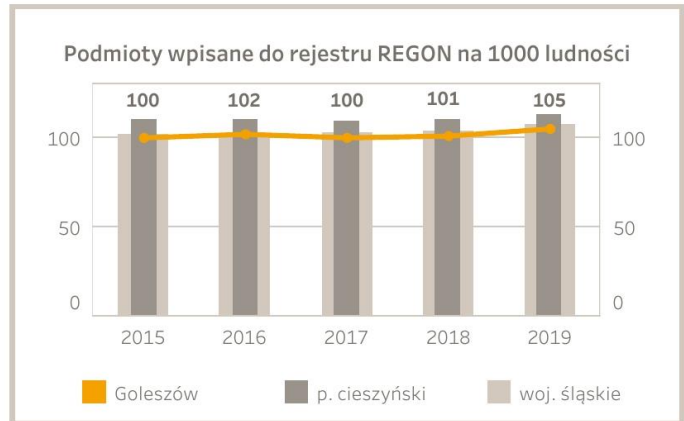
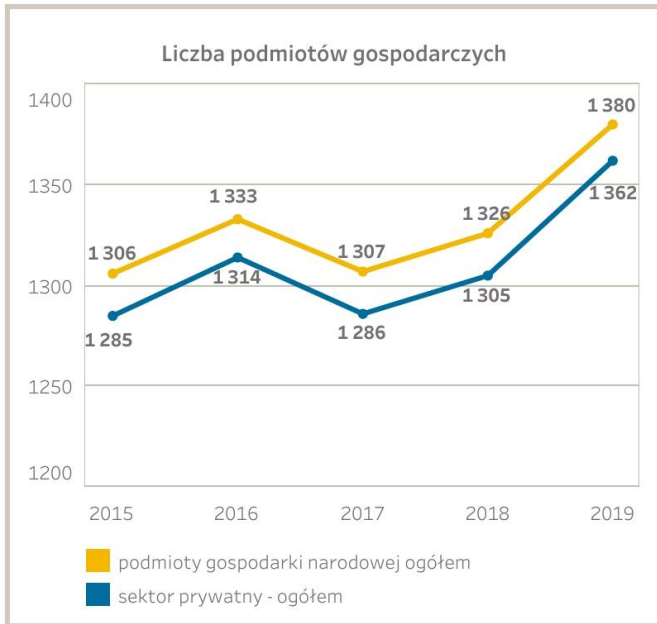

źródło danych: GUS BDL 2015-2019, <https://mapa.wyniki.edu.pl/>

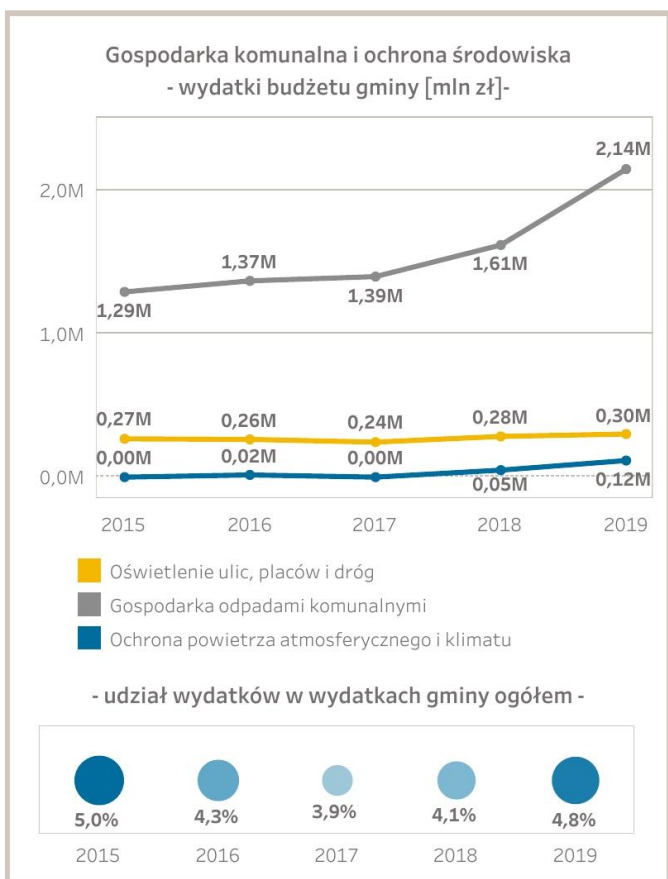
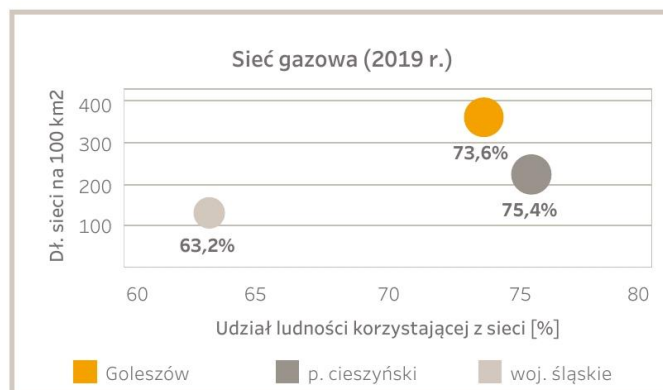
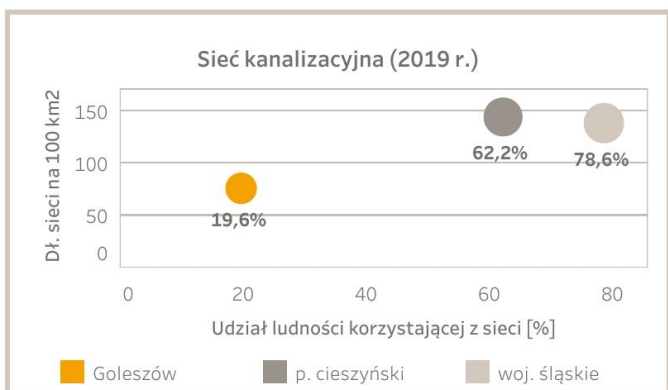
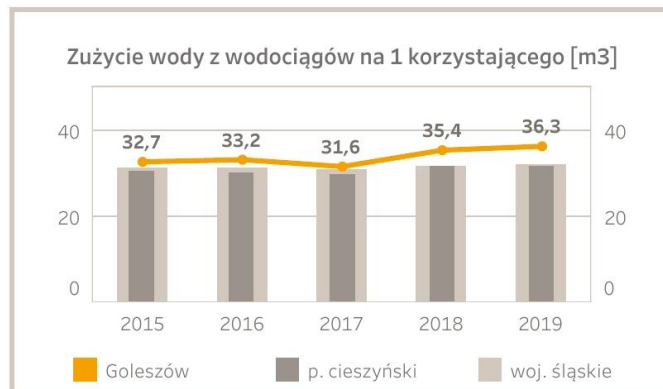
RYNEK PRACY

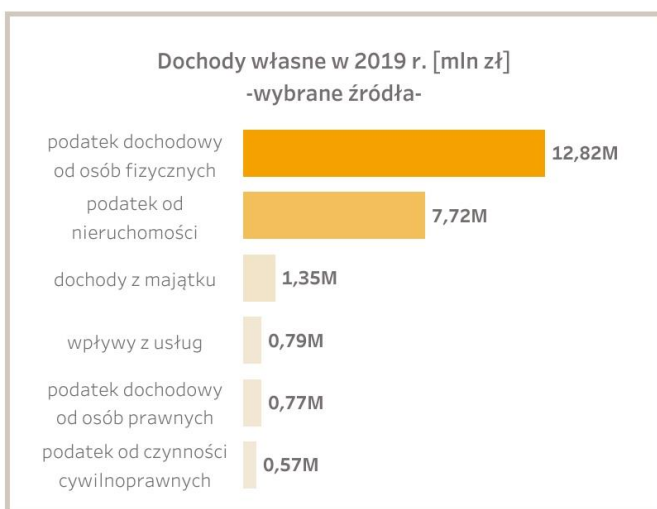
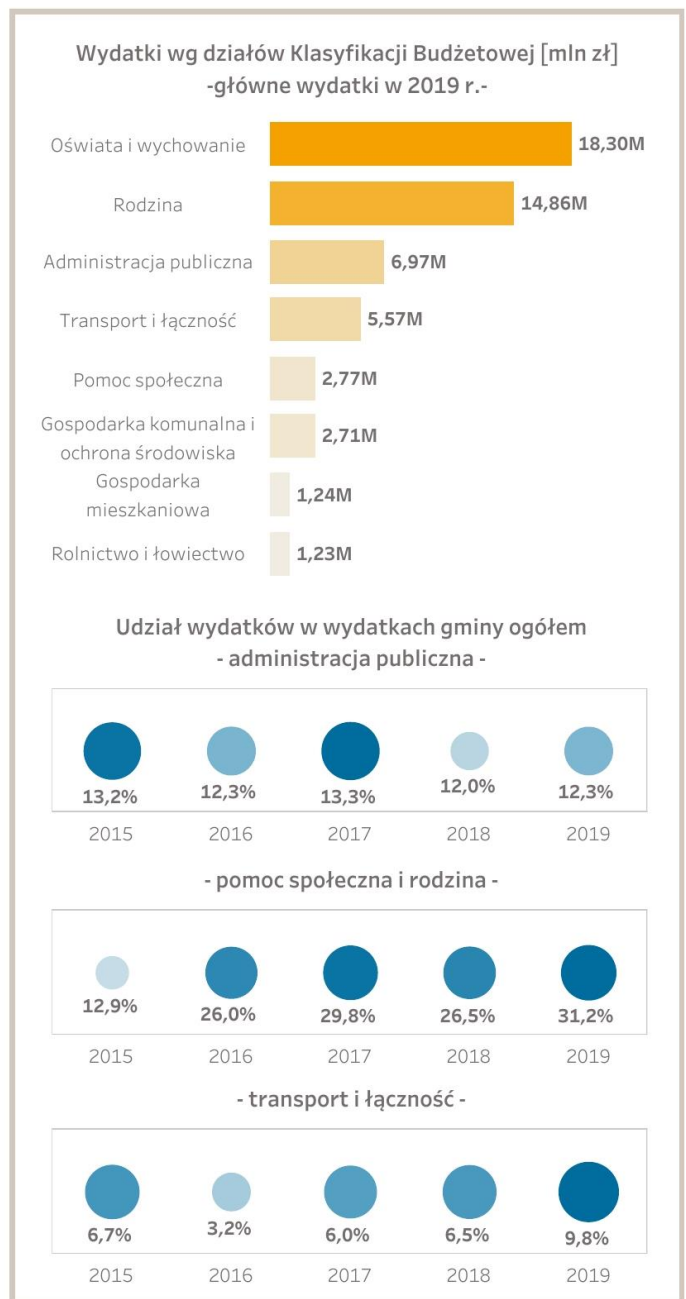
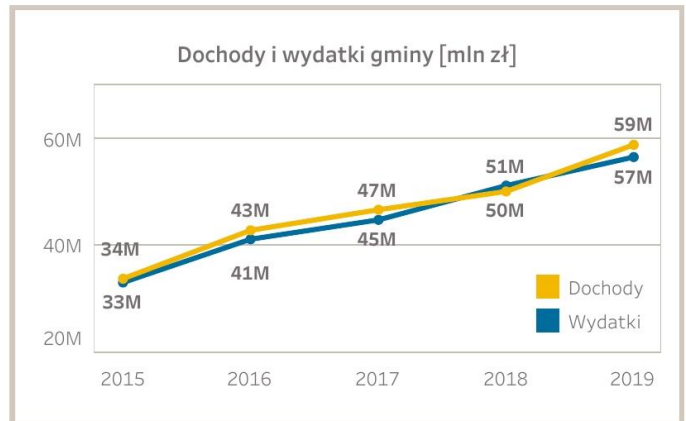
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

OCHRONA ŚRODOWISKA

BUDŻET GMINY

4.9 Podsumowanie charakterystyki

Demografia

Sytuacja demograficzna Gminy Goleszów wskazuje na nieznaczny wzrost liczby ludności w latach 2015-2019. Liczba ludności wzrosła o 0,6%, z 13 058 do 13 142 osób. Prognozy statystyczne prowadzone przez GUS zakładają systematyczny wzrost liczby ludności. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2015-2019 był ujemny, wahał się w przedziale od -0,46 do -4,11, w ostatnim badanym roku wynosił -2,74. Pozytywnie natomiast kształtowało się saldo migracji na 1000 osób, przyjmując wartości dodatnie, w ostatnim badanym roku odnotowano jego wzrost do poziomu 4,71. Jest to wartość znacznie lepsza od wartości powiatu cieszyńskiego, czy województwa śląskiego. W gminie zauważalny jest problem starzenia się społeczności lokalnej. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem wzrósł z 20,0% (2015 r.) do 21,3% (2019 r.). W 2019 r. liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w gminie wynosiła 2 795 osób, współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wzrósł z 23,3 w 2015 r. do 26,8 w 2019 r.

Pomoc społeczna

W badanym okresie liczba klientów ośrodka pomocy społecznej zmalała o 21%. W 2019 r. z pomocy społecznej korzystało jedynie 195 mieszkańców gminy, co należy uznać za pozytywny wynik. Liczba beneficjentów korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności od 2015 zmalała o ponad 28% (z poziomu 326 do 234), jest korzystniejsza niż w przypadku powiatu cieszyńskiego, czy województwa śląskiego. Kwota udzielonych świadczeń ogółem wzrasta, w 2019 r. wynosiła 458 tys. Wśród najczęstszych powodów przyznania pomocy społecznej w gminie Goleszów na pierwszym miejscu, niezmiennie znajduje się ubóstwo, kolejno potrzeba ochrony macierzyństwa i długotrwała/ciężka choroba. Na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który udziela wsparcia osobom i rodzinom oraz pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych.

Kultura i edukacja

Za funkcję kulturalno-rozrywkową w gminie odpowiadają m.in. Gminny Ośrodek Kultury oraz Biblioteka Publiczna. W porównaniu do 2015 r. liczba uczestników imprez organizowanych przez ośrodki kultury wzrosła, w 2019 r. wynosiła 2 570, jednak odnosząc ten wynik do 2018 r., był on niższy o prawie 42%. Udział wydatków gminy na kulturę i dziedzictwo narodowe w 2019 r. wynosił 1,7%. Liczba czytelników biblioteki na 1000 ludności w latach 2015-2019 zmalała o 5,4%. Natomiast wzrosła liczba wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika o 3,6%, co może być spowodowane poszerzeniem i uatrakcyjnieniem dostępnego zasobu księgozbioru bibliotecznego. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadająca na 1 miejsce w placówce wychowania publicznego wynosiła w 2019 r. 0,97, jest to mniej o ok. 15% w stosunku

do 2015 r. Mimo spadku i niskiej wartości, jest to i tak wynik korzystniejszy na tle powiatu cieszyńskiego, czy województwa śląskiego. Współczynnik skolaryzacji netto (szkoły podstawowe) w 2019 r. wynosił 74,6, wzrósł o blisko 9% w stosunku do 2015 r. Wartość współczynnika poniżej 100 dowodzi o tym, iż część dzieci uczęszcza do szkół podstawowych poza gminą, prawdopodobnie w pobliskich miastach – w Cieszynie bądź w Ustroniu.

Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2020 r. w gminie wypadły lepiej niż w powiecie cieszyńskim i województwie śląskim. Wydatki budżetu gminy na oświatę i wychowanie najbardziej wzrosły w przypadku wydatków na szkoły podstawowe – o prawie 37% w porównaniu do 2015 r., ma to związek z ostatnią reformą oświaty związaną z likwidacją gimnazjów. W latach 2015-2019 udział wydatków na oświatę i wychowanie w wydatkach ogółem zmalał o 12 pp.

Rynek pracy

Liczba pracujących w 2019 r. wynosiła 2 101 osób, z czego 53% pracujących to mężczyźni. Liczba pracujących na 1000 ludności jest w gminie niższa niż w powiecie cieszyńskim, czy województwie śląskim, w 2019 r. wynosiła 160, w stosunku do 2015 r. zmalała o 12 osób. Z danych z 2016 r. przedstawiających główne kierunki dojazdów do pracy, wynika, iż więcej osób wyjeżdża z Goleszowa (w podróży do pracy do miast: Cieszyn, Ustroń, Skoczów, Katowice, Bielsko-Biała) niż do niego przyjeżdża pracować. Liczba bezrobotnych w gminie w latach 2015-2019 zmalała o 31%, z 361 osób w 2015 r. do 249 osób w 2019 r. Mimo obserwowanej tendencji spadkowej osób bezrobotnych w latach 2015-2019 r. sytuacja w całym kraju uległa pogorszeniu w 2020 r. w związku ze spowolnieniem gospodarki w wyniku pandemii COVID 19, która rozpoczęła się w I kwartale 2020 r.

Przedsiębiorczość

Liczba podmiotów gospodarczych w gminie wzrasta, w 2019 r. zarejestrowanych było 1 380 podmiotów. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności w 2019 r. wynosiła 105, to o 5 więcej w porównaniu do 2015 r. W badanych latach 2015-2019 zauważa się rosnącą liczbę podmiotów nowo zarejestrowanych na 10 tys. ludności - ich liczba wzrosła z 7,9 do 8,4. W przypadku jednostek wykreślonych z rejestru na 10 tys. ludności, obserwowany jest spadek z 6,4 do 5,4 w 2019 r., co ukazuje pozytywną sytuacją zarówno w przypadku nowych zarejestrowań jak i wyrejestrowań. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności wzrosła w latach 2015-2019 blisko o 5, co wskazuje na generalny wzrost przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy. W Goleszowie zauważalne jest też pozytywne zjawisko związane ze wzrostem liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Wskaźnik ten w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, w okresie pięcioletnim wzrósł z 2,53 do 3,04 i jest nieco niższy w porównaniu do powiatu cieszyńskiego.

Ochroniona środowiska

Dostępność infrastruktury wodno-kanalizacyjnej jest zróżnicowana, w przypadku sieci wodociągowej, sytuacja przedstawia się w miarę korzystnie (68,4% ludności korzystającej). Jednak w przypadku sieci kanalizacyjnej, nadal występują spore deficyty (jedynie 19,6% ludności korzystającej). Najwięcej osób przyłączonych jest do sieci gazowej (73,6% ludności korzystającej). Liczba korzystających z instalacji wodno-kanalizacyjnej w stosunku do ogółu ludności wykazuje tendencję wzrostową, jednakże odsetek ten jest stosunkowo niski. Głosy mieszkańców wskazują ten problem jako jeden z istotniejszych na terenie gminy. Odpady zebrane selektywnie stanowiły w 2019 r. 84,1% ogółu odpadów w gminie, wartość ta ulega nieznacznym wahaniom w ostatnich latach, jest lepsza niż wartość w powiecie cieszyńskim, czy województwie śląskim. W zakresie wydatków budżetu gminy odnotowano w 2019 r. znaczny wzrost wydatków na gospodarkę odpadami komunalnymi, o ponad 850 tys. w stosunku do 2015 r. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w 2019 r. stanowiły 4,8% wydatków gminy.

Budżet gminy

Na przestrzeni lat 2015-2019 zauważalny jest systematyczny wzrost zarówno dochodów jak i wydatków gminy. W 2019 r. dochody przewyższyły wydatki o niespełna 2 mln zł. Na przestrzeni analizowanych lat jedynie w 2018 r. wydatki przewyższyły dochody. Dochody własne w 2019 roku wynosiły 28,4 mln, co stanowiło ponad 48% dochodów ogółem. Wśród dochodów własnych największy poziom stanowiły wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (12,82 mln) oraz wpływy z podatku od nieruchomości (7,72 mln). Zaplanowane wydatki budżetowe wykonano w 2019 r. w wysokości 57 mln. Analiza struktury wydatków wskazuje, iż gmina Goleszów najwięcej środków przeznacza na dział Oświata i wychowanie (32% wydatków), Rodzina (26% wydatków), Administracja publiczna (12% wydatków) oraz Transport i łączność (10% wydatków).

5. Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

5.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020-2030 jest dokumentem strategicznym o charakterze lokalnym. Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji. Z uwagi na charakter dokumentu, obszar objęty rewitalizacją winien być wyodrębniony w sposób szczegółowy w oparciu o wybrane wskaźniki odnoszące się do sytuacji społeczno-gospodarczej gminy. Przyjęta w tym opracowaniu metodologia przeprowadzenia delimitacji obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji w Gminie Goleszów zakładała w głównej mierze oparcie się na szczegółowych (w większości mierzalnych) zmiennych dotyczących sytuacji społecznej (z zakresu demografii, kapitału społecznego, z zakresu poziomu przestępczości, odnotowanych zdarzeń, pomocy społecznej, rynku pracy), gospodarczej (z zakresu przedsiębiorczości), środowiskowej (jakości powietrza atmosferycznego, poziomu natężenia hałasu), przestrzennej (z zakresu dostępności do usług, relacji przestrzennych) i technicznej (poziomu degradacji infrastruktury technicznej, jakości infrastruktury drogowej) na danym obszarze. Taki dobór czynników pozwolił na obiektywny dobór i selekcję jednostek, na których kumuluje się największa liczba czynników degradujących. W pierwszej fazie realizacji badania zastosowano metodę analizy danych zastanych (desk research), która opierała się na zgromadzeniu i wstępnej analizie danych statystycznych. Zebrany materiał przeanalizowany został pod kątem jakości, rzetelności oraz przydatności w dalszych analizach. Dopiero po wyselekcjonowaniu rzetelnych informacji przeprowadzona została właściwa analiza desk research, obejmująca w głównej mierze dokumenty i źródła danych zidentyfikowanych i uznanych za istotne dla procesu badawczego. W opracowaniu zastosowano dwa podejścia bazujące na analizie danych zastanych: statystyczne i przestrzenne. W ujęciu statystycznym dane zostały zgromadzone w pliku, a następnie poddane analizie i przetworzone na cele niniejszego opracowania. Z kolei w ujęciu przestrzennym posłużono się danymi, które zostały odniesione do przyjętych jednostek strukturalnych (urbanistycznych). Nie pominięto również metody badań jakościowych, wykorzystania narzędzi badawczych tj. ankieta. Z uwagi na szerokie spektrum problemów społecznych oraz różne jednostki miary pozyskanych danych, w badaniu sfery społecznej zastosowano normalizację zmiennych. Dokonano podziału wybranych zmiennych X ze względu na rolę, jaką odgrywają w kształtowaniu się rozważanego zjawiska, czyli określono czy rozwój ten stymulują, czy też hamują. W tym kontekście wyróżniono stymulanty i destymulanty. Zmienna X_j jest:

- stymulantą, gdy wzrost jej wartości jest korzystny z punktu widzenia rozwoju zjawiska złożonego,
- destymulantą, gdy z punktu widzenia rozwoju zjawiska złożonego korzystne są jej malejące wartości.

Sposobem normalizacji zmiennych była standaryzacja, która polega na odniesieniu wartości wskaźnika do jego wartości maksymalnej w grupie analizowanych czynników. Po standaryzacji wartości wszystkich zmiennych są niemianowane. Standaryzacja powoduje ujednoczenie wszystkich zmiennych ze względu na ich zmienność i położenie, ponieważ dla zmiennych standaryzowanych średnia arytmetyczna wynosi zero, a wariancja oraz odchylenie standardowe są równe 1. Opracowane dane zwizualizowano, opracowując dla każdego z obszarów kartogram. W kolejnym kroku opracowano syntetyczny wskaźnik degradacji społecznej.

Podstawowym celem sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji w gminie Goleszów jest zidentyfikowanie obszaru o największej koncentracji negatywnych zjawisk, a następnie podjęcie działań, które będą sprzyjały wyprowadzeniu ze stanu kryzysu i zapewnią warunki do dalszego rozwoju.

Obszary deficytowe były wyznaczone z uwzględnieniem kryteriów (zmiennych) przede wszystkim społecznych, a w następnej kolejności pozaspółecznych, tj. gospodarczych, środowiskowych, przestrzennych i technicznych. Ujmując rzecz chronologicznie, delimitacja obejmowała następujące etapy:

- I. Podzielenie terenu gminy Goleszów na mniejsze jednostki strukturalne (urbanistyczne), według jasnego kryterium spójności społeczno - terytorialnej oraz administracyjnej
- II. Wybór kryteriów (zmiennych) delimitacji
- III. Przeprowadzenie szczegółowej analizy wskaźnikowej w zakresie spraw/problemów społecznych w wyodrębnionych jednostkach porównawczych (badanie ilościowe). Efektem tego etapu było wyodrębnienie jednostek o szczególnym nasileniu problemów społecznych (metoda: analiza danych zastanych, pozyskanych z Urzędu Gminy Goleszów, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komisariatu Policji w Ustroniu oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie), normalizacja danych zastanych (standaryzacja), opracowanie syntetycznego wskaźnika degradacji społecznej
- IV. Przeprowadzenie analizy jednostek porównawczych pod kątem nasilenia problemów gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych (badanie ilościowe i jakościowe). Analizę czynników środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych przeprowadzono poprzez przedstawienie poszczególnych czynników w skali jakościowej. Uzyskane wyniki stanowiły podstawę do wyłonienia obszaru, który zostanie poddany rewitalizacji

- V. Wyodrębnienie jednostek porównawczych, które cechują się najwyższym stopniem zdegradowania - w wymiarze społecznym i tzw. pozaspołecznym (w aspektach gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcyjnym i technicznym)
- VI. Wyodrębnianie obszaru rewitalizacji - o szczególnym nasileniu problemów społecznych, uwzględniające ustawowe wskaźniki obligatoryjne dotyczące powierzchni - maksymalnie 20% powierzchni gminy - oraz ludności - maksymalnie 30% wszystkich zamieszkujących gminę
- VII. Analiza pogłębiona wybranego obszaru rewitalizacji.

5.1.1 Wyróżnione obszary statystyczne

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji wyznaczono na podstawie wielokryterialnej diagnozy, której poddany został obszar całej gminy. Dla skutecznego przeprowadzenia diagnozy i badania ankietowego wykorzystano metodę jednostek strukturalnych (urbanistycznych), tj. podziału gminy na miejscowości, częściowo je modyfikując ze względu na występujące powiązania funkcjonalne części obszarów. Podział taki zastosowany został również w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Gminy Goleszów. W ramach diagnozy wyróżniono w gminie 9 obszarów statystycznych, które stanowią swoiste, spójne i odrębne jednostki, w znaczeniu społecznym, przestrzenno -funkcyjnym i topograficznym.

Tabela 1 Zestawienie obszarów porównawczych w ramach programu rewitalizacji

Lp.	Obszar	Powierzchnia [ha]	Liczba mieszkańców (miejsce zameldowania 2019 r.)
1	Bažanowice	380,79	1 237
2	Cisownica	958,13	1 685
3	Dzięgielów	814,89	1 358
4	Godziszów	555,56	619
5	Goleszów	1 209,54	4 296
6	Kisielów	336,95	706
7	Kozakowice	394,11	740
8	Leszna Górna	917,13	522
9	Puńców	1 021,40	1 647
Gmina Goleszów		6 588,50	12 810

Źródło: opracowanie własne

Poniższa grafika prezentuje podział gminy Goleszów na wskazane obszary statystyczne.

Rysunek 2 Jednostki statystyczne w ramach GPR Gminy Goleszów na lata 2020 – 2030

Źródło: opracowanie własne

5.1.2 Dobór kryteriów delimitacji

Dla prawidłowego przeprowadzenia delimitacji analizowanych jednostek statystycznych konieczny był wybór odpowiednich zmiennych, które je w sposób istotny statystycznie różnicują. Ze względu na charakter gminy i występujące w niej zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne, konieczne było zbadanie szeregu zmiennych i wypracowanie katalogu umożliwiającego analizę każdej ze sfer wskazanych w Ustawie o rewitalizacji. Przeprowadzone prace umożliwiły wypracowanie zbioru 20 zmiennych zaprezentowanych w poniższej tabeli.

Tabela 2 Kryteria delimitacji

Kategoria	Lp.	Wskaźnik	Opis
SFERA SPOŁECZNA	1	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Wskaźnik określający poziom kapitału ludzkiego. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej różnicę pomiędzy liczbą urodzeń a zgonów na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Goleszów
	2	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Wskaźnik określający poziom kapitału ludzkiego. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej różnicę pomiędzy liczbą zameldowań a wymeldowań na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Goleszów
	3	Liczba mieszkańców wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców wieku przedprodukcyjnym	Wskaźnik określający poziom kapitału ludzkiego. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Goleszów
	4	Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik określający poziom kapitału społecznego. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Goleszów
	5	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Zmienna skategoryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komisariat Policji w Ustroniu
	6	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących zdarzeń drogowych. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komisariat Policji w Ustroniu

Kategoria	Lp.	Wskaźnik	Opis
	7	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej uwzględniający liczbę udzielonych świadczeń. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej na 1000 mieszkańców. Źródło danych: GOPS Goleszów
	8	Liczba usług opiekuńczych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej uwzględniający liczbę usług opiekuńczych. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej na 1000 mieszkańców. Źródło danych: GOPS Goleszów
	9	Liczba ofiar przemocy na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze z punktu widzenia przemocy. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę osób wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: GOPS Goleszów
	10	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie
SFERA GOSPODARCZA	11	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia przedsiębiorczości mieszkańców obszaru. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Goleszów, rejestr CIDG
	12	Stosunek podmiotów nowozarejestrowanych do wyrejestrowanych	Wskaźnik skupiający się na kondycji lokalnej gospodarki. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej stosunek liczby podmiotów nowo zarejestrowanych do podmiotów wyrejestrowanych. Źródło danych: Urząd Gminy Goleszów, rejestr CIDG
SFERA ŚRODOWISKOWA	13	Jakość powietrza atmosferycznego	Wskaźnik obrazujący obszary z największymi potrzebami środowiskowymi. Zmienna skategoryzowana na podstawie oceny jakościowej. Źródło danych: Urząd Gminy Goleszów

Kategoria	Lp.	Wskaźnik	Opis
	14	Poziom natężenia hałasu	Wskaźnik skupiający się na ocenie poziomu natężenia hałasu. Zmienna skategoryzowana, oceniana jakościowo w zależności od uciążliwości powstałej na skutek istniejącej infrastruktury drogowej i transportu. Źródło danych: Urząd Gminy Goleszów
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	15	Dostępność terenów zielonych	Wskaźnik obrazujący dostępność terenów zielonych. Zmienna skategoryzowana, oceniana jakościowo na podstawie obecności otwartych terenów. Źródło danych: Urząd Gminy Goleszów
	16	Dostępność komunikacyjna	Wskaźnik skupiający się na ocenie jakości poziomu obsługi komunikacyjnej. Zmienna skategoryzowana. Źródło danych: Urząd Gminy Goleszów
	17	Dostępność placówek szkolnych i przedszkolnych	Wskaźnik skupiający się na ocenie dostępności różnorodnych placówek szkolnych. Zmienna skategoryzowana na podstawie liczby istniejących placówek szkolnych funkcjonujących na danym obszarze. Źródło danych: Urząd Gminy Goleszów
	18	Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru	Wskaźnik skupiający się na ocenie występujących barier urbanistycznych, które utrudniają rozwój nowych funkcji. Źródło danych: Urząd Gminy Goleszów
SFERA TECHNICZNA	19	Poziom degradacji infrastruktury technicznej	Wskaźnik opisujący poziom degradacji infrastruktury technicznej, w tym obiektów użyteczności publicznej. Zmienna skategoryzowana na podstawie oceny jakościowej. Źródło danych: Urząd Gminy Goleszów
	20	Jakość dróg	Wskaźnik opisujący stan i jakość infrastruktury drogowej. Zmienna skategoryzowana na podstawie oceny jakościowej. Źródło danych: Urząd Gminy Goleszów

Źródło: opracowanie własne

Powyżej wymienione zmienne zostały zaprezentowane w kolejnych rozdziałach oraz szczegółowo omówione i zwizualizowane.

5.1.3 Wyniki badania sondażowego

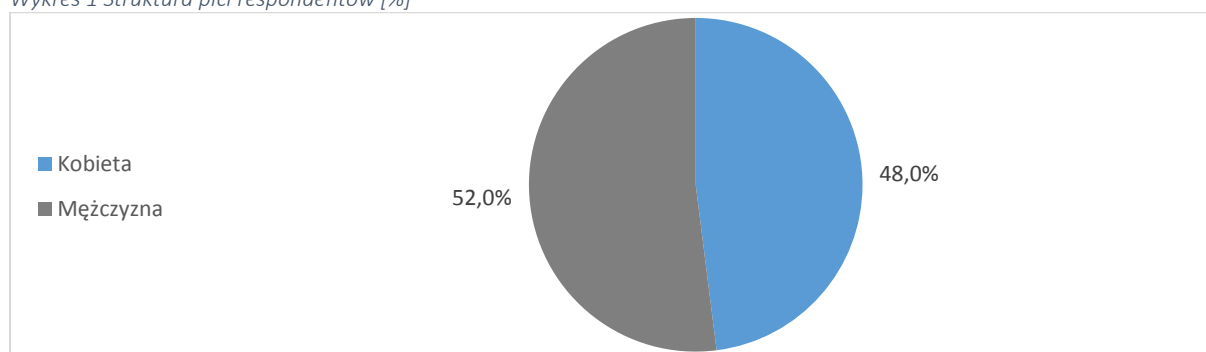
Na potrzeby opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020-2030 przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy. Celem badania było pozyskanie opinii na temat rewitalizacji w gminie w kontekście opracowywanego programu rewitalizacji. Badanie społeczne poprzedziło prace związane z diagnozą obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W ramach badania ankietowego zaproponowano obszary, zgodnie ze statutowym podziałem gminy na miejscowości: Kisielów, Godziszów, Kozakowice, Goleszów, Bażanowice, Cisownica, Dziegielów, Puńców, Leszna Górna. Obszary te podlegały ocenie mieszkańców.

Z uwagi na panujące restrykcje związane z pandemią koronawirusa COVID-19 badanie ankietowe przeprowadzone zostało drogą elektroniczną, kwestionariusz ankiety dostępny był w formie elektronicznej na stronie www.ankieta.deltapartner.org.pl/lpr_gmina_goleszow. Informacja o badaniu udostępniona została w aktualnościach na stronie internetowej gminy (www.goleszow.pl/news/gminny-program-rewitalizacji-gminy-goleszow), w mediach społecznościowych wójta gminy oraz na portalu śląska cieszyńskiego OX (www.wiadomosci.ox.pl/goleszow-samorzad-mysli-o-przyszlosci-i-pyta-o-nia-mieszkancow).

Mieszkańcy mieli możliwość składania wypełnionych ankiet od 8 do 22 grudnia 2020 roku. Łącznie wpłynęło 125 wypełnionych formularzy. Uzyskane informacje oraz opinie stanowią ważny punkt odniesienia podczas konstruowania przedmiotowego dokumentu.

Wśród osób ankietowanych licniejszą grupę stanowili mężczyźni (52%).

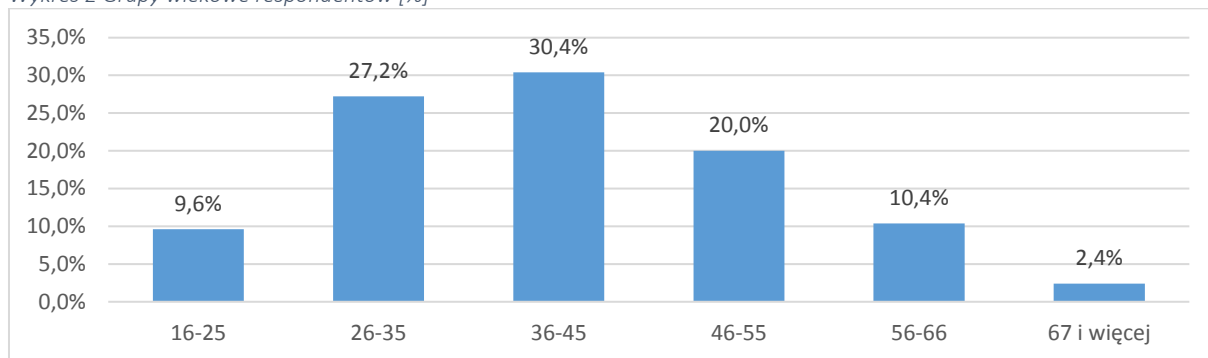
Wykres 1 Struktura płci respondentów [%]

Źródło: opracowanie własne

Struktura wieku respondentów wykazuje większe zróżnicowanie. Ponad połowa z nich to osoby w wieku średnim. Najlicniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 36-45 lat – 30,4%. Najmniejsze zainteresowanie badaniem uzyskano wśród osób w wieku do 25 lat oraz u osób powyżej 67 roku życia.

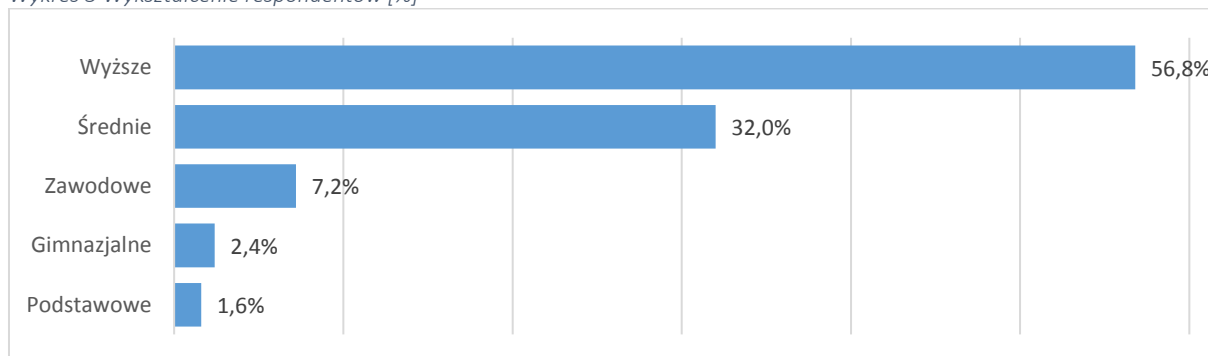
Wykres 2 Grupy wiekowe respondentów [%]

Źródło: opracowanie własne

W strukturze wykształcenia dominują osoby z wykształceniem wyższym, stanowiąc 56,8% wszystkich ankietowanych. Najmniej jest osób posiadających wykształcenie zawodowe, gimnazjalne i podstawowe - łącznie 11,2%. Taki rozkład może sugerować, że osoby z wyższym wykształceniem, są bardziej zainteresowane losami gminy i aktywnie angażują się w rozwój lokalny gminy.

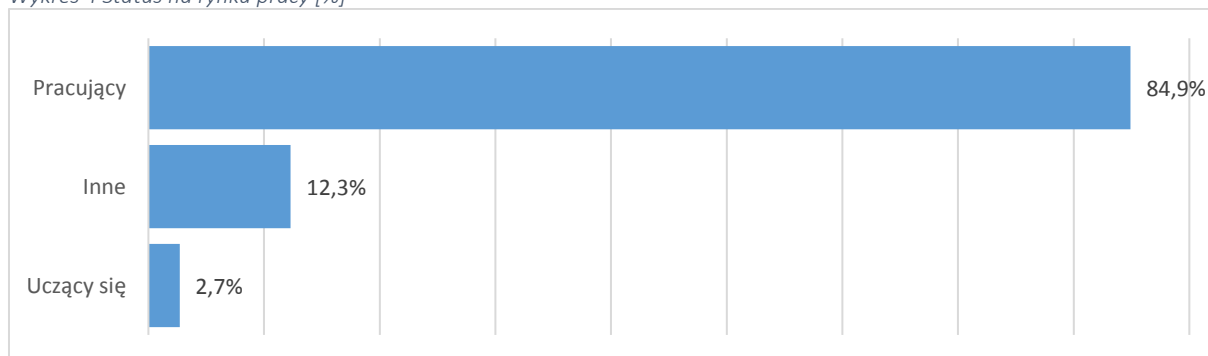
Wykres 3 Wykształcenie respondentów [%]

Źródło: opracowanie własne

Przeważającą grupę respondentów stanowiły osoby pracujące – 84,9%. Stosunkowo niski odsetek stanowiły osoby uczące się, zaledwie 2,7%.

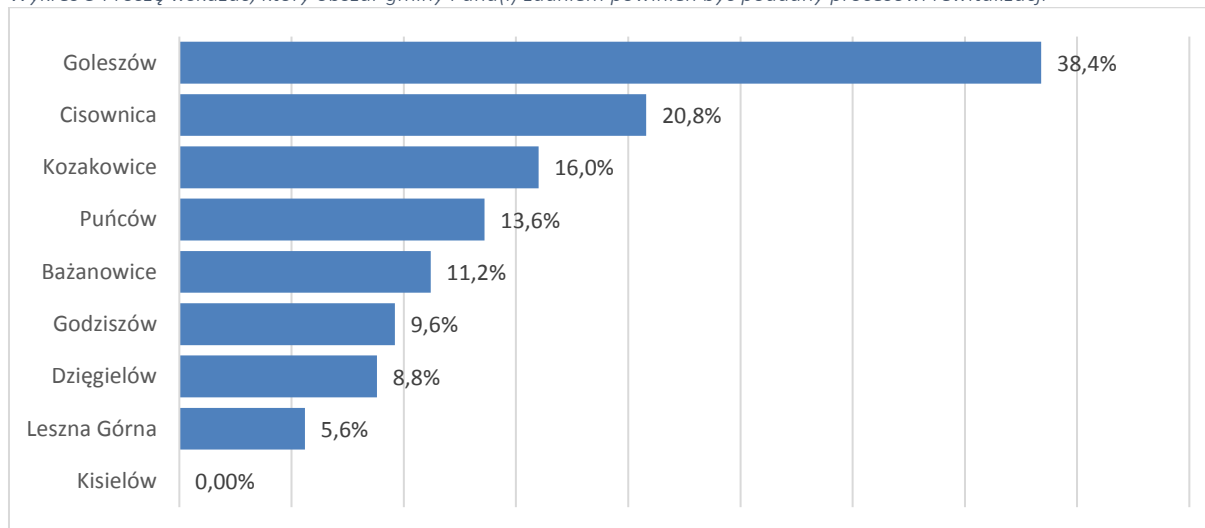
Wykres 4 Status na rynku pracy [%]

Źródło: opracowanie własne

Wśród obszarów, które powinny zostać poddane procesowi rewitalizacji najczęściej wybierano Goleszów. Na drugim i trzecim miejscu, znalazły się miejscowości bezpośrednio sąsiadujące z miejscowością Goleszów, mianowicie Cisownica – 20,8% i Kozakowice – 16%. Pozostałe miejscowości stanowiły mniej niż 15%.

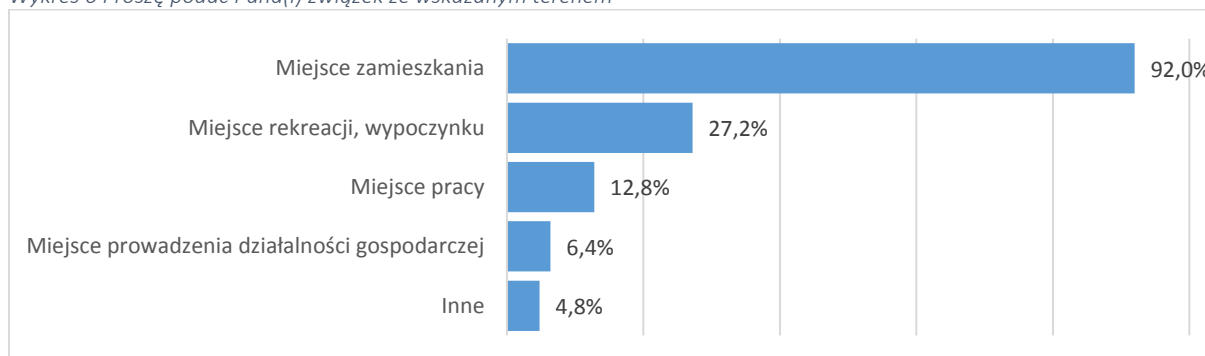
Wykres 5 Proszę wskazać, który obszar gminy Pana(i) zdaniem powinien być poddany procesowi rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Mieszkańcy zostali zapytani o ich związek ze wskazanym terenem. Dla zdecydowanej większości respondentów (92,0%), zainteresowanych programem rewitalizacji i rozwojem lokalnym gminy, wybrane miejsce stanowi miejsce zamieszkania. Wśród ankietowanych, pojawiły się również osoby, które traktują wybrany obszar jako miejsce do rekreacji/wypoczynku – 27,2% lub jest to ich miejsce pracy – 12,8%.

Wykres 6 Proszę podać Pana(i) związek ze wskazanym terenem

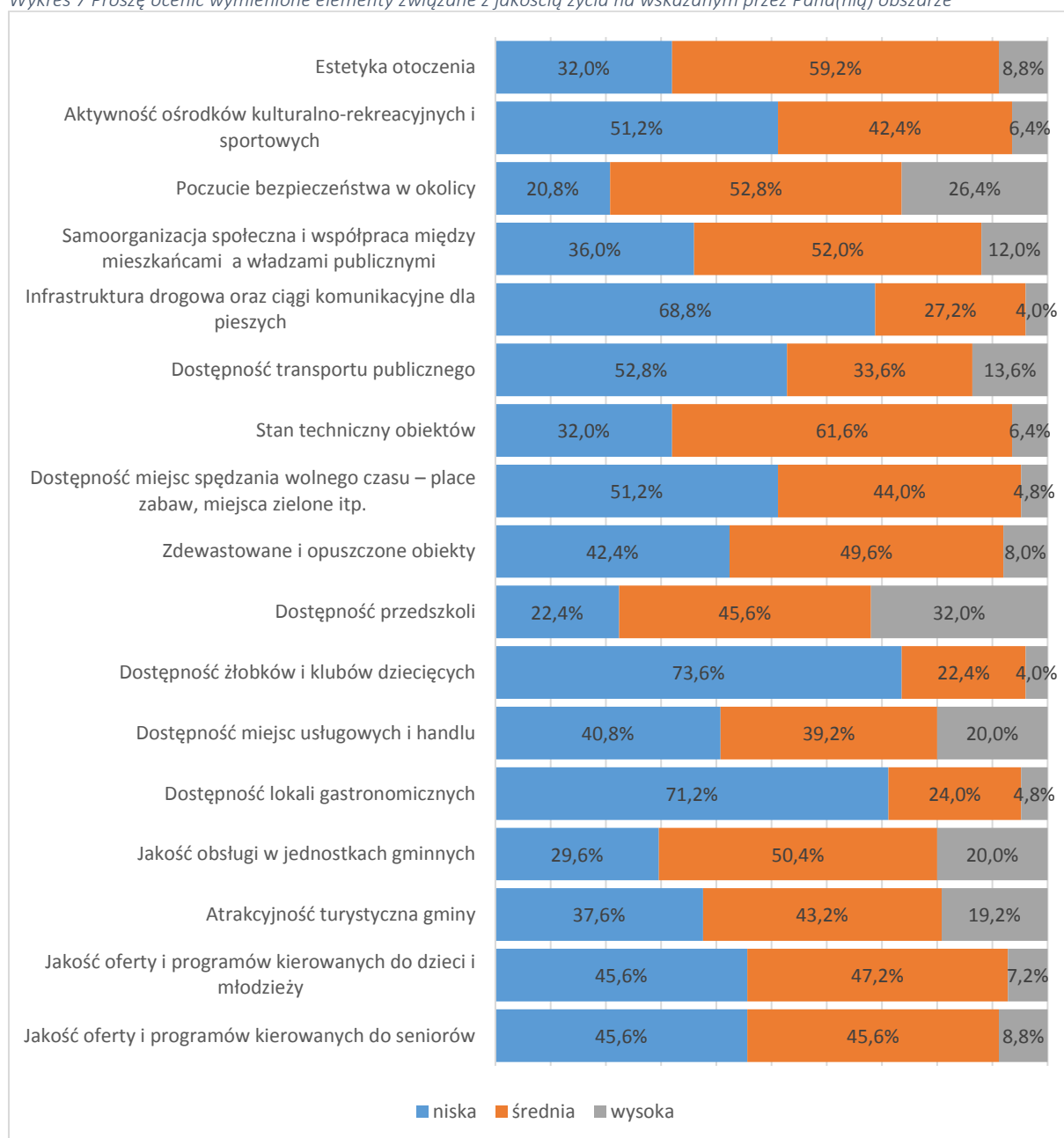

Źródło: opracowanie własne

W badaniu ankietowym poproszono respondentów o ocenę elementów wpływających na jakość życia na wybranym obszarze. Najkorzystniej oceniono poczucie bezpieczeństwa, dostępność przedszkoli i jakość obsługi w jednostkach gminnych. Otrzymane wyniki wskazują, że mieszkańcy są najmniej zadowoleni z dostępności żłobków i klubów dziecięcych, lokali gastronomicznych i infrastruktury

drogowej. Poprawie powinna ulec również niska dostępność transportu publicznego, czy miejsc do spędzania czasu wolnego.

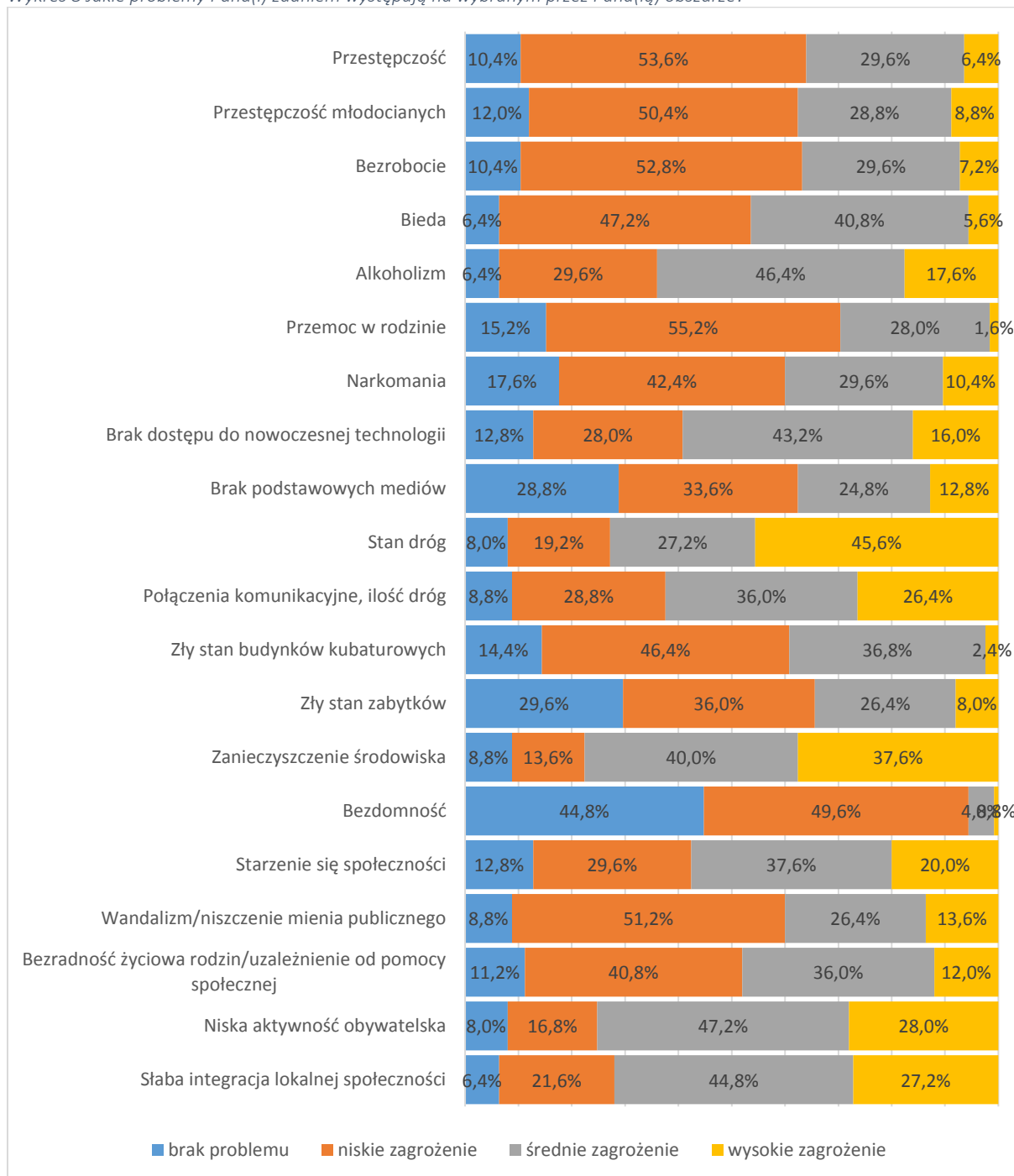
Wykres 7 Proszę ocenić wymienione elementy związane z jakością życia na wskazanym przez Pana(nią) obszarze

Źródło: opracowanie własne

Ankietowani w odniesieniu do wybranych wcześniej obszarów wymagających rewitalizacji, wskazywali problemy występujące na tych obszarach. Według respondentów, wysokie zagrożenie związane jest przede wszystkim z niskim stanem dróg, zanieczyszczeniem środowiska, a także z niską aktywnością obywatelską i słabą integracją wśród społeczności lokalnej. Problemy w sferze społecznej, takie jak bezdomność, narkomania, przemoc w rodzinie czy alkoholizm, według mieszkańców nie występują lub w porównaniu do innych problemów, występują zdecydowanie rzadziej i stanowią niskie zagrożenie.

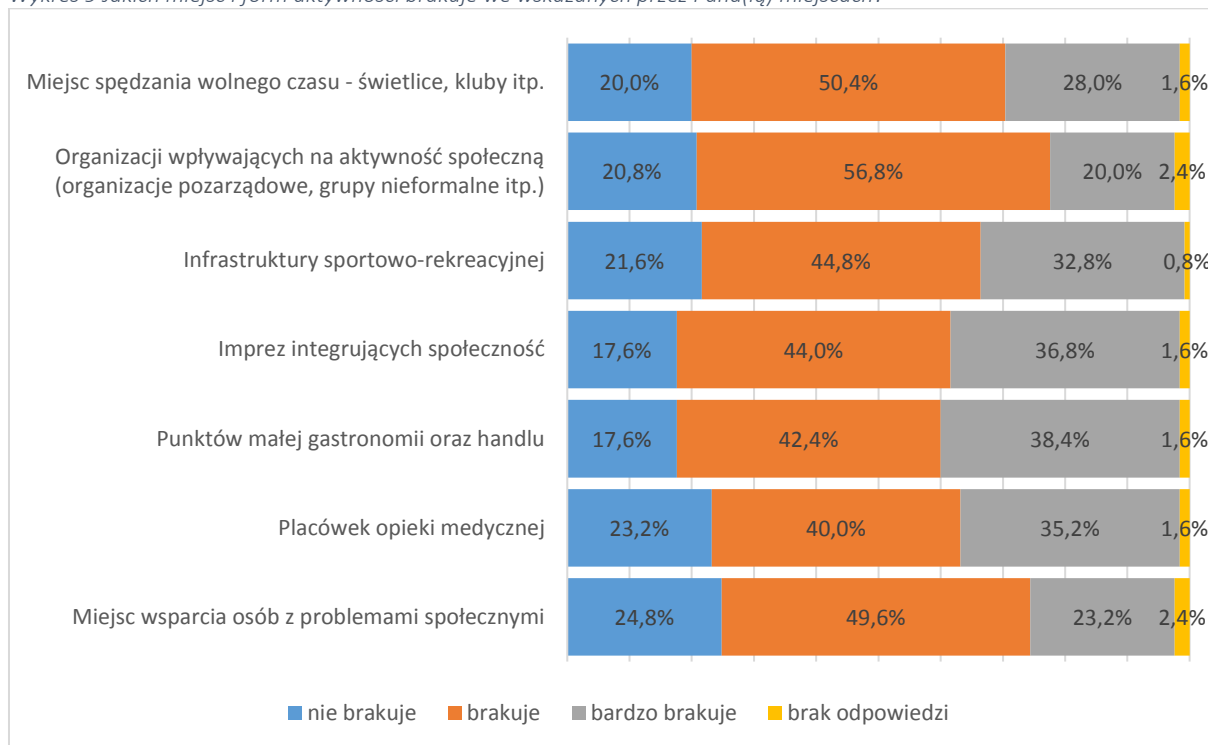
Wykres 8 Jakie problemy Pana(i) zdaniem występują na wybranym przez Pana(ią) obszarze?

Źródło: opracowanie własne

Wśród miejsc i form aktywności, których brakuje w wybranych miejscach, przede wszystkim zwrócono uwagę na brak punktów małej gastronomii i handlu oraz imprez, które integrowałyby społeczność lokalną. 56,8% respondentów przyznało, że brakuje również organizacji, które miałyby wpływ i pobudzałyby aktywność społeczną mieszkańców.

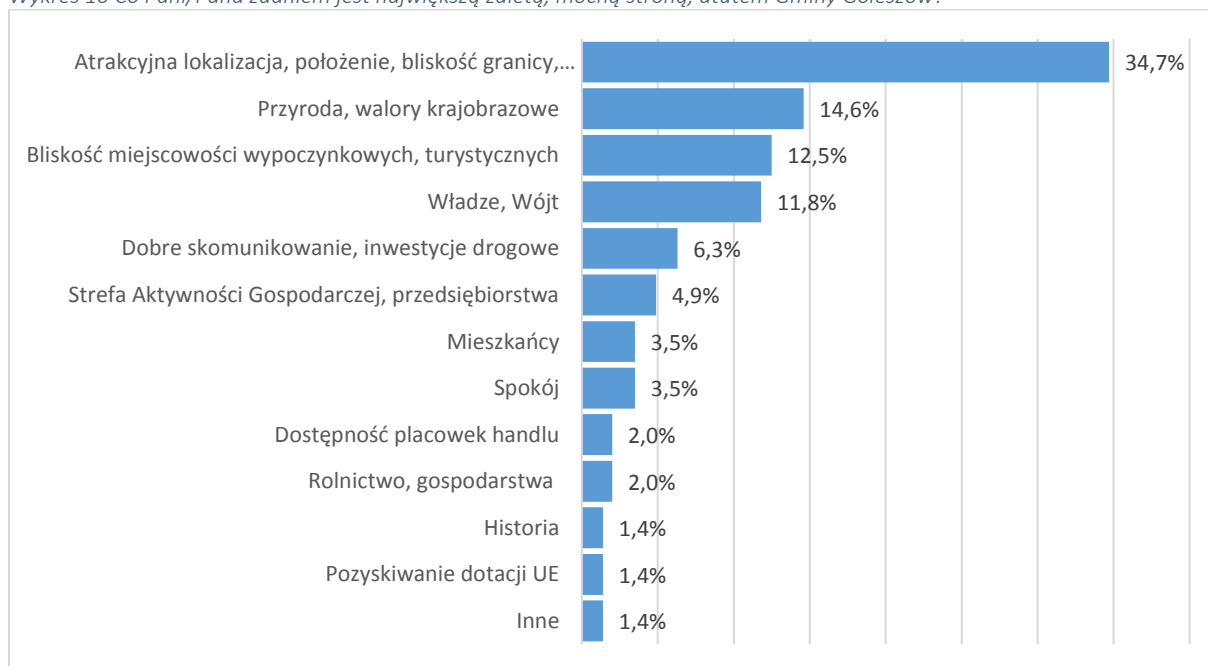
Wykres 9 Jakich miejsc i form aktywności brakuje we wskazanych przez Pana(iq) miejscach?

Źródło: opracowanie własne

Według 34,7% ankietowanych mocną stroną gminy jest jej atrakcyjne położenie. Respondenci zwrócili uwagę nie tylko na położenie blisko granicy i dużego ośrodka miejskiego, ale także na bliskość położenia ośrodków wypoczynkowych, turystycznych – 12,5%. Zwracali również uwagę na walory krajobrazowe i przyrodę – 14,6%.

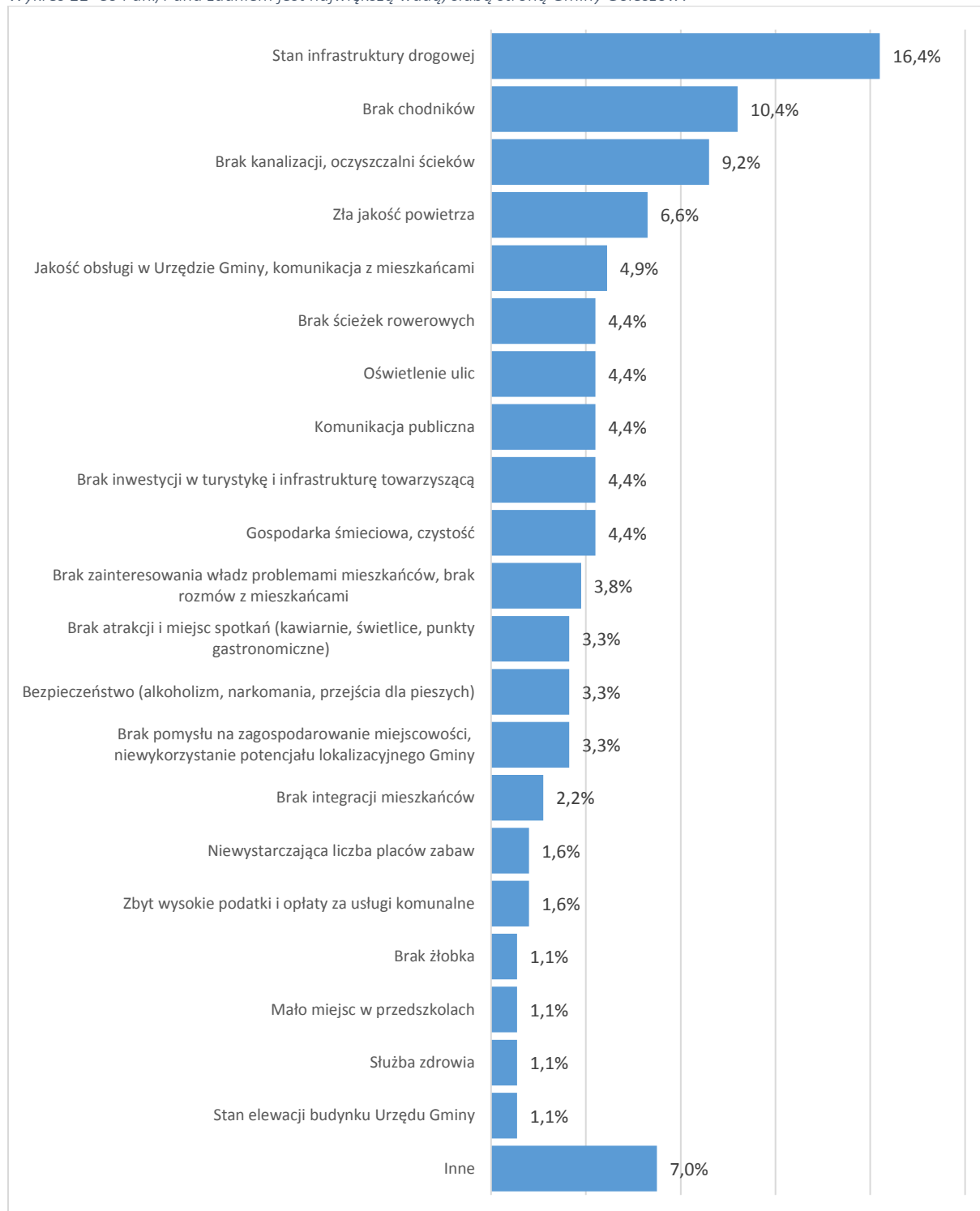
Wykres 10 Co Pani/Pana zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną, atutem Gminy Goleszów?

Źródło: opracowanie własne

Jako słabą stronę gminy wskazywano najczęściej zły stan infrastruktury drogowej – 16,4%, brak chodników – 10,4%, czy brak kanalizacji, oczyszczalni ścieków – 9,2%. Ankietowani zwrócili również uwagę na kwestie środowiskowe, czyli złą jakość powietrza w gminie oraz niską jakość obsługi w urzędzie gminy.

Wykres 11 Co Pani/Pana zdaniem jest największą wadą, słabą stroną Gminy Goleszów?

Źródło: opracowanie własne

W kolejnym pytaniu ankietowani mieli możliwość wyrażenia własnej opinii na temat tego, co należałoby zrobić, jakie przedsięwzięcie zrealizować, by w gminie żyło się lepiej. Odpowiedzi te pokrywały się i dotyczyły przede wszystkim poprawy wcześniej wymienionych wad, słabych stron gminy. 17,3% respondentów uważa, że gmina powinna skupić się na modernizacji i poprawie jakości infrastruktury drogowej, a także budowie i remoncie chodników. Niski stan infrastruktury drogowej był najczęściej wskazywaną wadą gminy. Przedsięwzięcia, które mogłyby wpłynąć na polepszenie życia w gminie powinny dotyczyć również budowy kanalizacji, lub umożliwienia mieszkańcom otrzymania dotacji do budowy przydomowych oczyszczalni.

Wykres 12 Co Pani/Pana zdaniem należy zrobić (jakie przedsięwzięcie zrealizować), aby w gminie żyło się lepiej?

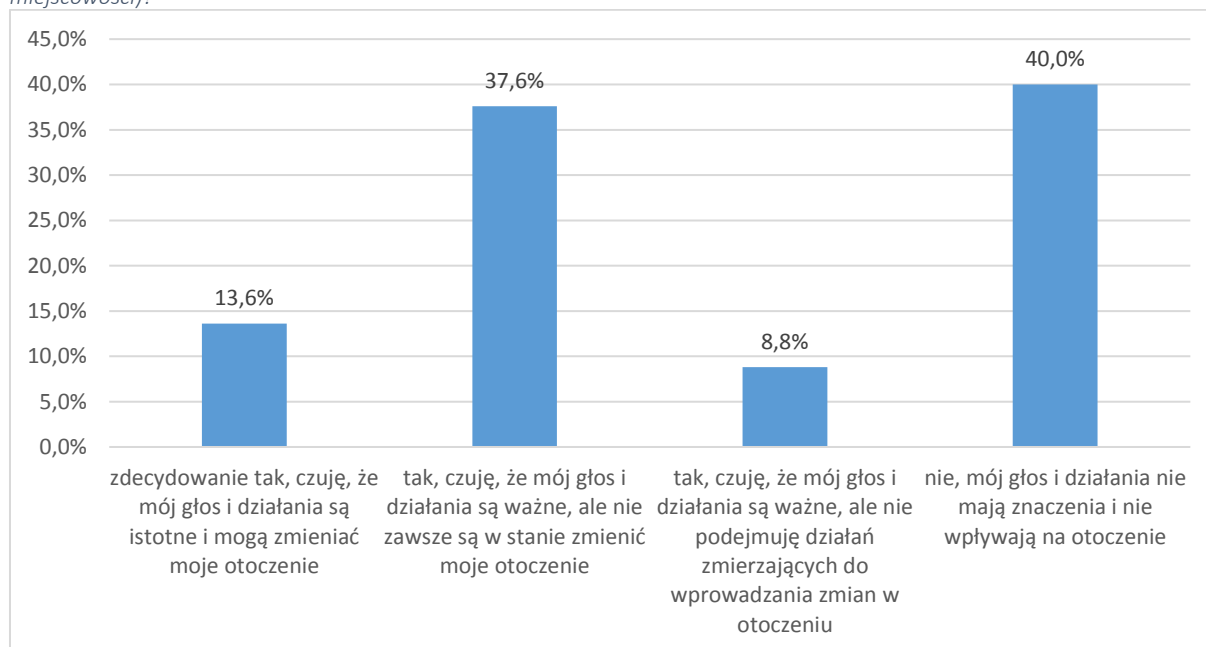
Źródło: opracowanie własne

Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie konkretnego obiektu/terenu, który wymaga podjęcia intensywnych działań rewitalizacyjnych. Mieli się również skupić na wskazaniu głównych problemów, obserwowanych na wybranym terenie. Niektórzy wskazywali całą miejscowość, a niektórzy konkretny, mniejszy obszar. Wśród miejscowości, najczęściej wymieniano Goleszów, Puńców, Cisownicę,

Bażanowice i Kozakowice. W odpowiedziach dotyczących Puńcowa, Cisownicy i Bażanowic, bardzo często zwracano uwagę na poprawę bezpieczeństwa, budowę chodników, czy modernizację drogi w rejonach ul. Cieszyńskiej (Puńców) i ul. Cisowej (Cisownica). W sołectwie Kozakowice zwrócono uwagę na modernizację sali OSP, placów zabawach i stworzenie obiektów usługowo-handlowych. W Goleszowie, według respondentów powinno się zadbać o poprawę wizerunku i estetyki otoczenia, w tym w szczególności modernizację budynku Urzędu Gminy. Tereny, które wyróżnili ankietowani to zbiornik Ton oraz liczne potoki czy jeziora w okolicy, tereny koło cementowni oraz góra Chełm. Według respondentów problemem jest słaba baza gastronomiczna oraz brak zagospodarowania i uporządkowania terenów publicznych. Ankietowani wskazali również kilka problemów, które obserwują na terenie całej gminy. Są one tożsame z odpowiedziami dotyczącymi słabych stron. Zły stan dróg między sołectwami, niewystarczające oświetlenie dróg i chodników, niewystraszająco rozbudowana kanalizacja, czy brak miejsc i placówek przeznaczonych dla najmłodszych.

W ostatnim pytaniu ankietowani zostali zapytani o ocenę ich wpływu, na zmiany i przedsięwzięcia podejmowane w najbliższym otoczeniu. 40,0% ankietowanych stwierdziło, że ich głos i działania nie mają żadnego wpływu na otoczenie. Pozostałe 60% uważa, że ma wpływ na zmiany, jednakże przeważająca większość z nich – 37,6%, twierdzi, że ich głos i działania, nie zawsze są w stanie zmienić najbliższe otoczenie. Tylko 13,6% respondentów, zdecydowanie stwierdza, że ich działania mogą wpłynąć na pozytywne zmiany w okolicy.

Wykres 13 Czy uważa Pan(i), że ma Pan(i) realny wpływ na to, co dzieje się w Pani/Pana najbliższym otoczeniu (dzielnicy, miejscowości)?

Źródło: opracowanie własne

5.2 Sfera społeczna

W celu analizy sfery społecznej posłużono się wskaźnikami, które w sposób syntetyczny pokazały stan i zaawansowanie występowania problemów społecznych w poszczególnych obszarach badawczych gminy. Przyjęta metoda polegała na kwantyfikacji poziomu natężenia danego zjawiska w stosunku do liczby mieszkańców danego obszaru. Po wcześniejszej weryfikacji danych, do analizy wybrano następujące mierzalne wskaźniki, należące do następujących grup:

- sytuacja demograficzna
- kapitał społeczny
- bezpieczeństwo publiczne
- stopień korzystania z pomocy społecznej
- bezrobocie.

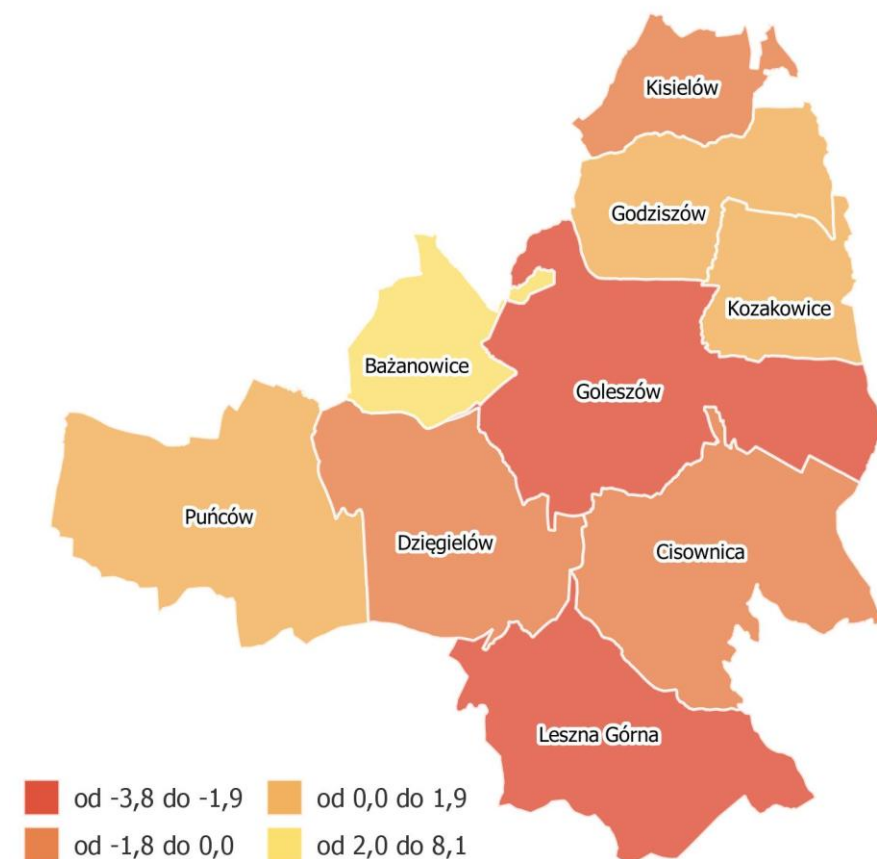
Taki dobór zmiennych pozwolił na selekcję obszarów, w których ogniskują się problemy społeczne. W badaniu posłużono się danymi ilościowymi, którymi dysponują instytucje publiczne funkcjonujące na terenie Gminy Goleszów oraz w jej otoczeniu, należą do nich Urząd Gminy w Goleszowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Goleszowie, Komisariat Policji w Ustroniu, Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie. W zakresie analizy problemów społecznych, wzięto pod uwagę również przeprowadzone badanie sondażowe z udziałem 125 osób (mieszkańców gminy Goleszów). Ponadto w trakcie sporządzania diagnozy GPR przeprowadzono rozmowy z osobami reprezentującymi różne instytucje i organizacje. Były to w większości osoby pełniące funkcje społeczne, w obszarze pomocy społecznej, edukacji, bezpieczeństwa publicznego, kultury, zdrowia, sportu, przedstawiciele władz samorządowych. Pierwszą zmienną w ramach analizy sfery społecznej był *przyrost naturalny na 1000 mieszkańców*, który wyliczono na podstawie liczby zarejestrowanych urodzeń i zgonów. W poniższej tabeli zestawiono wartości wskaźnika. Wartość dla gminy była nieznacznie ujemna (-0,2), co wynika z większej liczby zgonów – w 2019 r. 144, w stosunku do liczby urodzeń – 141. Obszarami o najmniej korzystnej sytuacji były Leszna Górna (-3,8) i Goleszów (-3,3). Z kolei, obszarami o największym potencjale demograficznym są te, które wykazały najwyższą wartość wskaźnika, należą do nich: Bażanowice (8,1), Godziszów (1,6) oraz Kozakowice (1,4).

Tabela 3 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców

Lp.	Obszar	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Wskaźnik
1	Bażanowice	21	11	8,1
2	Cisownica	16	17	-0,6
3	Dzięgielów	16	16	0,0
4	Godziszów	7	6	1,6
5	Goleszów	40	54	-3,3
6	Kisielów	6	6	0,0
7	Kozakowice	8	7	1,4
8	Leszna Górna	5	7	-3,8
9	Puńców	22	20	1,2
Gmina Goleszów		141	144	-0,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Goleszów

Rysunek 3 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

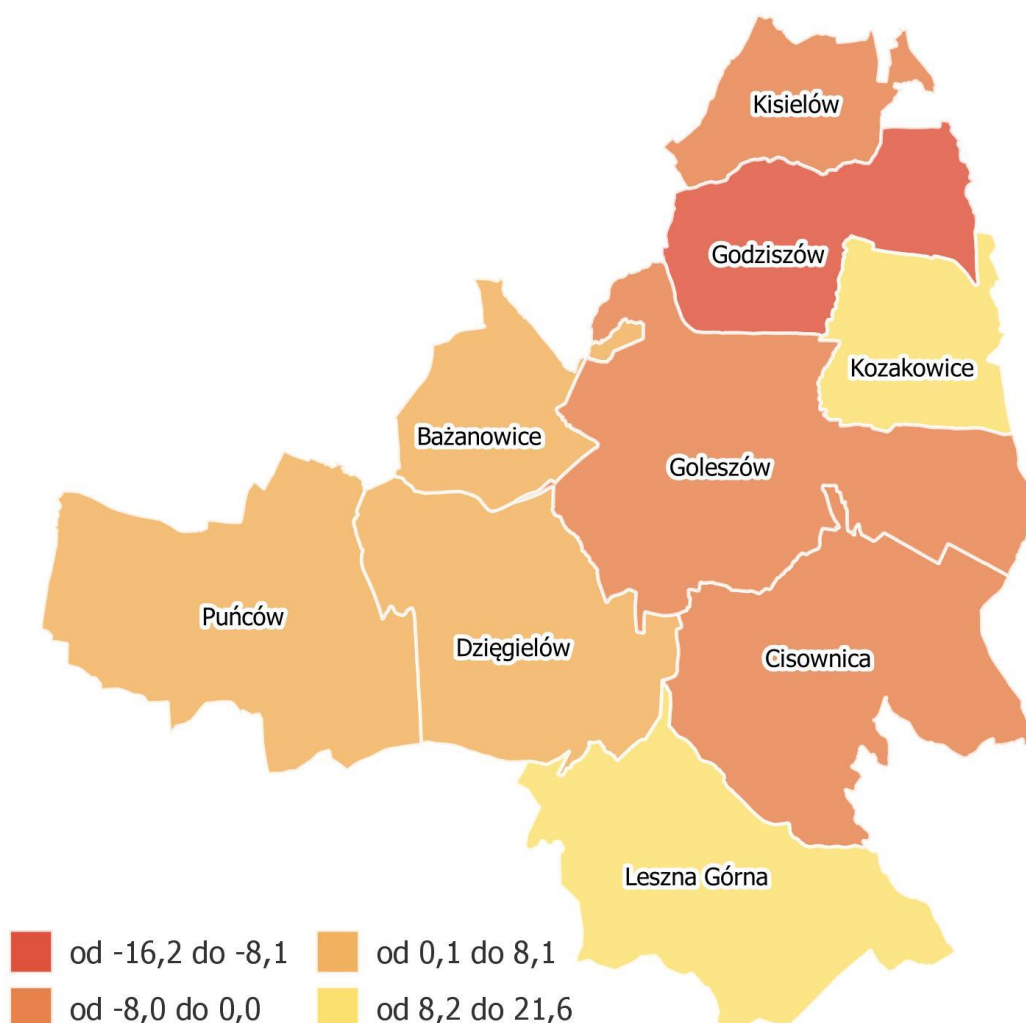
Gmina Goleszów posiada korzystny bilans migracji. Wartość referencyjna wskaźnika *saldo migracji na 1000 mieszkańców* w 2019 r. wyniosła 0,5. Obszarem, w którym zdiagnozowano największy deficyt, jeżeli chodzi o migrację był Godziszów (-16,2). W 2019 r. wymeldowało się stamtąd 31 osób, a zameldowało 21. Wysoki wskaźnik odnotowano również w Cisownicy (-5,9). Ujemne saldo migracji odnotowano także w Kisielowie (-1,4) oraz Goleszowie (-0,5). W pozostałych obszarach saldo migracji na 1000 mieszkańców było dodatnie. Na uwagę zasługuje bardzo korzystny wskaźnik w Kozakowicach (21,6), gdzie liczba zameldowań znacząco przewyższyła liczbę wymeldowań.

Tabela 4 Saldo migracji na 1000 mieszkańców

Lp.	Obszar	Liczba zameldowań	Liczba wymeldowań	Wskaźnik
1	Bażanowice	48	46	1,6
2	Cisownica	56	66	-5,9
3	Dziegielów	53	50	2,2
4	Godziszów	21	31	-16,2
5	Goleszów	158	160	-0,5
6	Kisielów	30	31	-1,4
7	Kozakowice	33	17	21,6
8	Leszna Górna	19	14	9,6
9	Puńców	52	48	2,4
Gmina Goleszów		470	463	0,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Goleszów

Rysunek 4 Saldo migracji na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

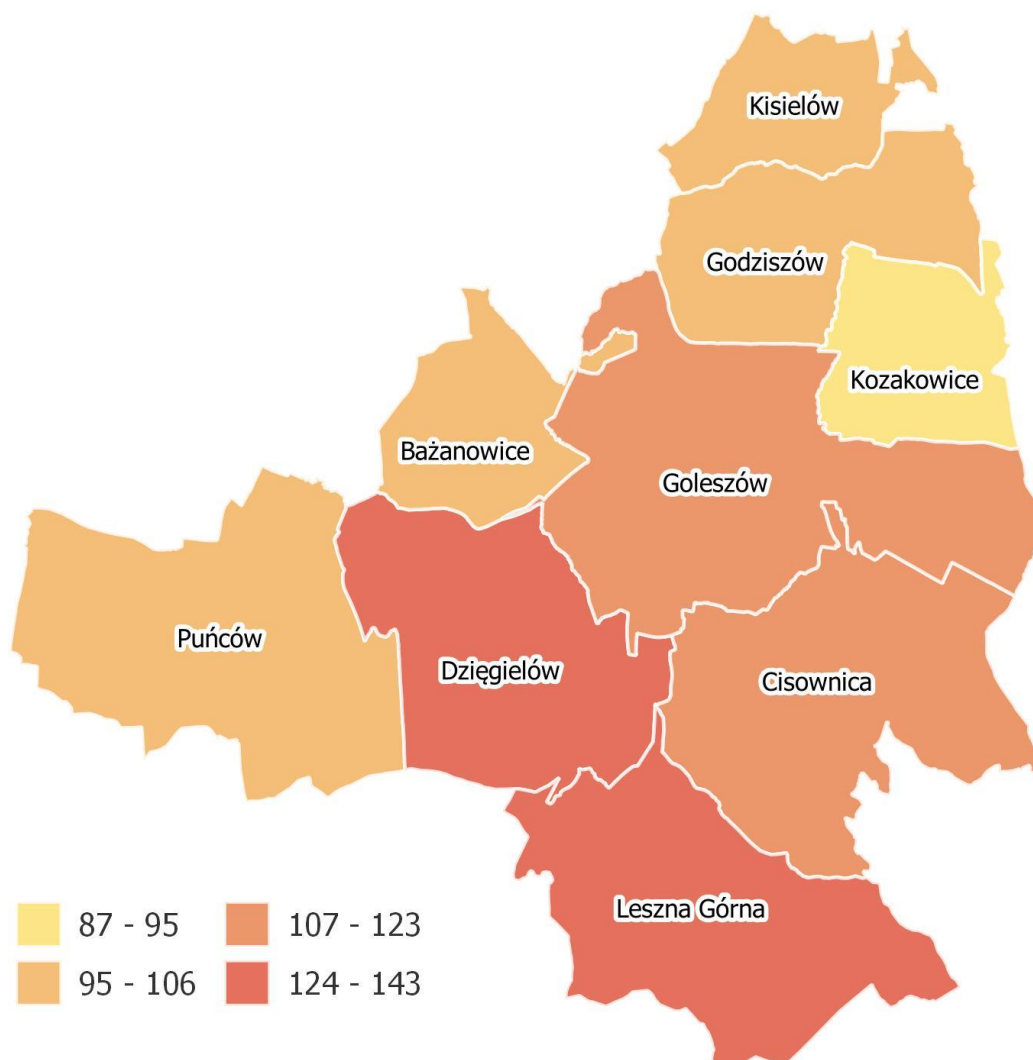
W analizie sytuacji demograficznej posłużono się miernikiem bazującym na ilościowych relacjach pomiędzy ekonomicznymi grupami wieku tzw. współczynnikiem obciążenia demograficznego, obliczanym jako liczba osób w wieku poprodukcyjnym na sto osób w wieku przedprodukcyjnym. Im wartość tego wskaźnika jest wyższa, tym społeczeństwo jest starsze, gdyż więcej ludności starszej przypada na określoną populację ludzi młodych. Analiza wykazała, że Gmina Goleszów stoi przed społecznym wyzwaniem, jakim jest starzenie się społeczeństwa. W gminie przybywa osób starszych, które cieszą się dobrym zdrowiem i chcą aktywnie uczestniczyć w życiu publicznym gminy. Zagrożeniem staje się natomiast izolacja społeczna osób starszych ze względu na wiek, ubóstwo, chorobę czy niepełnosprawność. W gminie dostrzega się realną potrzebę rozwijania przestrzeni integracji dla osób starszych. Jak wynika z analizy, najbardziej starzejącymi się obszarami w gminie są Dzięgielów (143), Leszna Górna (136), Goleszów (123) oraz Cisownica (115) – na ich terenach odnotowano wartość wskaźnika wyższą od wartości referencyjnej gminy (114). Obszarami najmniej obciążonymi demograficznie są Kozakowice (87), Puńców (95) oraz Kisielów (99).

Tabela 5 Liczba mieszkańców wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców wieku przedprodukcyjnym

Lp.	Obszar	Liczba os. w wieku przedprodukcyjnym	Liczba os. w wieku poprodukcyjnym	Wskaźnik
1	Bażanowice	251	258	103
2	Cisownica	310	356	115
3	Dzięgielów	234	335	143
4	Godziszów	127	134	106
5	Goleszów	810	996	123
6	Kisielów	144	142	99
7	Kozakowice	157	136	87
8	Leszna Górna	84	114	136
9	Puńców	315	300	95
Gmina Goleszów		2 432	2 771	114

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Goleszów

Rysunek 5 Liczba mieszkańców wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców wieku przedprodukcyjnym

Źródło: opracowanie własne

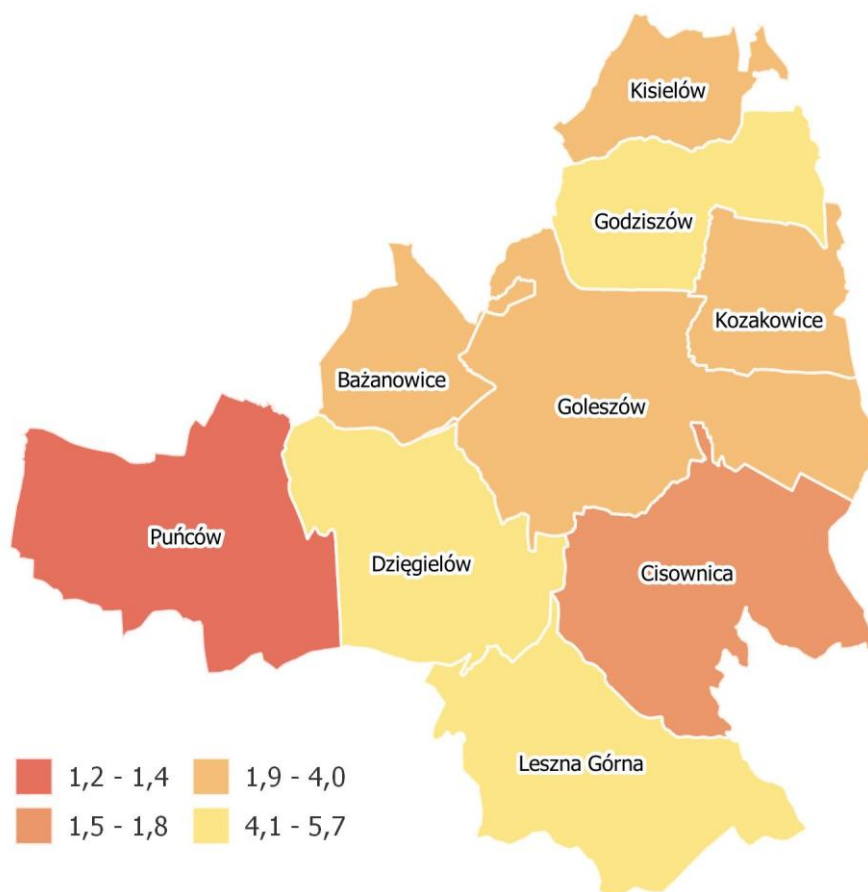
Kolejną zmienną w analizie sfery społecznej był poziom kapitału społecznego, który decyduje o spójności społecznej danego obszaru. Kapitał społeczny w głównej mierze jest zjawiskiem kulturowym, które obejmuje obywatelskie nastawienie członków społeczeństwa, normy społeczne wspierające działania wspólne oraz zaufanie interpersonalne. Oceniając rozwój kapitału społecznego w gminie Goleszów, posłużono się stanem trzeciego sektora w społeczeństwie, który jest silnie powiązany z poziomem społeczeństwa obywatelskiego. Miarą poziomu kapitału społecznego poszczególnych obszarów w Gminie Goleszów jest stopień zrzeszania się mieszkańców wyrażony w liczbie organizacji pozarządowych, które stanowią istotny potencjał w dążeniu do poprawy jakości życia mieszkańców. Na terenie gminy Goleszów zarejestrowanych jest łącznie 38 organizacji pozarządowych, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wynik 3,0. Najlepszą sytuację odnotowano na obszarze: Leszna Górna, gdzie wartość przeliczeniowa wskaźnika wyniosła 5,7. Najmniej korzystnie przedstawia się sytuacja obszarów: Puńców (1,2), Cisownica (1,8), Goleszów (2,6), Kozakowice (2,7) i Kisielów (2,8).

Tabela 6 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców

Lp.	Obszar	Liczba organizacji pozarządowych	Wskaźnik
1	Bażanowice	5	4,0
2	Cisownica	3	1,8
3	Dzięgielów	7	5,2
4	Godziszów	3	4,8
5	Goleszów	11	2,6
6	Kisielów	2	2,8
7	Kozakowice	2	2,7
8	Leszna Górna	3	5,7
9	Puńców	2	1,2
Gmina Goleszów		38	3,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Goleszów

Rysunek 6 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

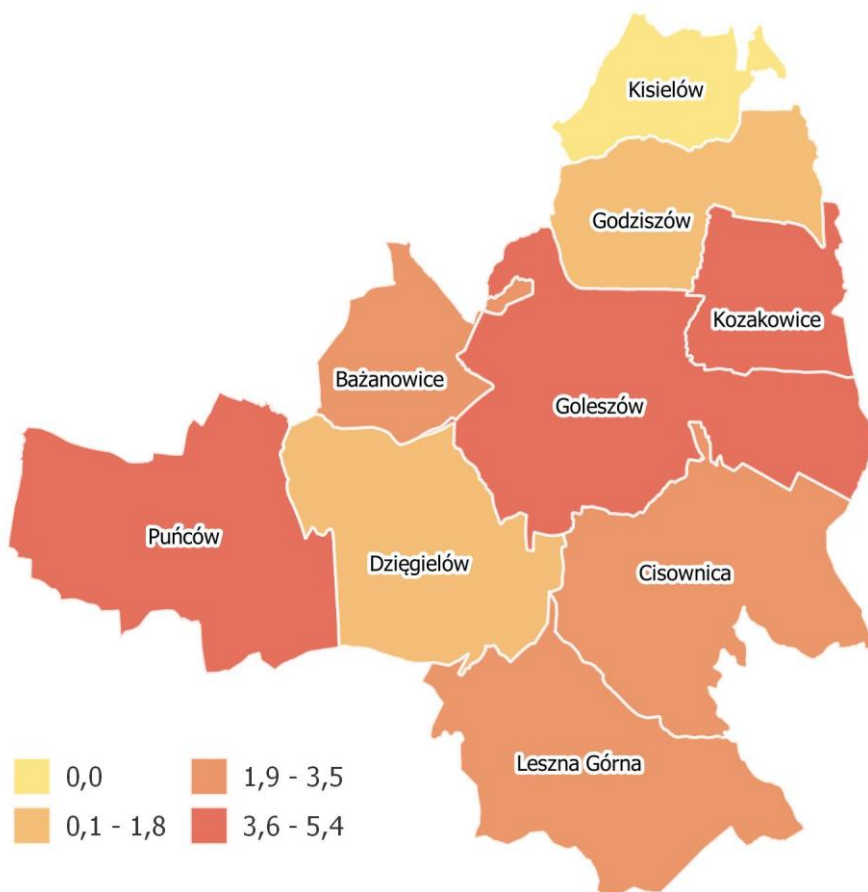
Kondycję społeczną danego obszaru określa się również w kontekście poziomu odczuwanego bezpieczeństwa, co ma znaczenie dla planowanych działań rewitalizacyjnych. W 2019 r. Komisariat Policji w Ustroniu zarejestrował na terenie gminy Goleszów 41 przestępstw. Analiza porównawcza danych wykazała przekroczenia wartości wskaźników związanych z odnotowanymi zgłoszeniami przestępstw w stosunku do wartości referencyjnej dla całej gminy. Wartość wskaźnika dla całej gminy wyniosła 3,2 (2019 r.). Obszarami o wartości wskaźnika przekraczającej wartość referencyjną gminy są: Kozakowice (5,4), Goleszów (4,4), Puńców (3,6). Analiza wskaźnikowa danych ujawniła, iż kondycja sfery społecznej zasadniczo determinowana jest poprzez odnotowywane na terenie gminy przestępstwa, w tym do najczęściej popełnianych należą: nietrzeźwi kierujący oraz kradzież. Kolejną zmienną określającą poziom bezpieczeństwa publicznego była liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców. W 2019 roku w gminie Goleszów doszło łącznie do 102 zdarzeń w ruchu drogowym. Spośród nich zdecydowana większość (89,2%) to kolizje. W wyniku zaistniałych zdarzeń 1 ofiara poniosła śmierć, a 12 zostało rannych. Wartość referencyjna wskaźnika dla gminy wyniosła 8,0. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w Bażanowicach (18,6) oraz Goleszowie (11,4).

Tabela 7 Poziom bezpieczeństwa publicznego

Lp.	Obszar	Liczba przestępstw	Wskaźnik	Liczba zdarzeń drogowych	Wskaźnik
1	Bażanowice	4	3,2	23	18,6
2	Cisownica	4	2,4	9	5,3
3	Dzięgielów	2	1,5	7	5,2
4	Godziszów	1	1,6	2	3,2
5	Goleszów	19	4,4	49	11,4
6	Kisielów	0	0,0	0	0,0
7	Kozakowice	4	5,4	4	5,4
8	Leszna Górna	1	1,9	3	5,7
9	Puńców	6	3,6	5	3,0
Gmina Goleszów		41	3,2	102	8,0

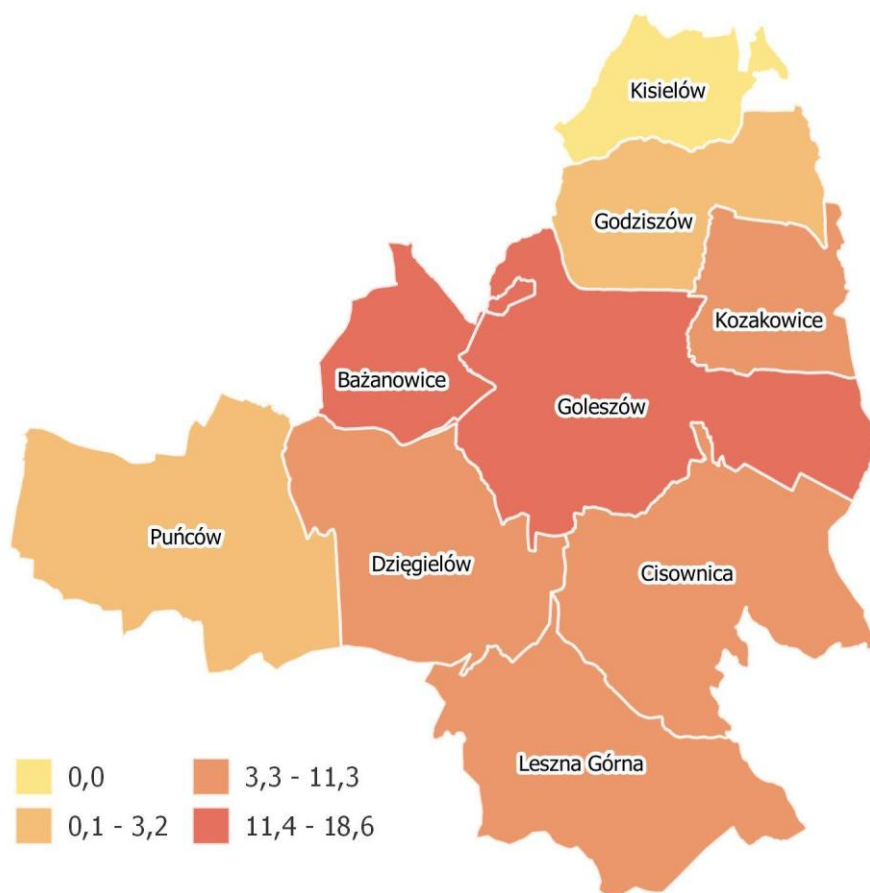
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komisarjatu Policji w Ustroniu

Rysunek 7 Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców

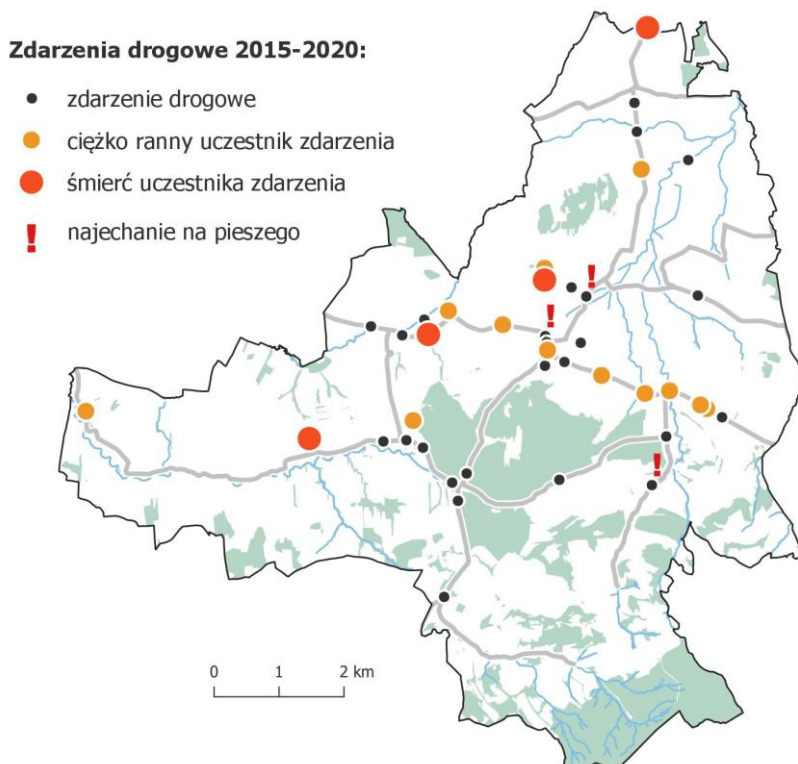
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 8 Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 9 Zdarzenia drogowe na terenie Gminy Goleszów w latach 2015-2020

Źródło: <https://policja.orsip.pl>

Polityka społeczna gminy Goleszów, przede wszystkim koncentruje się na koordynacji działań, które służą rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu zjawisku wykluczenia społecznego. W gminie obowiązuje Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, stanowiąca podstawę prowadzenia racjonalnej lokalnej polityki społecznej. Określa ona cele i działania, których wdrażanie w znaczny sposób przyczynia się do rozwiązania, bądź złagodzenia wielu problemów społecznych. Głównymi celami określonymi w strategii są: przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom, wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży, utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym, podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie, rozwój kapitału społecznego i ludzkiego. Tego rodzaju problemy wymagają podejmowania wszechstronnych działań, mających na celu przeciwdziałanie sytuacjom krytycznym w życiu tych jednostek oraz zbiorowości, poprawy ich warunków bytowych oraz wyrównywania różnic socjalnych w podstawowych obszarach aktywności społecznej. Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS), który realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, jako zadania własne gminy, w tym o charakterze obowiązkowym oraz zadania zlecone. Osoby będące klientami pomocy społecznej, świadczonej w gminie Goleszów przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS), znajdują się w trudnej sytuacji życiowej. Właśnie tę grupę uznają się za kluczową z punktu widzenia rewitalizacji, która ma mieć głównie wymiar społeczny. W 2019 r. z usług GOPS skorzystało łącznie 195 klientów. Dużą grupę osób korzystających z pomocy społecznej stanowiły osoby niepracujące w wieku produkcyjnym. Są to osoby bezrobotne oraz osoby biernie zawodowo, w tym osoby chore, niepełnosprawne czy opiekujące się dziećmi.

Do analizy sfery społecznej posłużono się następującymi wskaźnikami z zakresu pomocy społecznej: liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców, liczba usług opiekuńczych na 1000 mieszkańców, liczba ofiar przemocy na 1000 mieszkańców.

W 2019 r. GOPS udzielił wsparcia w łącznej liczbie 10 660 świadczeń. Rozkład przestrzenny wskaźnika zaprezentowano w poniższej tabeli i na kartogramie. Największą wartość wskaźnika odnotowano w Kisielowie (2 211,0) i Lesznej Górnej (1 839,1). Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców na terenie całej gminy wyniosła 832,2. Warto podkreślić, iż władze samorządowe widzą konieczność wzmocnienia roli aktywnej polityki społecznej gminy tak, aby zmniejszać skalę zagrożeń wynikających ze zdiagnozowanych problemów i przeciwdziałać rozwojowi negatywnych zjawisk społecznych. Szansą na realizację takich działań i długotrwałe efekty zdecydowanie niesie opracowanie Programu Rewitalizacji, skoncentrowanego właśnie na czynnikach społecznych, aktywizacji społeczności lokalnej, a w szczególności aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Kolejną zmienną wziętą pod uwagę była liczba usług opiekuńczych na 1000 mieszkańców. W 2019 r. GOPS udzielił łącznie 3 858 świadczeń usług opiekuńczych. Wartość wskaźnika referencyjnego wynosiła

301,2. Wśród obszarów z najwyższą wartością wskaźnika znalazły się: Kisielów (2 209,6) oraz Dziegielów (623,0). Najkorzystniej na tle wszystkich obszarów wypadły Kozakowice, gdzie nie w 2019 r. nie zarejestrowano ani jednego udzielonego świadczenia opiekuńczego.

Równie ważnym aspektem analizy zjawisk społecznych jest kwestia przemocy w rodzinie. W gminie Goleszów obowiązuje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Goleszów na lata 2016-2020. Zasadniczym celem jego realizacji jest dążenie do ograniczenia skali przemocy domowej na terenie gminy poprzez współdziałanie instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania oraz zwalczania przemocy w rodzinie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej odpowiada za prowadzenie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym organizuje prace Zespołu Interdyscyplinarnego. Wśród jego głównych zadań jest m.in. prowadzenie procedury Niebieskiej Karty. Dążąc do minimalizacji skutków przemocy, zapewnia się rodzinom nią dotkniętym szeroko rozumianą pomoc finansową, a także instytucjonalną. Wśród najważniejszych form pomocy instytucjonalnej jest możliwość korzystania z całodobowego pobytu w Powiatowym Ośrodku Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie, zaś sprawcom przemocy daje się sposobność udziału w programie korekcyjnym. W 2019 r. w gminie zewidencjonowano 17 ofiar przemocy, z czego 15 stanowiły kobiety oraz 2 osoby małoletnie. Tym samym, wskaźnik referencyjny liczby osób dotkniętych przemocą, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców kształtował się na poziomie 1,3. Obszarami kryzysowymi w kontekście przemocy domowej są: Cisownica (1,8), Goleszów (1,6), Bażanowice (1,6), Godziszów (1,6) oraz Kisielów (1,4). Za główne przyczyny tego zjawiska uważa się przymusową bezczynność zawodową, nieuregulowany tryb życia wywołujący niepożądane zachowania, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane przykładowo z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci, które wymagają szczególnej ochrony. Dlatego istotne jest podejmowanie działań, które będą wsparciem dla osób w sytuacjach kryzysowych. Warto podkreślić, że zjawisko przemocy domowej w społecznościach silnie konserwatywnych czy wiejskich (małe społeczności, gdzie wszyscy się znają) jest zjawiskiem często ukrywanym. Stąd skala tego zjawiska może być znacznie większa niż wynikałoby to z przedstawionych danych.

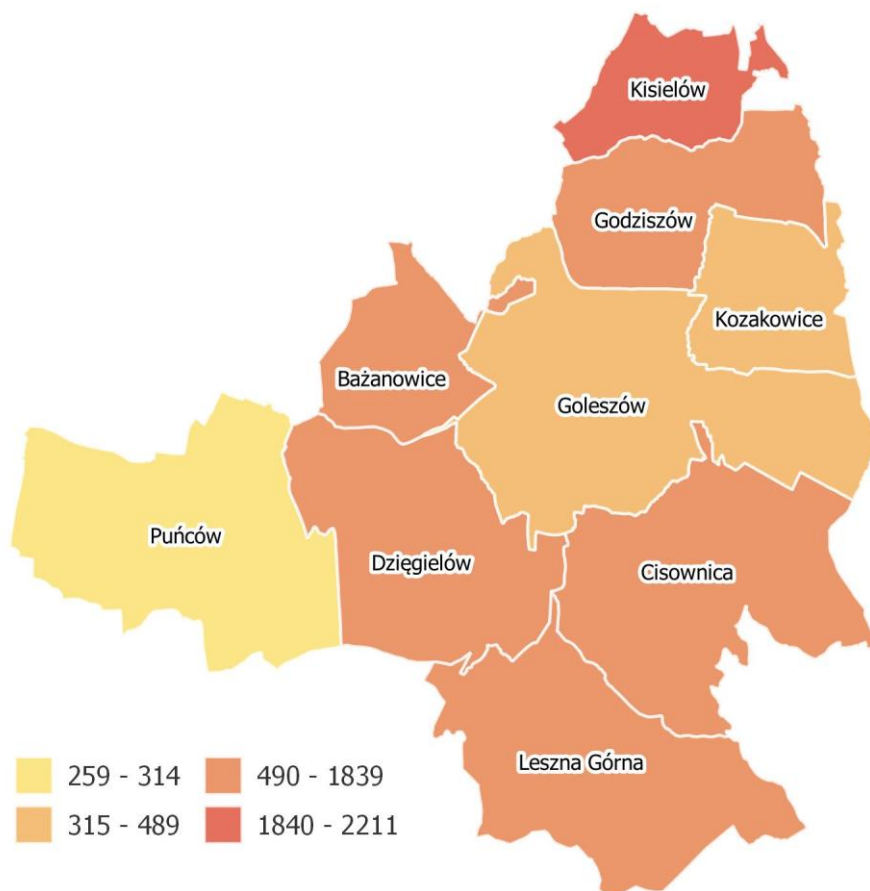
Tabela 8 Udzielone wsparcie w zakresie pomocy społecznej

Lp.	Obszar	Liczba udzielonych świadczeń	Wskaźnik	Liczba usług opiekuńczych	Wskaźnik	Liczba ofiar przemocy	Wskaźnik
1	Bażanowice	1 301	1 051,7	284	229,6	2	1,6
2	Cisownica	1 957	1 161,4	480	284,9	3	1,8
3	Dziegielów	1 463	1 077,3	846	623,0	1	0,7
4	Godziszów	657	1 061,4	125	201,9	1	1,6
5	Goleszów	2 102	489,3	388	90,3	7	1,6
6	Kisielów	1 561	2 211,0	1 560	2 209,6	1	1,4
7	Kozakowice	233	314,9	0	0,0	0	0,0

8	Leszna Górna	960	1 839,1	57	109,2	0	0,0
9	Puńców	426	258,7	118	71,6	2	1,2
Gmina Goleszów		10 660	832,2	3 858	301,2	17	1,3

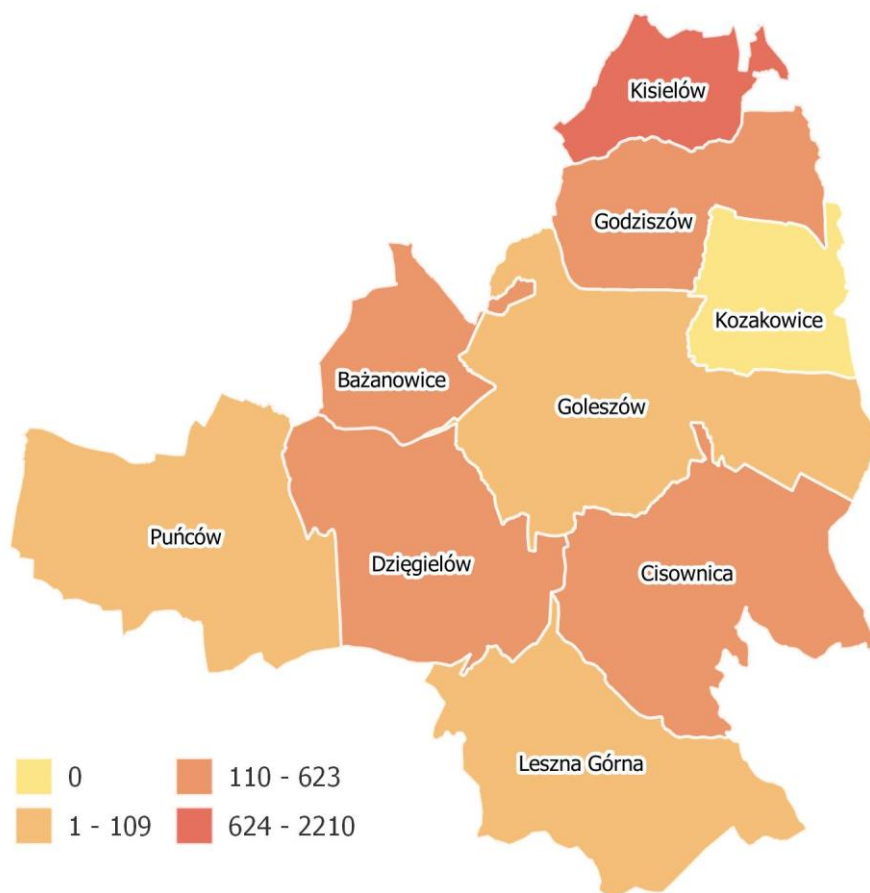
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Goleszowie

Rysunek 10 Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców

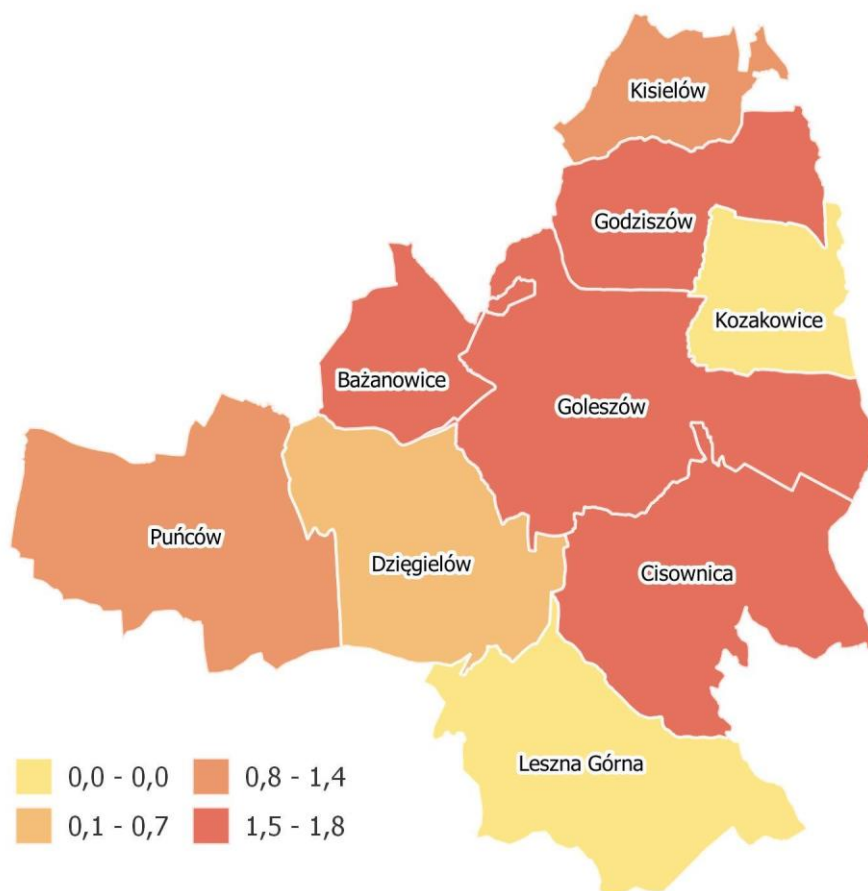
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 11 Liczba usług opiekuńczych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 12 Liczba ofiar przemocy na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Kolejną zmienną, silnie korelującą ze zjawiskiem ubóstwa jest liczba osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym. Zjawisko bezrobocia implikuje niekorzystną sytuację materialną rodzin i niepożądane zachowania społeczne. W 2019 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie zarejestrowanych było 316 osób bezrobotnych z gminy Goleszów, co stanowiło 2,5% mieszkańców gminy. Wskaźnik bezrobocia obliczony na podstawie liczby osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 4,15 dla całej gminy, co stanowi relatywnie wysoki wynik. Należy podkreślić, że w przypadku gmin wiejskich, często bezrobociu rejestrowanemu towarzyszy tzw. bezrobocie ukryte, które w szczególności dotyczy rodzinnych gospodarstw rolnych, w których zatrudnienie znajdują domownicy rolnika, co nie znajduje ekonomicznego uzasadnienia w rzeczywistości. Najgorszą sytuację w zakresie bezrobocia odnotowano w Cisownicy, gdzie wartość wskaźnika wyniosła 6,01. Wartość ta znacznie odbiega od wartości wskaźników w pozostałych obszarach. Zaraz za Cisownicą, problem bezrobocia diagnozowany jest również w Puńcowie (4,79) oraz Bažanowicach (4,22). Z kolei, najkorzystniejszą sytuację zdiagnozowano w Kisielowie (1,89). Za główne czynniki determinujące bezrobocie w gminie uważa się małą mobilność zawodową mieszkańców,

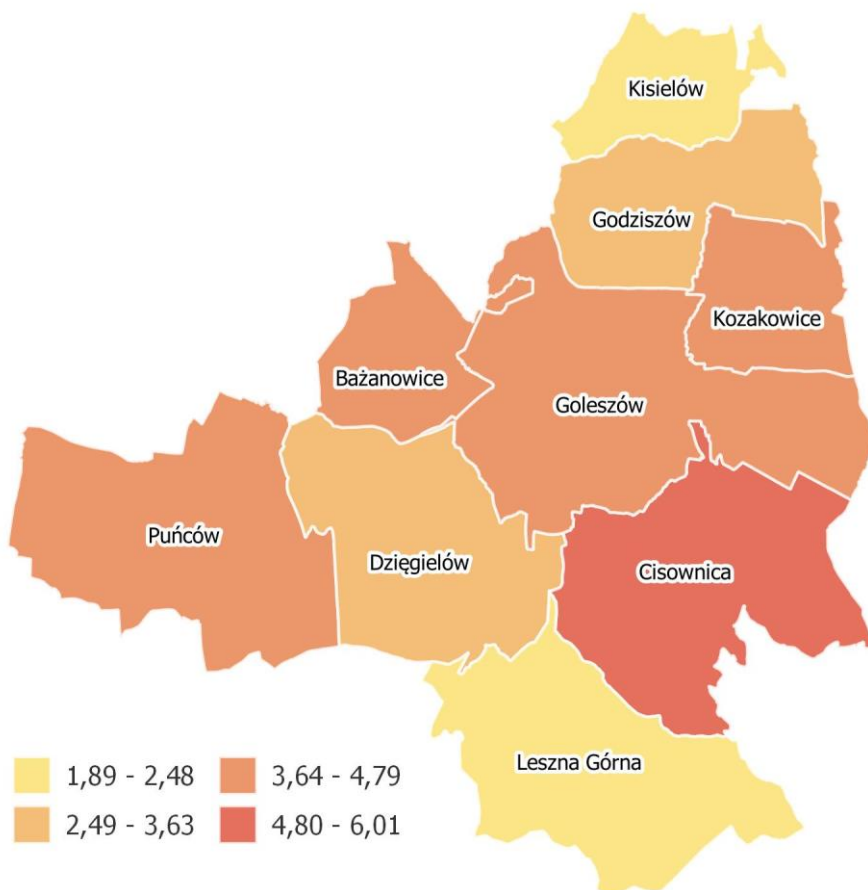
trudności w planowaniu alternatywnej kariery zawodowej, a także postępujące procesy restrukturyzacyjne.

Tabela 9 Liczba bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym

Lp.	Obszar	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik
1	Bażanowice	31	4,22
2	Cisownica	60	6,01
3	Dzięgielów	29	3,63
4	Godziszów	12	3,38
5	Goleszów	101	4,02
6	Kisielów	8	1,89
7	Kozakowice	18	4,08
8	Leszna Górna	8	2,48
9	Puńców	49	4,79
Gmina Goleszów		316	4,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie

Rysunek 13 Liczba bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne

5.3 Sfera gospodarcza

Duży wpływ na potencjał społeczno-gospodarczy gminy Goleszów ma właściwe kreowanie sfery gospodarczej. Niewielkie zmiany ekonomiczne determinują miejscowy rynek pracy oraz mają istotny wpływ na kierunek i dynamikę procesów zachodzących w różnych sferach życia gminy. W kontekście analizy sfery gospodarczej opierano się na dostępnych źródłach informacji publicznej (rejestr CEIDG). Jak wynika z aktualnych danych CIDG, na terenie gminy Goleszów działa łącznie 849 podmiotów gospodarczych, głównie w sektorze budowlanym, przemysłowym i rolniczym. Zarejestrowanych jest 7 firm zatrudniających powyżej 50 osób. Co ciekawe, mimo statusu gminy wiejskiej, gmina Goleszów posiada niewielu producentów rolnych. Są to małe gospodarstwa rolne produkujące głównie na własne potrzeby. Rolnictwo w gminie jest mało konkurencyjne ze względu na duże rozproszenie małych gospodarstw, co z kolei przekłada się na ich niską efektywność.

Pierwszym ze wskaźników analizy sfery gospodarczej jest liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, która określa poziom aktywności gospodarczej na poszczególnych obszarach gminy. Wartość referencyjna wskaźnika wyniosła 66,28. Najwyższą aktywnością gospodarczą odznaczają się obszary: Goleszów (77,51), Puńców (76,50), Kisielów (69,41), Bażanowice (67,91). Za to najbardziej niekorzystna sytuacja panuje w Lesznej Górnej - wskaźnik wyniósł 36,40.

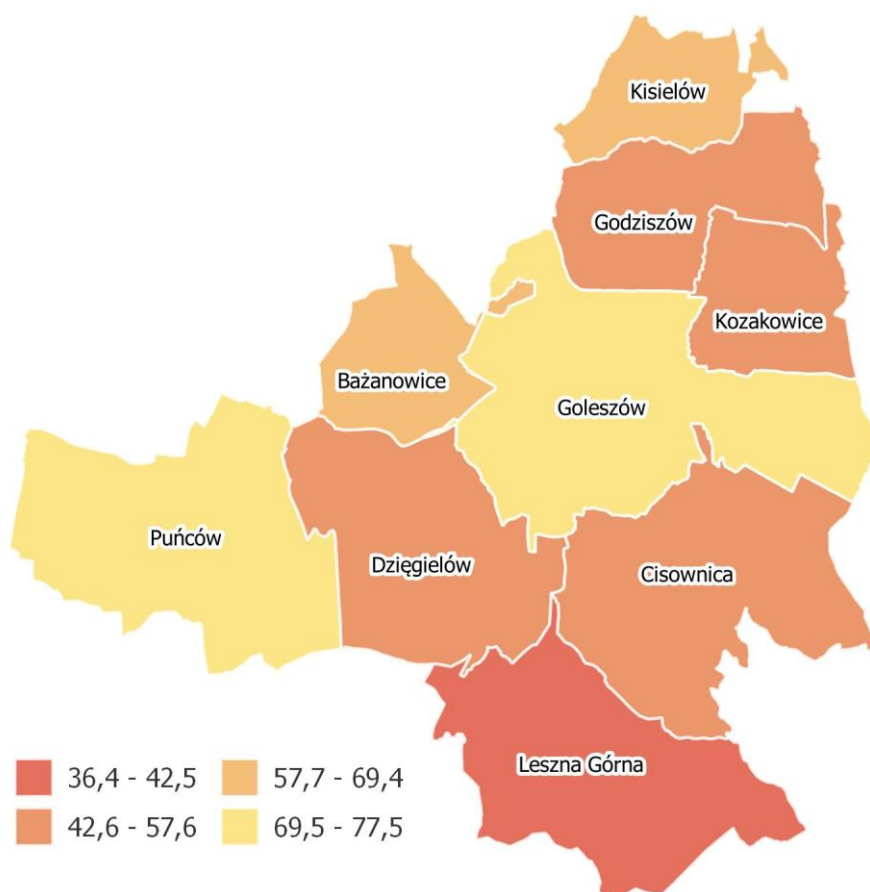
Kolejną zmienną z zakresu sfery gospodarczej jest wskaźnik kondycji lokalnych przedsiębiorstw wyliczony stosunkiem podmiotów nowozarejestrowanych do podmiotów wyrejestrowanych, obrazuje także tendencje dotyczące decyzji o wyborze ścieżki przedsiębiorczej bądź całkowitej rezygnacji z tej ścieżki. Wartość wskaźnika powyżej 1, świadczy o pozytywnej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, natomiast wartość poniżej 1 dowodzi o większej liczbie podmiotów dokonujących wyrejestrowania. Ogólna kondycja gospodarcza przedsiębiorstw w gminie jest dość skomplikowana, gdyż finalna rotacja podmiotów gospodarczych uplasowała się na poziomie 0,9, co świadczy o większej liczbie wyrejestrowań z rejestru przedsiębiorcy. Najbardziej niekorzystna sytuacja w tym zakresie występuje na obszarze Puńcowa, gdzie wskaźnik wyniósł 0,3 oraz Lesznej-Górnej (0,5). Z kolei obszarami o najwyższej wartości wskaźnika są: Godziszów (3,0), Dzięgielów (2,0) oraz Kozakowice (1,5).

Tabela 10 Aktywność gospodarcza

Lp.	Obszar	Liczba podmiotów gospodarczych	Wskaźnik	Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych	Wskaźnik
1	Bażanowice	84	67,91	3	5	0,6
2	Cisownica	97	57,57	4	7	0,6
3	Dzięgielów	70	51,55	4	2	2,0
4	Godziszów	30	48,47	3	1	3,0
5	Goleszów	333	77,51	21	20	1,1
6	Kisielów	49	69,41	4	4	1,0
7	Kozakowice	41	55,41	3	2	1,5
8	Leszna Górna	19	36,40	1	2	0,5
9	Puńców	126	76,50	2	8	0,3
Gmina Goleszów		849	66,28	45	51	0,9

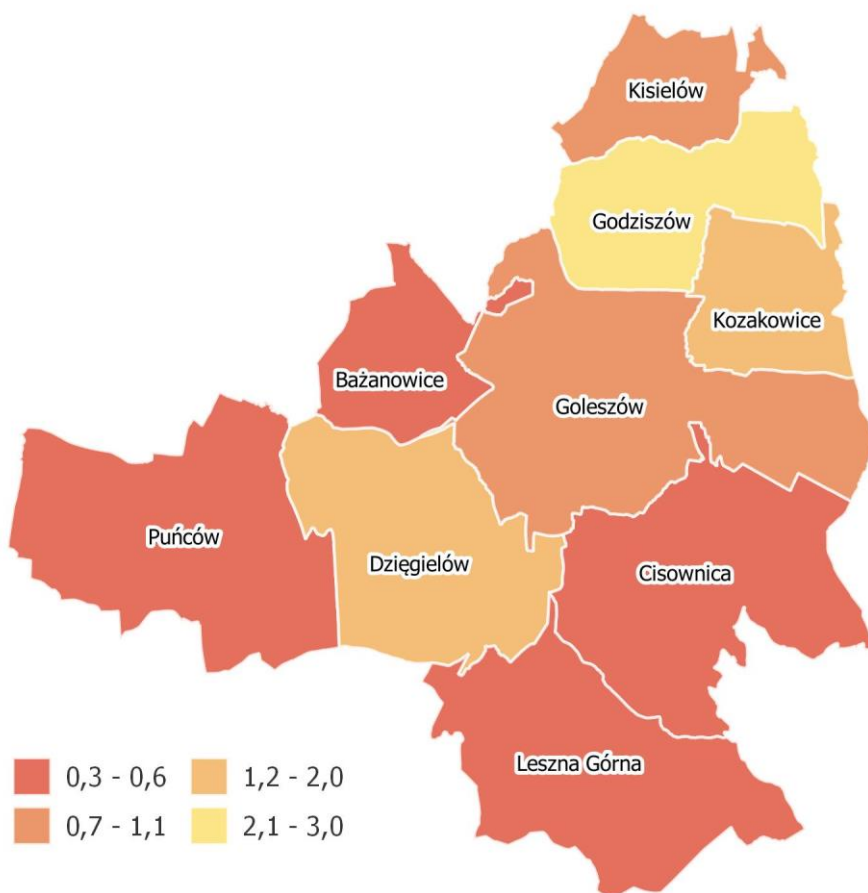
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG)

Rysunek 14 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 15 Stosunek podmiotów nowozarejestrowanych do wyrejestrowanych

Źródło: opracowanie własne

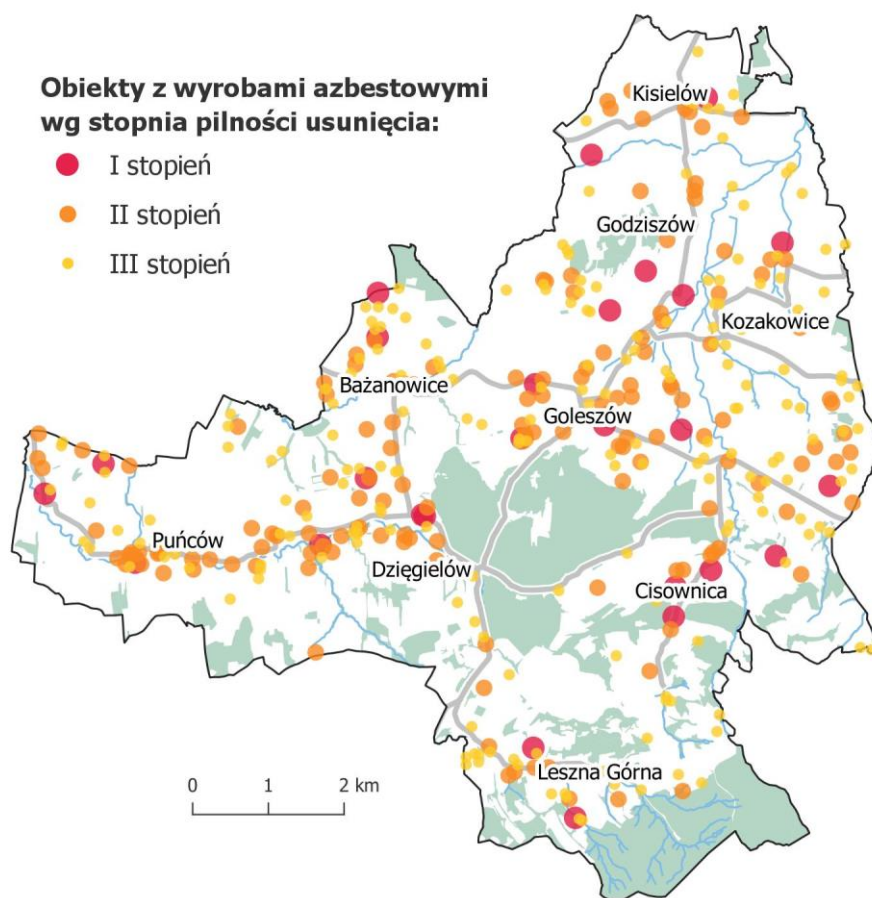
5.4 Sfera środowiskowa

Na terenie gminy występują liczne formy ochrony przyrody w postaci:

- rezerwat przyrody „Zadni Gaj” w Cisownicy
- park krajobrazowy Beskidu Śląskiego
- obszary Natura 2000: Cieszyńskie Źródła Tufowe i Beskid Śląski
- pomniki przyrody ożywionej – 13 drzew
- stanowisko dokumentacyjne „Jasieniowa”
- użytek ekologiczny „Góra Tuł”
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie gminy Goleszów prowadzona jest inwentaryzacja materiałów azbestowych. Zgodnie z nią ustalono, iż znajduje się tam 1 032 Mg wyrobów zawierających azbest. Z analizy wynika, że wyroby zawierające azbest to głównie faliste i płaskie płyty azbestowo - cementowe, służące jako pokrycie dachowe oraz elewacja w budynkach mieszkalnych i budynkach zabudowy gospodarczej. Obiekty, w których znajdują się wyroby zawierające azbest to głównie domy mieszkalne oraz budynki gospodarcze. Obiekty zawierające azbest stanowią problem środowiskowy w skali gminy.

Rysunek 16 Obiekty z wyrobami azbestowymi na terenie Gminy Goleszów

Źródło: <https://esip.bazaazbestowa.gov.pl>

W ramach analizy sfery środowiskowej odniesiono się do dwóch kluczowych czynników. Są nimi jakość powietrza atmosferycznego oraz poziom natężenia hałasu.

Jakość powietrza atmosferycznego na terenie gminy Goleszów kształtowana jest przez emisję pyłów i gazów, których źródłem są głównie: niska emisja, emisja niezorganizowana, procesy energetyczne i przemysłowe (których źródła znajdują się poza obszarem gminy - napływ zanieczyszczeń z Republiki Czeskiej). Na terenie gminy nie występuje scentralizowana gospodarka ciepła. Obszar zabudowy mieszkaniowej oraz zabudowa jednorodzinna rozproszona, zaopatrywane są w ciepło z indywidualnych źródeł, opalanych paliwami stałymi – najczęściej węgiel kamienny, miał, drewno, w mniejszym stopniu gazem ziemnym, energią elektryczną. Instalacje indywidualne są jednym z większych emitorów zanieczyszczeń do atmosfery, gdyż lokalne źródła ciepła zazwyczaj charakteryzują się niską sprawnością i brakiem jakichkolwiek urządzeń ochrony atmosfery. W kontekście analizy sfery środowiskowej zmienna dotycząca jakości powietrza atmosferycznego została skwantyfikowana na niskim poziomie, co wskazuje na złą jakość powietrza atmosferycznego w gminie, co w szczególności zostało poparte w badaniu sondażowym wśród mieszkańców. Na różnicę w przestrzennym rozkładzie wskaźnika wpływ miała obecność terenów zielonych, czy obszarów tzw. „wytchnieniowych”, które sublokalnie tworzą pozytywne warunki w kontekście jakości powietrza.

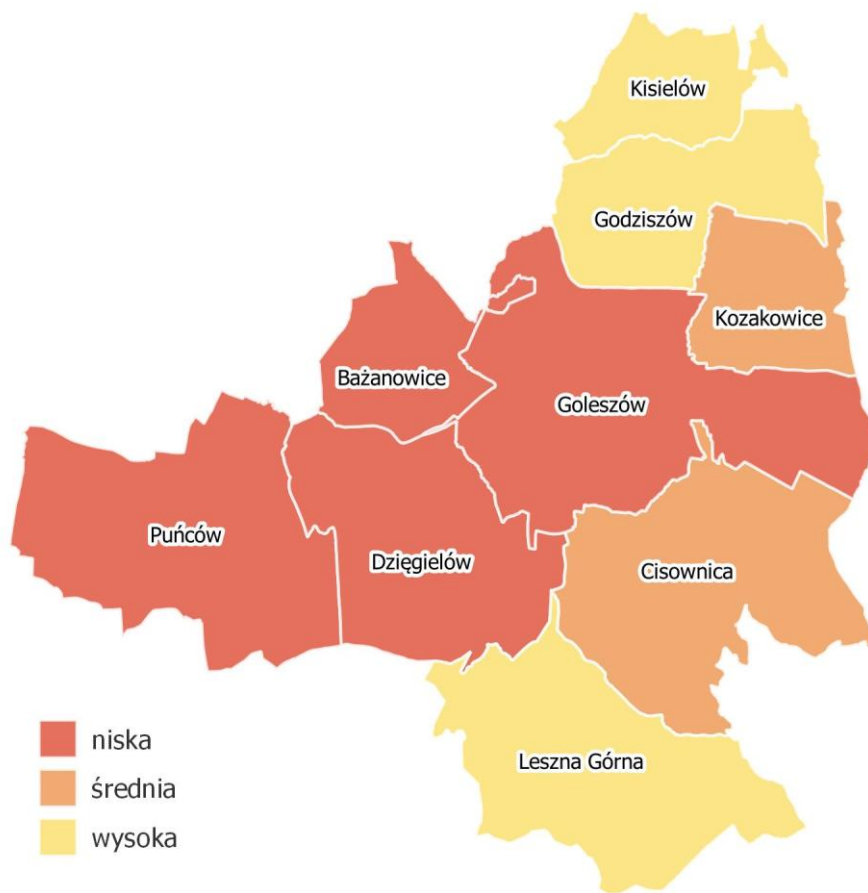
Kolejną zmienną poddaną analizie jest poziom natężenia hałasu. Głównym źródłem hałasu w gminie są środki komunikacji i transportu oraz hałas przemysłowy. Ocena poziomu hałasu uzależniona została od stopnia natężenia ruchu na terenie ciągów komunikacyjnych znajdujących się w gminie. Jak wynika z poniższej tabeli, najgorsza sytuacja panuje wzdłuż drogi powiatowej Cieszyn-Ustroń przebiegającej przez obszary: Goleszów, Bażanowice oraz alternatywnej do niej drogi gminnej przez obszar Dziegielów i Puńców. Ponadto, dużą uciążliwość dostrzega się także w centralnej części gminy. Najkorzystniejsza sytuacja występuje na obszarach peryferyjnych.

Tabela 11 Wskaźniki z zakresu sfery środowiskowej

Lp.	Obszar	Jakość powietrza atmosferycznego	Poziom natężenia hałasu
1	Bażanowice	bardzo niska	bardzo wysoki
2	Cisownica	niska	średni
3	Dziegielów	bardzo niska	średni
4	Godziszów	średnia	niski
5	Goleszów	bardzo niska	bardzo wysoki
6	Kisielów	średnia	niski
7	Kozakowice	niska	niski
8	Leszna Górna	średnia	niski
9	Puńców	bardzo niska	średni
Gmina Goleszów		niska	średni

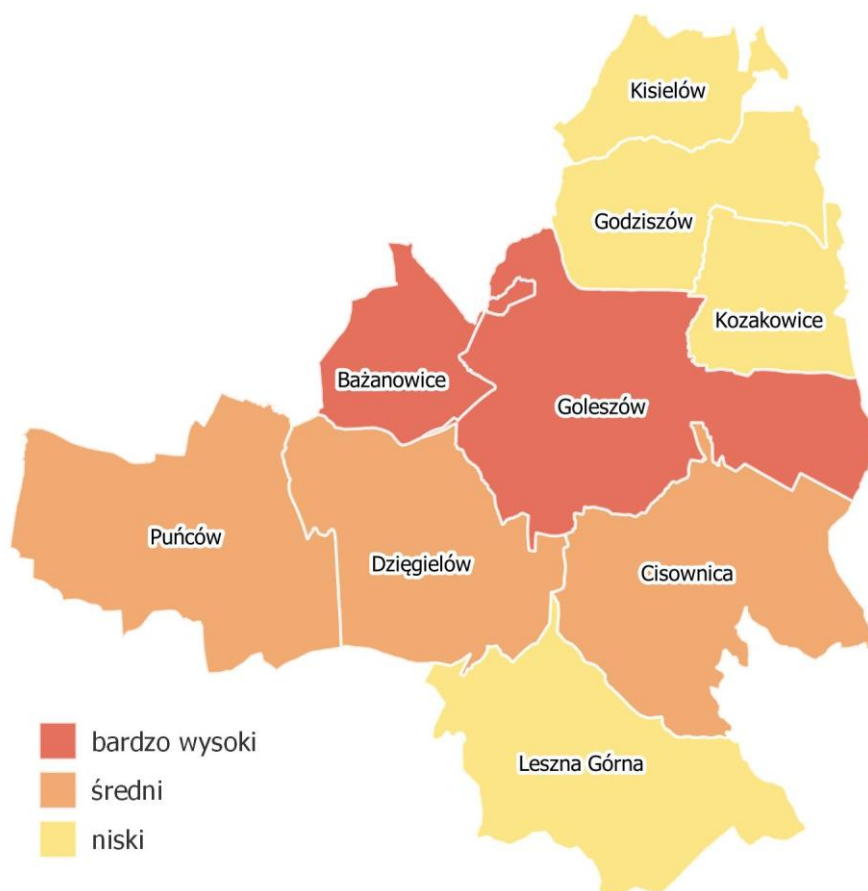
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Goleszów

Rysunek 17 Jakość powietrza atmosferycznego

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 18 Poziom natężenia hałas

Źródło: opracowanie własne

5.5 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Goleszów”, które stanowi podstawę prawną sporządzonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy. W Studium wyznaczono główny cel polityki przestrzennej jakim jest: Rozwój gospodarczy przy zachowaniu wyróżniających się walorów środowiska przyrodniczego i warunków zamieszkania. W ramach celu głównego wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Aktywizacja gospodarcza
2. Nowoczesna infrastruktura
3. Atrakcyjne środowisko i ład przestrzenny.

Struktura przestrzenna gminy nie jest zwarta. Obecny układ strukturalny ukształtował się w wyniku wieloletnich procesów historycznych. Realizacja kierunków rozwoju gminy związana jest z jakościowymi i ilościowymi przekształceniami struktury przestrzennej. Dla poszczególnych obszarów ustalono następujące kierunki rozwoju funkcjonalnego:

Tabela 12 Kierunki rozwoju obszarów zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Goleszów

Funkcja w hierarchii usług	Prognozowana funkcja	Wyposażenie w infrastrukturę techniczną
Goleszów – wieś gminna ośrodek obsługi lokalne	usługowa mieszkaniowa produkcyjna rolnicza	- wodociąg, - kanalizacja sanitarna (istniejąca i planowana), - sieć elektroenergetyczna i telekomunikacyjna, - sieć gazowa,
Bażanowice ośrodek obsługi podstawowej	usługowa mieszkaniowa produkcyjna rolnicza	- wodociąg, - kanalizacja sanitarna (planowana), - sieć elektroenergetyczna i telekomunikacyjna, - sieć gazowa,
Cisownica ośrodek obsługi podstawowej	usługowa mieszkaniowa rekreacyjna rolnicza	- wodociąg, - kanalizacja sanitarna, - sieć elektroenergetyczna i telekomunikacyjna, - sieć gazowa,
Dzięgielów ośrodek obsługi podstawowej	usługowa mieszkaniowa rolnicza	- wodociąg, - kanalizacja sanitarna (planowana), - sieć elektroenergetyczna i telekomunikacyjna, - sieć gazowa,
Godziszów ośrodek obsługi podstawowej	mieszkaniowa usług sportu i rekreacji rolnicza	- wodociąg, - kanalizacja sanitarna (planowana), - sieć elektroenergetyczna i telekomunikacyjna, - sieć gazowa,
Kisielów ośrodek obsługi podstawowej	usługowa mieszkaniowa rolnicza	- wodociąg, - kanalizacja sanitarna (planowana), - sieć elektroenergetyczna i telekomunikacyjna, - sieć gazowa,
Kozakowice ośrodek obsługi podstawowej	mieszkaniowa rolnicza	- wodociąg, - kanalizacja sanitarna (planowana), - sieć elektroenergetyczna i telekomunikacyjna, - sieć gazowa,
Leszna Górna ośrodek obsługi podstawowej	usługowa mieszkaniowa rekreacyjna rolnicza	- wodociąg, - kanalizacja sanitarna (planowana), - sieć elektroenergetyczna i telekomunikacyjna, - sieć gazowa,
Puńców ośrodek obsługi podstawowej	usługowa mieszkaniowa produkcyjna rolnicza	- wodociąg, - kanalizacja sanitarna, - sieć elektroenergetyczna i telekomunikacyjna, - sieć gazowa,

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Goleszów

Tereny zainwestowane zajmują w gminie niecałe 13% powierzchni gminy, z czego największy udział mają tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – prawie 39% powierzchni terenów zainwestowanych, a z uwzględnieniem terenów zabudowy zagrodowej, przekształcającej się w tereny zabudowy mieszkaniowej jest to ponad 54% (54,44%). Znaczący udział mają również tereny komunikacji (drogi i kolej). Funkcja ta występuje na 27,17% terenów zainwestowanych. Tereny otwarte to głównie tereny

rolne stanowiące prawie 76% powierzchni terenów otwartych, tereny lasów i zadrzewień to zaledwie niecałe 23% powierzchni terenów niezainwestowanych. Niewielki udział w bilansie terenów otwartych mają tereny zieleni urządzonej i cmentarzy. Stanowią one zaledwie 0,12% powierzchni terenów otwartych.

Do analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej wykorzystano zbiór czynników wpisujących się w zagadnienia związane z urbanistyką, skupiono się głównie na zagadnieniu dostępności do podstawowych elementów infrastruktury oraz usług społecznych.

Pierwszą z omawianych zmiennych jest dostępność terenów zielonych, które stanowią istotny element oceny jakości życia w gminie, spędzania czasu wolnego. Gmina Goleszów charakteryzuje się stosunkowo niskim wskaźnikiem lesistości (lasy i tereny zadrzewione stanowią 19,52% powierzchni gminy). Z punktu widzenia funkcji rekreacyjnej, istotną rolę w gminie odgrywają obszary rolne, które tworzą swoistego rodzaju obszar tzw. „wytchnieniowy” w opozycji do terenów zainwestowanych. W związku z tym, wzięto je pod uwagę w ocenie dostępności do terenów zielonych. Jak wynika z analizy, obszarami o wysokiej dostępności terenów zielonych są następujące obszary: Cisownica, Dzięgielów, Godziszów, Kisielów, Kozakowice, Leszna Górna oraz Puńców. Mniej korzystna sytuacja występuje na terenie obszarów Goleszów i Bażanowice, gdzie z kolei występuje relatywnie wysoki udział terenów zainwestowanych.

Istotną zmienną w ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej jest dostępność komunikacyjna oceniona na podstawie dostępnej infrastruktury drogowej, kolejowej oraz świadczonych usług komunikacyjnych. Przez teren gminy w 2019 r. przebiegało 9 linii autobusowych, których obsługę zapewniały firmy: ZPG WISPOL, DAS Katarzyna Kwiczala oraz Firma Przewozowa „TRANSBUS” Jerzy Cieślar. Wszystkie obszary gminy objęte były w 2019 r. siecią komunikacji autobusowej. Mimo to mieszkańcy (zwłaszcza obszarów peryferyjnych) zgłaszali potrzebę rozszerzenia oferty przez przewoźników. Jak wynika z poniższej tabeli, najmniej korzystnie pod względem dostępności komunikacyjnej oceniono następujące obszary: Godziszów, Kisielów, Kozakowice oraz Leszną Górną. Jednostki te stanowią w dużej mierze obszary otwarte, lasy, łąki i pola, charakteryzuje je mała i rozproszona intensywność zabudowy, co przekłada się także na relatywnie niski poziom obsługi komunikacyjnej. Odwrotna sytuacja ma miejsce w przypadku obszaru Goleszów, gdzie występuje duża koncentracja zabudowy oraz ważnych instytucji. Relatywnie wysoką dostępnością komunikacyjną odznacza się również obszar Bażanowic, przez który przebiega ciąg komunikacyjny o znaczeniu ponadlokalnym. Dostępność komunikacyjną na terenie gminy oceniono jako średnią, podkreślić jednak należy, iż w opinii mieszkańców, połączenia komunikacyjne oraz stan dróg stanowią duży problem gminy.

Kolejnym analizowanym czynnikiem jest dostępność placówek szkolnych i przedszkolnych. Łącznie funkcjonuje ich 11 na terenie gminy Goleszów, są nimi:

- Szkoła Podstawowa w Bażanowicach

- Szkoła Podstawowa w Cisownicy
- Szkoła Podstawowa w Dziegielowie
- Szkoła Podstawowa w Goleszowie
- Przedszkole Publiczne w Goleszowie z oddziałami zamiejscowymi w: Bażanowicach, Cisownicy, Dziegielowie
- Przedszkole Niepubliczne w Kozakowicach Górnych
- Niepubliczne Przedszkole Twórcze „To Tu”
- Centrum Kształcenia Zawodowego w Bażanowicach.

Dostęp do placówek edukacyjnych traktowany jest jako wyznacznik jakości życia, co znalazło potwierdzenie w badaniu sondażowym przeprowadzonym wśród mieszkańców gminy. Na terenie gminy nie funkcjonuje żaden żłobek ani edukacja realizowana na poziomie ponadpodstawowym. Najlepszą dostępnością placówek edukacyjnych odznaczają się następujące obszary: Bażanowice, Cisownica, Dziegielów oraz Goleszów. Z kolei najmniej korzystna w tym zakresie sytuacja panuje na obszarze Godziszowa, Kisielowa, Kozakowic, Lesznej Górnej i Puńcowa.

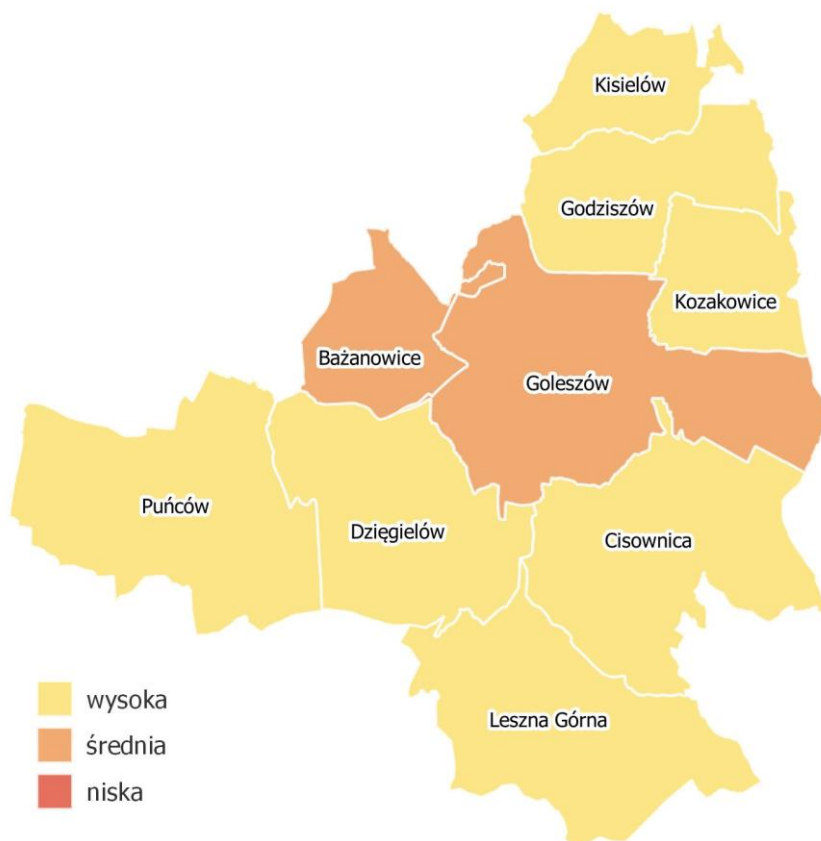
Na podstawie wizji lokalnej oceniono poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu. Ogólna ocena gminy w omawianym zakresie jest niska. Najwięcej negatywnych zjawisk w tej kategorii zaobserwowano na obszarze Goleszów, gdzie dochodzi do istotnych przeobrażeń przestrzenno-funkcjonalnych z uwagi na dużą koncentrację różnego rodzaju usług społecznych. Przyczyną takiego stanu jest nierównomierny rozwój obszaru, skrzyżowanie głównych szlaków transportu drogowego, występowanie dużego zainwestowania w ścisłym centrum gminy i w związku z tym brak rezerw przestrzennych na rozwój infrastruktury technicznej, komunikacyjnej.

Tabela 13 Wskaźniki z zakresu sfery przestrzenno-funkcjonalnej

Lp.	Obszar	Dostępność terenów zielonych	Dostępność komunikacyjna	Dostępność placówek szkolnych i przedszkolnych	Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu
1	Bażanowice	średnia	wysoka	średnia	niski
2	Cisownica	wysoka	średnia	średnia	niski
3	Dziegielów	wysoka	średnia	średnia	niski
4	Godziszów	wysoka	niska	niska	średni
5	Goleszów	średnia	wysoka	średnia	bardzo niski
6	Kisielów	wysoka	niska	niska	średni
7	Kozakowice	wysoka	niska	niska	średni
8	Leszna Górna	wysoka	niska	niska	średni
9	Puńców	wysoka	średnia	niska	niski
Gmina Goleszów		wysoka	średnia	niska	niski

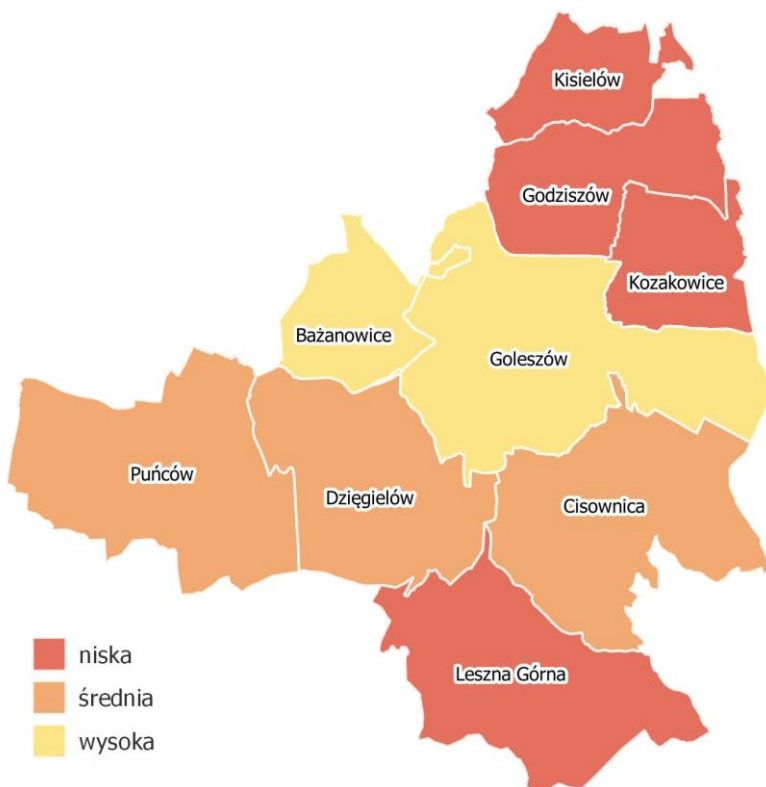
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Goleszów

Rysunek 19 Dostępność terenów zielonych

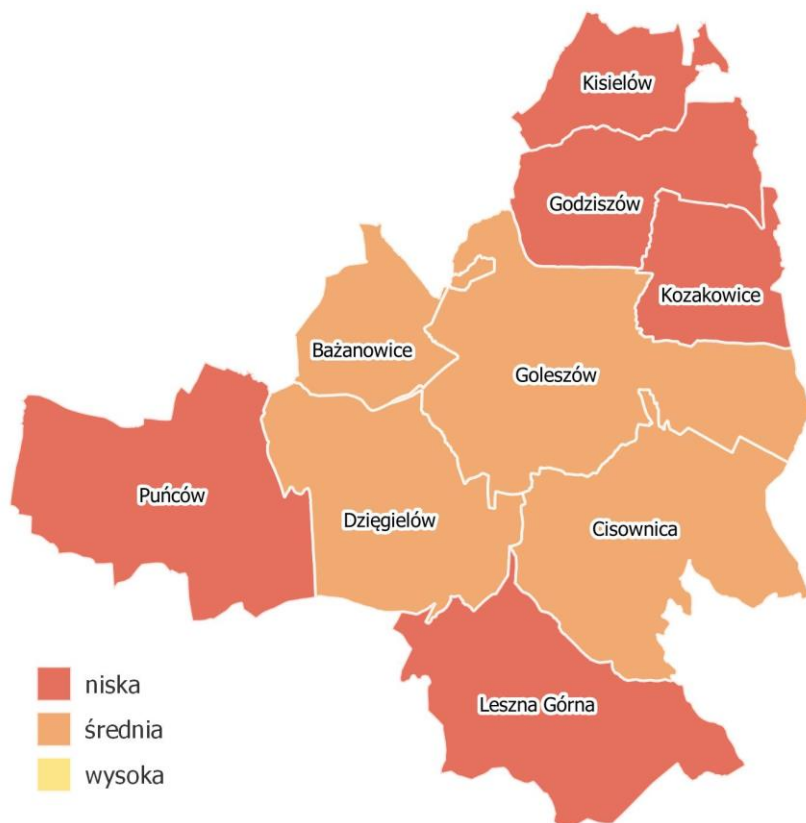
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 20 Dostępność komunikacyjna

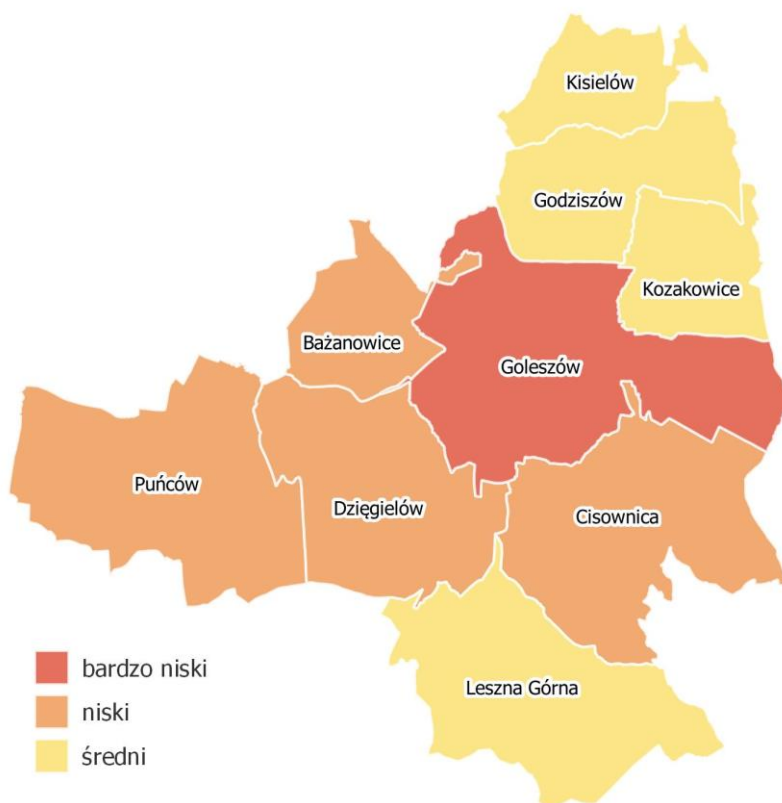
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 21 Dostępność placówek szkolnych i przedszkolnych

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 22 Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu

Źródło: opracowanie własne

5.6 Sfera techniczna

W zakresie sfery technicznej na terenie gminy dostrzega się duże deficyty. Stopień zwodociągowania poszczególnych obszarów na terenie gminy jest zróżnicowany, wynika to z faktu, iż część mieszkańców woli korzystać z przydomowych ujęć wody, z drugiej natomiast, część obszarów gminy nadal pozostaje niezwodociągowana. W 2019 r. do sieci wodociągowej w gminie podłączonych było 2 636 budynków. W przypadku sieci kanalizacji sanitarnej sytuacja przedstawia się zdecydowanie gorzej. Sieć kanalizacyjna obejmuje tylko obszar Puńcowa, Cisownicy i Goleszowa Równi. Na koniec 2019 r. łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej w gminie wynosiła 46,90 km, do sieci podłączone były 752 budynki. Niektóre rejony gminy pozostają stale niedoinwestowane, co determinuje zły stan części budynków publicznych i mieszkalnych oraz przestrzeni wokół nich. Powyższe wskazania wpłynęły na określenie wskaźnika pozwalającego na ocenę sytuacji w sferze technicznej, którym jest poziom degradacji infrastruktury technicznej. Wskaźnik powstał w oparciu o wizyty studyjne oraz wyniki sondażu wśród mieszkańców. Obszarami o szczególnie wysokim stopniu degradacji infrastruktury technicznej w gminie są Goleszów i Bażanowice.

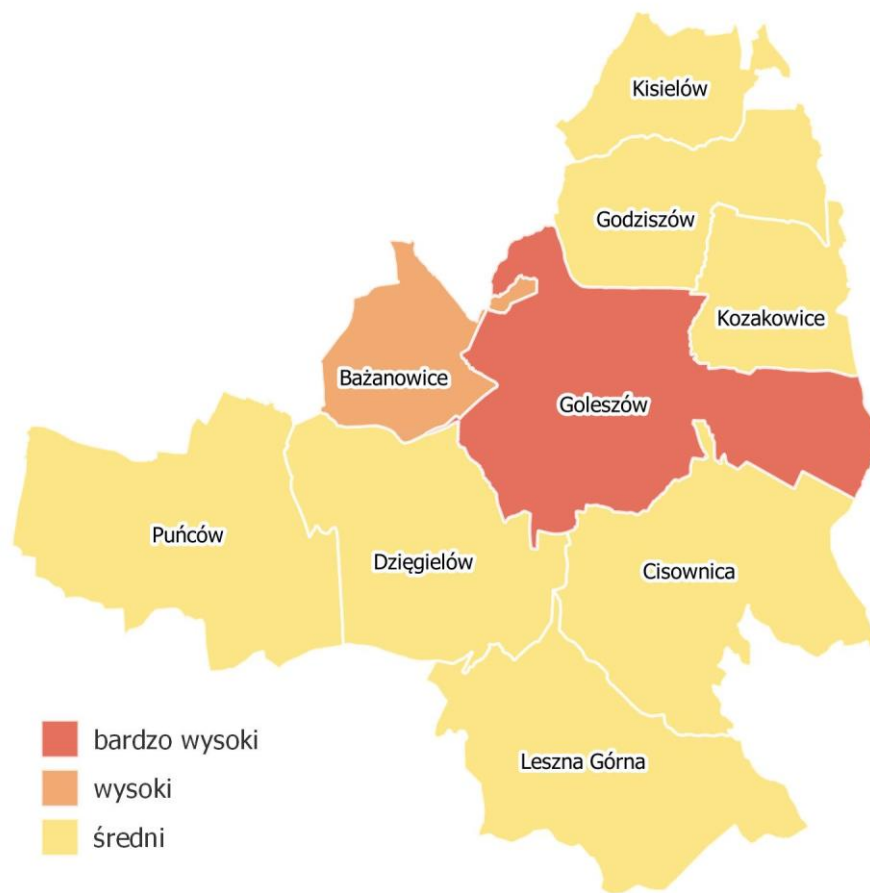
Ostatnią zmienną braną pod uwagę w diagnozie jest jakość dróg na terenie gminy. Poważnym mankamentem drogowego układu komunikacyjnego w gminie jest niezadowalający stan techniczny dróg oraz nienormatywne i zaniżone parametry techniczne (szerokość jezdni, brak wydzielonych poboczy), brak segregacji ruchu pieszego i kołowego, co ma bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego. Parkingi na terenie gminy zlokalizowane są przede wszystkim przy obiektach użyteczności publicznej i usługowych. Punktowo odczuwalne są braki w ilości i pojemności parkingów, szczególnie w kontekście ważnych wydarzeń i uroczystości. Najgorzej oceniono stan infrastruktury drogowej w Goleszowie, Bażanowicach, Godziszowie oraz Kisielowie.

Tabela 14 Wskaźniki z zakresu sfery technicznej

Lp.	Obszar	Poziom degradacji infrastruktury technicznej	Jakość dróg
1	Bażanowice	wysoki	niska
2	Cisownica	średni	średnia
3	Dzięgielów	średni	wysoka
4	Godziszów	średni	niska
5	Goleszów	bardzo wysoki	niska
6	Kisielów	średni	niska
7	Kozakowice	średni	średnia
8	Leszna Górna	średni	średnia
9	Puńców	średni	średnia
Gmina Goleszów		średni	niska

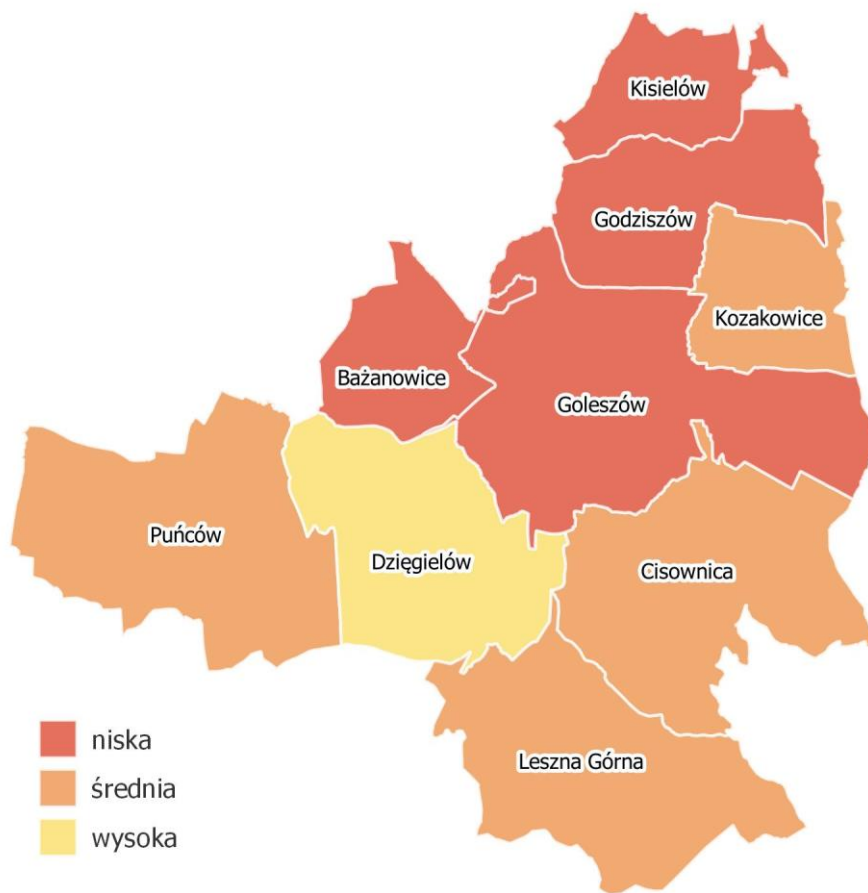
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Goleszów

Rysunek 23 Poziom degradacji infrastruktury technicznej

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 24 Jakość dróg

Źródło: opracowanie własne

5.7 Podsumowanie – wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Przestrzenny rozkład wskaźników ma istotne znaczenie dla delimitacji obszaru zdegradowanego, gdyż w warstwie opisowej nie zawsze czynnik koncentracji jest łatwy do zaprezentowania. Koncentracja zjawisk negatywnych występująca na danym obszarze nie zawsze obejmuje w całości ulice czy miejscowości, dlatego „mapowanie” wskaźników ułatwia obserwację nasilania się zjawiska i jego tendencji przestrzennych. Poniżej zestawiono bilans wskaźników w formie zbiorczych tabel obrazujących poziom natężenia negatywnych zjawisk społecznych w gminie Goleszów. Przyjęta forma prezentacji danych umożliwia ich łatwe porównanie i analizę bazującą na wartościach wskaźników, które następnie zostały poddane normalizacji. Dla każdej jednostki wyliczony został syntetyczny wskaźnik degradacji sfery społecznej, który stanowił podstawę do wyłonienia obszaru kryzysowego. W związku z obowiązującą definicją rewitalizacji wskazaną w ustawie, kryteria społeczne traktuje się jako kluczowe z punktu widzenia delimitacji obszaru zdegradowanego. W ramach analizy skupiono się łącznie na 10 zmiennych obrazujących czynniki związane z kapitałem ludzkim, kapitałem społecznym, poziomem bezpieczeństwa publicznego, pomocą społeczną oraz bezrobociem. Analiza czynników społecznych determinujących konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych pokazuje, że terenem szczególnie problemowym, gdzie koncentrują się negatywne zjawiska społeczne i występuje zagrożenie ich nasilania i rozprzestrzeniania się jest w szczególności obszar Goleszów, gdzie odnotowano najwyższy syntetyczny wskaźnik degradacji w zakresie sfery społecznej, wynoszący 2,84.

Tabela 15 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników

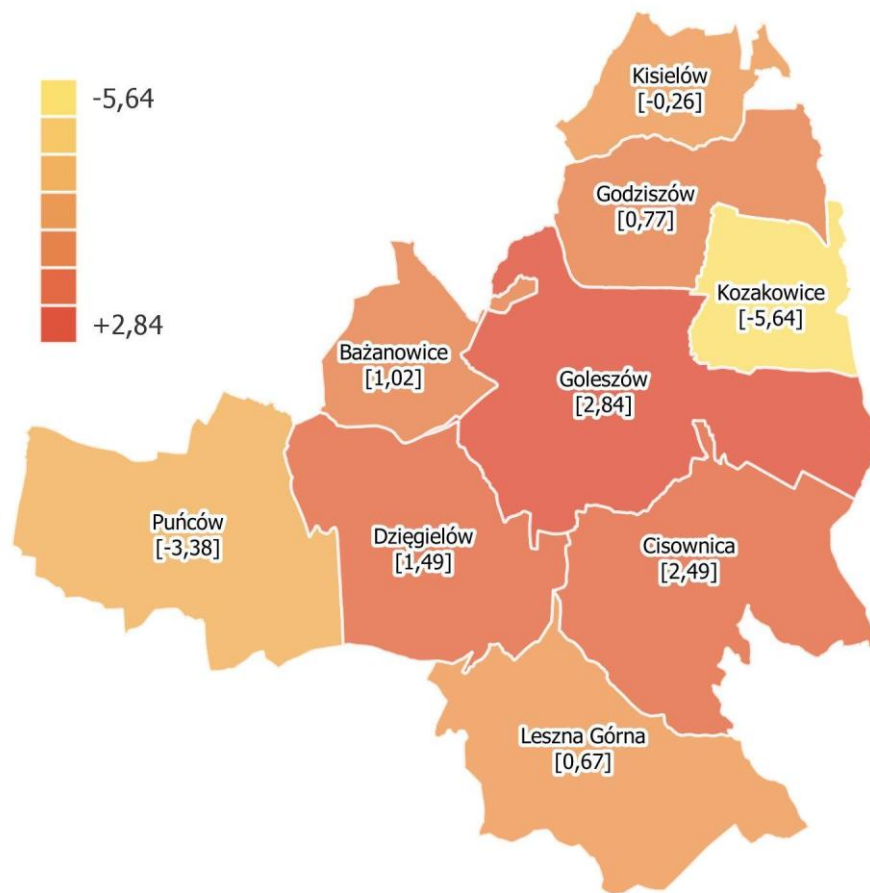
Lp.	Obszar	Liczba ludności	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców wieku przedprodukcyjnym	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba usług opiekuńczych na 1000 mieszkańców	Liczba ofiar przemocy na 1000 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	Syntetyczny wskaźnik degradacji
1	Bażanowice	1 237	8,1	1,6	103	4,0	3,2	18,6	1 051,7	229,6	2,4	4,22	1,02
2	Cisownica	1 685	-0,6	-5,9	115	1,8	2,4	5,3	1 161,4	284,9	1,8	6,01	2,49
3	Dzięgielów	1 358	0,0	2,2	143	5,2	1,5	5,2	1 077,3	623,0	0,7	3,63	1,49
4	Godziszów	619	1,6	-16,2	106	4,8	1,6	3,2	1 061,4	201,9	1,6	3,38	0,77
5	Goleszów	4 296	-3,3	-0,5	123	2,6	4,4	11,4	489,3	90,3	1,6	4,02	2,84
6	Kisielów	706	0,0	-1,4	99	2,8	0,0	0,0	2 211,0	2 209,6	1,4	1,89	-0,26
7	Kozakowice	740	1,4	21,6	87	2,7	5,4	5,4	314,9	0,0	0,0	4,08	-5,64
8	Leszna Górna	522	-3,8	9,6	136	5,7	1,9	5,7	1 839,1	109,2	0,0	2,48	0,67
9	Puńców	1 647	1,2	2,4	95	1,2	3,6	3,0	258,7	71,6	1,2	4,79	-3,38
Gmina Goleszów		12 810	-0,2	0,5	114	3,0	3,2	8,0	832,16	301,2	1,3	4,15	
Średnia			0,5	1,5	111,7	3,4	2,7	6,4	1 051,6	424,5	1,1	3,8	
Odchylenie standardowe			3,4	10,3	19,0	1,6	1,7	5,5	658,1	693,6	0,7	1,2	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 16 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości zestandaryzowane

Lp.	Obszar	Liczba ludności	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców wieku przedprodukcyjnym	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba usług opiekuńczych na 1000 mieszkańców	Liczba ofiar przemocy na 1000 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	Syntetyczny wskaźnik degradacji
1	Bażanowice	1 237	-2,20	-0,01	-0,47	0,39	0,34	2,22	0,00	-0,28	0,72	0,32	1,02
2	Cisownica	1 685	0,32	0,72	0,16	-1,04	-0,18	-0,20	0,17	-0,20	0,95	1,79	2,49
3	Dzięgielów	1 358	0,15	-0,07	1,65	1,09	-0,72	-0,23	0,04	0,29	-0,54	-0,16	1,49
4	Godziszów	619	-0,32	1,71	-0,33	0,90	-0,64	-0,58	0,01	-0,32	0,72	-0,37	0,77
5	Goleszów	4 296	1,10	0,19	0,59	-0,55	1,05	0,91	-0,85	-0,48	0,74	0,16	2,84
6	Kisielów	706	0,15	0,28	-0,69	-0,38	-1,61	-1,17	1,76	2,57	0,43	-1,61	-0,26
7	Kozakowice	740	-0,24	-1,95	-1,32	-0,46	1,64	-0,19	-1,12	-0,61	-1,58	0,20	-5,64
8	Leszna Górna	522	1,26	-0,78	1,26	1,46	-0,46	-0,13	1,20	-0,45	-1,58	-1,11	0,67
9	Puńców	1 647	-0,21	-0,09	-0,87	-1,40	0,58	-0,62	-1,20	-0,51	0,15	0,79	-3,38

Rysunek 25 Syntetyczny wskaźnik degradacji w zakresie sfery społecznej

Źródło: opracowanie własne

Dodatkową przesłanką, która została wzięta pod uwagę w wytypowaniu obszaru zdegradowanego były oceny w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Przeprowadzona analiza sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej oraz technicznej, z punktu widzenia rewitalizacji ujawnia zasadnicze problemy, jakimi dotknięte są poszczególne obszary gminy Goleszów. Analiza czynników potwierdziła, że wysokim poziomem zdegradowania charakteryzują się te obszary, które dotknięte są problemami społecznymi, co oznacza konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych na każdej płaszczyźnie, aby proces rewitalizacji mógł okazać się skuteczny. Zaprezentowane w układzie przestrzennym wskaźniki z zakresu pozostałych sfer, jednoznacznie wskazują, że w odniesieniu do jednostek porównawczych, obszar zdegradowany mieści się w granicach obszaru Goleszów – zdiagnozowano w nim 5 problemów o wysokim natężeniu (bardzo niska jakość powietrza atmosferycznego, bardzo wysoki poziom natężenia hałasu, bardzo niski poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu, bardzo wysoki poziom degradacji infrastruktury technicznej, niska jakość dróg - tabela poniżej). Niniejsza diagnoza w sposób bardzo oczywisty wskazała na dużą intensywność problemów o charakterze społecznym, środowiskowym oraz technicznym na obszarze Goleszów.

Tabela 17 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery

Lp.	Obszar	Liczba ludności	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Stosunek podmiotów nowozarejestrowanych do wyrejestrowanych	Jakość powietrza atmosferycznego	Poziom natężenia hałasu	Dostępność terenów zielonych	Dostępność komunikacyjna	Dostępność placówek szkolnych i przedszkolnych	Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu	Poziom degradacji infrastruktury technicznej	Jakość dróg	Liczba problemów o wysokim natężeniu
1	Bažanowice	1 237	67,91	0,60	bardzo niska	bardzo wysoki	średnia	wysoka	średnia	niski	wysoki	niska	6/10
2	Cisownica	1 685	57,57	0,57	niska	średni	wysoka	średnia	średnia	niski	średni	średnia	4/10
3	Dzięgielów	1 358	51,55	2,00	bardzo niska	średni	wysoka	średnia	średnia	niski	średni	wysoka	3/10
4	Godziszów	619	48,47	3,00	średnia	niski	wysoka	niska	niska	średni	średni	niska	4/10
5	Goleszów	4 296	77,51	1,05	bardzo niska	bardzo wysoki	średnia	wysoka	średnia	bardzo niski	bardzo wysoki	niska	5/10
6	Kisielów	706	69,41	1,00	średnia	niski	wysoka	niska	niska	średni	średni	niska	3/10
7	Kozakowice	740	55,41	1,50	niska	niski	wysoka	niska	niska	średni	średni	średnia	4/10
8	Leszna Górna	522	36,40	0,50	średnia	niski	wysoka	niska	niska	średni	średni	średnia	4/10
9	Puńców	1 647	76,50	0,25	bardzo niska	średni	wysoka	średnia	niska	niski	średni	średnia	4/10

Źródło: opracowanie własne

Rewitalizacja jest kompleksowym procesem wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego poprzez działania, które przede wszystkim obejmują kwestie społeczne, a także gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Rewitalizacja jako proces integrujący interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów i jest procesem wieloletnim.

Z tego względu istotne jest właściwe wytypowanie obszaru zdegradowanego, a później obszaru rewitalizacji, aby można było konsekwentnie przeprowadzić planowane działania. Pełna diagnoza, jaka została przeprowadzona w niniejszym dokumencie, służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów, obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne.

Obszar może zostać wskazany jako obszar zdegradowany, jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz gdy występuje na nim co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- ❖ gospodarczych (w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw),
- ❖ środowiskowych (w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- ❖ przestrzenno-funkcjonalnych (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych),
- ❖ technicznych (w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Obszar cechujący się szczególną koncentracją wyżej wymienionych zjawisk, na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

Wybrane do analizy wskaźniki, omówione i zaprezentowane w układzie przestrzennym jednoznacznie wskazują na obszar Goleiszów. Obszar ten został zdiagnozowany jako obszar zdegradowany w gminie Goleiszów. Jednakże dla precyzyjnego wyboru obszaru rewitalizacji, kluczowe jest wykazanie dokładnych miejsc (rewirów) występowania tych problemów - miejsc o szczególnym ogniskowaniu się problemów.

W tym celu przeprowadzono serię wywiadów pogłębionych z przedstawicielami Urzędu Gminy Goleszów, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie.

Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji Gminy Goleszów wyznaczony został w oparciu o wnioski wynikające z:

- diagnozy zjawisk kryzysowych w sferach: społecznej, środowiskowej oraz technicznej,
- wizyt studyjnych, w trakcie których zidentyfikowano miejsca i obiekty, które ze względu na swój potencjał rozwojowy zasługują na objęcie działaniami rewitalizacyjnymi,
- wywiadów pogłębionych z przedstawicielami lokalnych instytucji,
- badania sondażowego wśród interesariuszy procesu rewitalizacji,
- analizy aktualnych miejskich dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych, w zakresie komplementarności rozstrzygnięć w nich zawartych z możliwymi do podjęcia działaniami rewitalizacyjnymi.

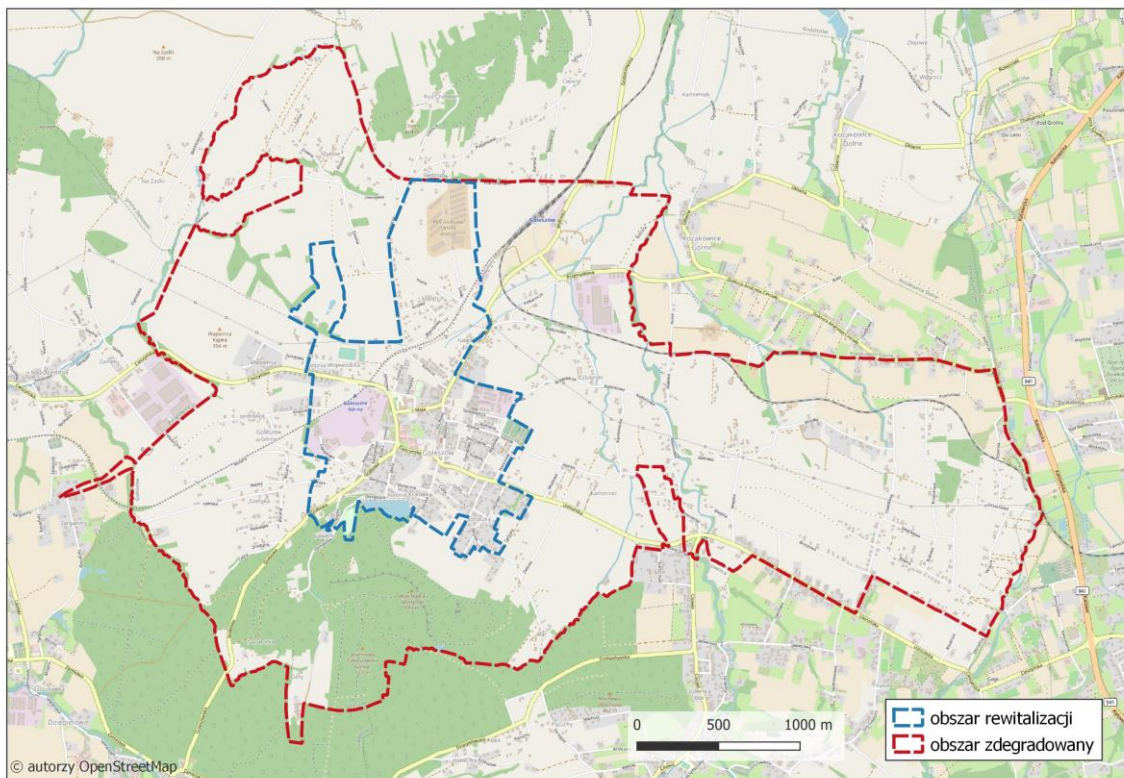
Zgodnie z art. 10 pkt. 2 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców. Wytyczony obszar rewitalizacji spełnia wymagania zawarte w ustawie. Ogólna powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 302,60 ha, co stanowi 4,6% całej powierzchni gminy. Natomiast ogólna liczba ludności zamieszkującej go to 1 760 osób, co stanowi 13,7% liczby ludności gminy Goleszów.

Tabela 18 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych

Obszar	Ludność [os.]	% Ludności	Powierzchnia [ha]	% Powierzchni
Obszar zdegradowany Goleszów	4 296	33,5	1 209,54	18,4
Obszar rewitalizacji Goleszów - Centrum	1 760	13,7	302,60	4,6
Gmina Goleszów	12 810	100	6 588,50	100

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 26 Mapa poglądowa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Goleszów

Źródło: opracowanie własne

6. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Goleszów został przyjęty UCHWAŁĄ NR 0007.30.2021 RADY GMINY GOLESZÓW z dnia 31 marca 2021 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Goleszów.

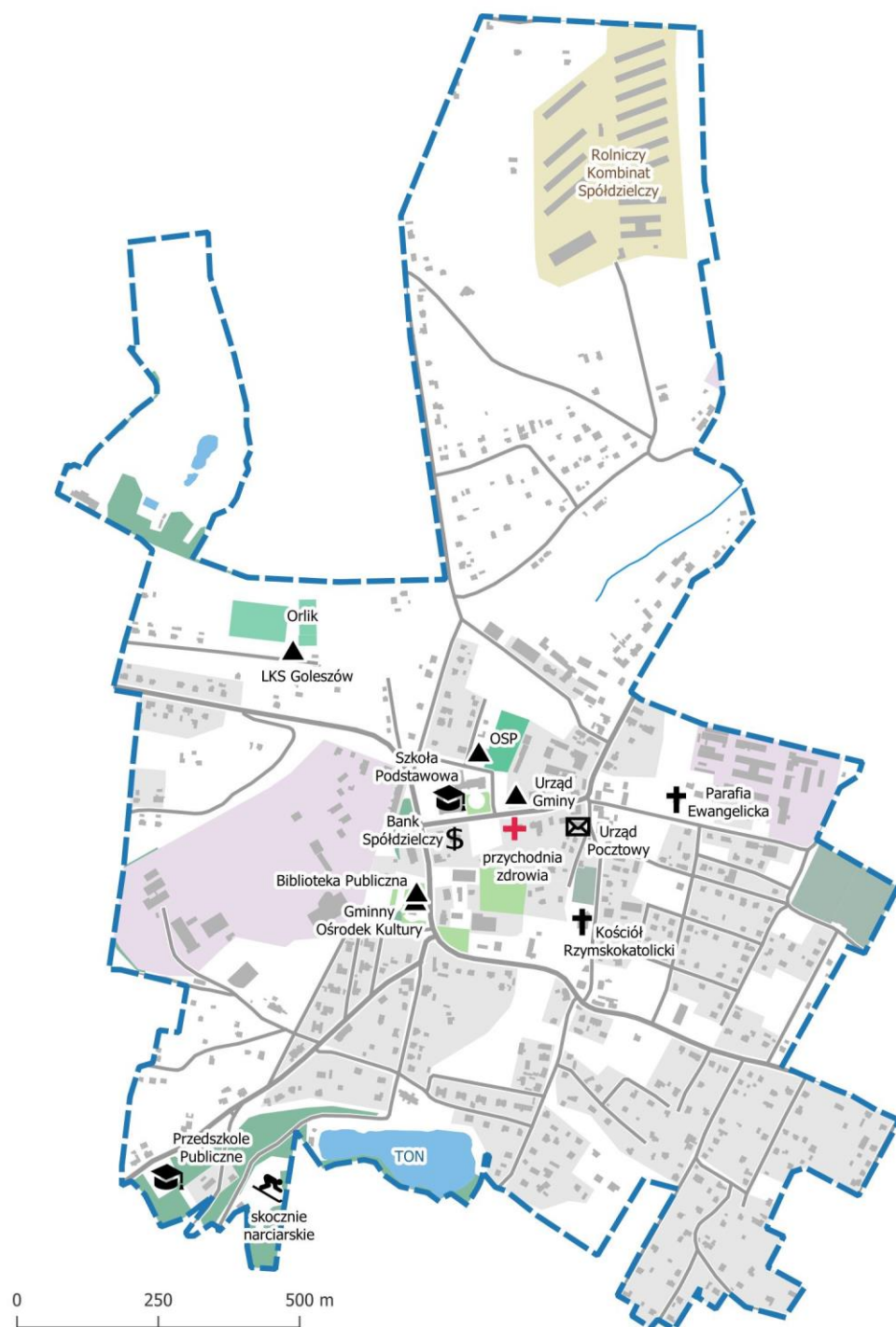
Głównym założeniem delimitacji obszaru rewitalizacji w Gminie Goleszów było wskazanie obszaru, na którym występuje największa koncentracja negatywnych zjawisk oraz identyfikacja jego potencjałów. Pogłębiona analiza wykazała, że wskazany obszar charakteryzuje się największym nagromadzeniem problemów w całej Gminie Goleszów. Obszar ten zamieszkuje największa liczba osób bezrobotnych oraz korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa. Zauważalna staje się postępująca anonimowość, zanik tożsamości lokalnej oraz malejąca odpowiedzialność mieszkańców za swoje otoczenie, co w szczególności przyczynia się do powstawania zjawisk aspołecznych na wskazanym terenie.

Obszar rewitalizacji w relacji do obszaru zdegradowanego w gminie Goleszów, nie uwzględnia terenów uprawnych, lasów, terenów o małej gęstości zaludnienia, gdzie nie odnotowano nagromadzenia negatywnych zjawisk społecznych. Wybór obszaru rewitalizacji w gminie Goleszów został poparty przez społeczność lokalną w toku konsultacji społecznych. Najczęściej pojawiającymi się odpowiedziami dot. wskazania konkretnych obszarów będących w szczególnej sytuacji kryzysowej okazały się być: przestrzeń publiczne w centrum gminy, budynek Urzędu Gminy wraz z otoczeniem, zbiornik Ton z terenami przyległymi, tereny obok cementowni, otoczenie budynku GOK, otoczenie budynku OSP. Pogłębiona analiza zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji została przedstawiona poniżej.

6.1 Obszar rewitalizacji Goleszów -Centrum

Obszar rewitalizacji Goleszów – Centrum ulokowany jest w północnej części gminy, swym zasięgiem obejmuje centralną część miejscowości Goleszów. Zamieszkiwany jest przez 1 760 mieszkańców, natomiast jego powierzchnia wynosi 302,6 ha, stanowiąc 4,6% powierzchni gminy. Na obszarze zlokalizowanych jest wiele instytucji, ważnych obiektów, takich jak: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka publiczna, Urząd Pocztowy, Ochotnicza Straż Pożarna Goleszów, Szkoła Podstawowa, Przedszkole Publiczne, przychodnia zdrowia, oddział Banku Spółdzielczego, Kościół Ewangelicki, Kościół Katolicki, Rolniczy Kombinat Spółdzielczy RKS Goleszów, Siedziba LKS Goleszów, Boisko Orlik, skocznie narciarskie, zbiornik wodny TON. Na wyznaczony obszar składają się również budynki mieszkalne oraz budynki produkcyjne, usługowe i gospodarcze dla rolnictwa. Teren obejmuje także działki niezamieszkałe.

Rysunek 27 Ważne obiekty na obszarze rewitalizacji Goleszów-Centrum

Źródło: opracowanie własne

Jednym z problemów społecznych diagnozowanych na terenie obszaru Goleszów-Centrum jest demograficzne starzenie się społeczeństwa, o czym świadczy wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi. Starzenie się społeczności lokalnych jest obecnie wyzwaniem wielu samorządów, wiąże się m.in. z potrzebą tworzenia oferty odpowiadającej problemom osób starszych znajdujących się w trudnej sytuacji. Kluczowa w tym zakresie staje się ich aktywizacja poprzez promowanie zdrowia, aktywności fizycznej, uczestniczenia w życiu społecznym i kulturalnym gminy,

tworzenie specjalnej oferty dydaktycznej z ciekawymi zajęciami edukacyjnymi, ale także tworzenie warunków do integracji międzypokoleniowej. Zjawiskiem ściśle powiązanim ze starzeniem się społeczności lokalnej jest ujemny przyrost naturalny, który znacznie odbiega od wartości gminnej. Na obszarze rewitalizacji najczęściej dochodzi także do wypadków i kolizji. Nierzadko występującym problemem jest również chuligaństwo i przestępczość, które w tej części gminy mają miejsce dość często, o czym dowodzi jeden z wyższych wskaźników przestępczości na tle gminy.

Wskazany obszar z uwagi na pełnione funkcje jest istotny dla rozwoju lokalnego gminy, w szczególności, jeśli chodzi o kryzys w zakresie sfery społecznej. Obszar rewitalizacji posiada warunki do działań służących integracji społecznej, aktywizacji zawodowej, zmniejszenia patologii społecznych oraz ubóstwa wśród mieszkańców całej gminy.

W ramach sfery gospodarczej badano liczbę podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oraz stosunek podmiotów nowozarejestrowanych do wyrejestrowanych. Zaznaczyć należy, iż obszar rewitalizacji w Gminie Goleszów stanowi swoiste centrum gminy wiejskiej, gdzie występuje duża koncentracja różnego rodzaju działalności gospodarczych, co pozytywnie wyróżnia wskazany obszar na tle pozostałych jednostek.

Wskaźnik jakości powietrza atmosferycznego oraz poziomu natężenia hałasu oceniane były jakościowo. Ich analiza potwierdziła występowanie zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej na badanym obszarze. Czynnikiem wpływającym na ocenę tych parametrów były niewystarczająca obecność terenów zielonych oraz niewielka odległość od ciągów komunikacyjnych (droga powiatowa Ustroń-Cieszyn). Urządzenie terenów zielonych w przestrzeniach publicznych na wyznaczonym obszarze doprowadzi do poprawy estetyki obszaru, poprawy jakości życia mieszkańców, ale także może wpłynąć pośrednio na poprawę warunków w kontekście jakości powietrza i klimatu akustycznego.

Przestrzeń publiczna obszaru rewitalizacji wymaga odnowy, uporządkowania, co wpłynie na estetykę i poprawę wizerunku przestrzeni całej miejscowości. Na diagnozowanym obszarze brakuje miejsc integracji społecznej mieszkańców, a także stref spędzania czasu wolnego, co zostało unaocznione już w badaniu ankietowym, w którym aż 78,4% respondentów potwierdziło tę tezę. Ponadto wśród najczęściej wskazywanych przez mieszkańców opinii na temat obszaru rewitalizacji Goleszów-Centrum pojawiały się odpowiedzi dotyczące utworzenia miejsc rekreacji, poprawy wizerunku i estetyki przestrzeni publicznych, zagospodarowania obszarów wokół zbiornika TON, utworzenia miejsc parkingowych, poprawy dostępności chodników.

W ramach sfery technicznej zbadano poziom degradacji infrastruktury technicznej oraz jakość dróg. Analiza ta wykazała, iż w obrębie obszaru rewitalizacji występuje duża degradacja techniczna obiektów użyteczności publicznej, których stan techniczny wymaga remontu, poprawy warunków termicznych. Ponadto wiele budynków na terenie obszaru posiada niski standard użytkowy i estetyczny, nie spełniając tym samym warunków dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Na uwagę zasługuje także

stan infrastruktury drogowej, który został oceniony jako niski. W opinii mieszkańców, jakość dróg wymaga stałych remontów, poprawy dostępności i bezpieczeństwa poprzez budowę chodników i oświetlenia, a także utworzenie oznaczonych miejsc parkingowych.

6.2 Potencjały obszaru rewitalizacji Goleszów - Centrum

Analiza opisanych wcześniej zagadnień, konsultacji społecznych i obserwacji w terenie wskazała na główne potencjały obszaru rewitalizacji Goleszów-Centrum.

Tabela 19 Potencjały obszaru rewitalizacji Goleszów - Centrum

<p>Sfera społeczna</p>	<ul style="list-style-type: none"> – kapitał ludzki - potencjał zawodowy, twórczy mieszkańców – dostępność usług społecznych – zagęszczenie usług publicznych – możliwości centrotwórcze – duża grupa seniorów – dostępność obiektów edukacyjnych - przedszkole, szkoła podstawowa – prężnie działająca instytucja kultury – oferta kulturalna gminy – propagowanie tradycji ziemi cieszyńskiej – dziedzictwo kulturowe z żywymi tradycjami kulturowymi – tradycje narciarskie, paralotniarskie, wędkarskie, łowieckie, strzelnicze 	
<p>Sfera gospodarcza</p>	<ul style="list-style-type: none"> – potencjał handlowo-usługowy – centrum gminy – tradycje rolnicze, handlowe i rzemieślnicze – dobre skomunikowanie – transgraniczne położenie gminy, umożliwiające wymianę gospodarczą, współpracę, dające możliwość aplikowania o transgraniczne środki pomocowe 	
<p>Sfera środowiskowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zasoby przyrodniczo-rekreacyjne – walory krajobrazowe – cenne obszary chronione – potencjał dla podjęcia działań podnoszących efektywność energetyczną, zarówno w obszarze wytwarzania, jak i użytkowania energii – propagowanie zastosowania w budynkach jednorodzinnych nowoczesnych, odnawialnych źródeł energii cieplnej – wykorzystanie potencjału przyrodniczego do – rozwoju i promocji gminy 	

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

- dobra dostępność komunikacyjna
- dogodne położenie w stosunku do Cieszyna (siedziba powiatu) oraz miejscowości turystycznych (Ustroń, Wisła)
- linia kolejowa
- położenie na terenie o dużych walorach krajobrazowych sprzyjających rozwojowi turystyki i rekreacji
- urozmaicony krajobraz terenów podgórskich z licznymi formami ochrony przyrody
- ścieżki spacerowe i rowerowe
- warunki sprzyjające do tworzenia gospodarstw agroturystycznych
- potencjał do rozwoju różnych form turystyki i związanych z nią usług

Sfera techniczna

- potencjał przestrzeni publicznych
- koncentracja obiektów użyteczności publicznej
- dobra dostępność komunikacyjna (droga powiatowa, kolej)
- obecność ciekawych obiektów turystycznych
- warunki terenowe do uprawiania sportu i rekreacji
- atrakcyjne tereny osiedleńcze

Źródło: opracowanie własne

6.3 Podsumowanie diagnozy obszaru rewitalizacji

Zaproponowany obszar rewitalizacji stanowi największy potencjał dla rozwoju gminy Goleszów. Na swoim obszarze skupia liczne funkcje centotwórcze związane z lokalizacją instytucji gminnych oraz obiektów usługowo-handlowych. Istniejąca zabudowa ma charakter skupiony, jest dość zróżnicowana i posiada kilka ważnych i okazałych budynków. Obszar tworzy ukształtowana siatka ulic, będących odnogami głównej drogi przebiegającej przez gminę (droga powiatowa łącząca Cieszyn i Ustroń). Droga ta generuje duże natężenie ruchu kołowego, tranzytowego, tym samym zapewnia dobre połączenia komunikacyjne z Cieszynem, Ustroniem, a także ze Skoczowem i Trzyńcem. W południowej części obszar posiada szczególne walory turystyczne, to za sprawą atrakcyjnych obszarów wokół zbiornika wodnego TON oraz skoczni narciarskich.

Jak wykazała diagnoza, na obszarze Goleszów - Centrum występują liczne zjawiska kryzysowe, które wymagają interwencji rewitalizacyjnej oraz działań naprawczych w celu ich eliminacji lub znacznego ograniczenia. Do głównych problemów społecznych diagnozowanych na obszarze rewitalizacji zalicza się **postępujące starzenie się społeczności lokalnych, ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji, relatywnie niski poziom integracji społecznej**, co znalazło potwierdzenie również w badaniu społecznym, w którym respondenci bezpośrednio wskazali niską aktywność obywatelską oraz słabą integrację społeczności lokalnych. Ponadto, na obszarze występuje **niski poziom bezpieczeństwa publicznego, w tym drogowego**, dochodzi także do **aktów przemocy** oraz sporadycznie **zjawisk wandalizmu**

i chuligaństwa. Po głębszej analizie, zwrócić uwagę należy także na problem **ubóstwa oraz bezrobocia**, które na poziomie wskaźnikowym nie są identyfikowane jako kryzysowe (wartości wskaźników obszaru są korzystniejsze od wartości średniej gminnej), to jednak w skali gminy, patrząc jednostkowo na ich występowanie, są najliczniejsze właśnie na badanym obszarze. Diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji Goleszów-Centrum potwierdza występowanie zjawisk kryzysowych w sferze społecznej oraz konieczność podjęcia interwencji rewitalizacyjnej na wskazanym obszarze. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, współwystępowanie kryzysu w sferze społecznej oraz zjawiska negatywnego z co najmniej jednym z innej sfery konstituuje obszar rewitalizacji. Poza występowaniem ww. problemów społecznych, na obszarze rewitalizacji Goleszów-Centrum zdiagnozowano również **bardzo niską jakość powietrza atmosferycznego, bardzo wysoki poziom natężenia hałasu, bardzo niski poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu, bardzo wysoki poziom degradacji infrastruktury technicznej oraz niską jakość infrastruktury drogowej.**

Według interesariuszy procesu rewitalizacji, na obszarze rewitalizacji **brakuje organizacji, które miałyby wpływ i pobudzałyby aktywność społeczną mieszkańców.** Na danym obszarze znajdują się strategiczne budynki użyteczności publicznej, które stanowią duży potencjał do prowadzenia działań społecznych, mających na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej. Wyzwaniem społecznym jest również **starzenie się społeczeństwa.** Obszar rewitalizacji zamieszkiwany jest przez coraz większą grupę emerytów, chcących dokształcać się, realizować swoje pasje oraz ciekawie spędzać czas. W celu przeciwdziałania **izolacji społecznej osób starszych**, w ramach planowanych działań rewitalizacyjnych należy dążyć do wzrostu dostępności usług opiekuńczych oraz urozmaicenia oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych oraz zapewniania warunków do integracji międzypokoleniowej.

Na obszarze rewitalizacji **brakuje atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego**, wiele z obecnych miejsc ulega stopniowej degradacji czy jest trudnodostępnych dla wszystkich grup użytkowników. Brak dostosowanych do potrzeb mieszkańców miejsc aktywnej integracji społecznej, przede wszystkim związanych z lokalnym dziedzictwem kulturowym, a także sportem i rekreacją w znacznym stopniu uniemożliwiają budowanie istotnego z punktu widzenia działań rewitalizacyjnych – kapitału społecznego. Uporządkowanie, zagospodarowanie przestrzeni publicznych badanego obszaru wpłynie nie tylko na poprawę jego wizerunku, ale przede wszystkim na poprawę jakości życia mieszkańców. Miejscem o dużym potencjale rozwojowym jest zbiornik wodny TON wraz z otoczeniem. Zagospodarowanie tego terenu będzie sprzyjało odbudowie więzi społecznych mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz całej gminy, poprawi warunki spędzania czasu wolnego, a ponadto doprowadzi do odnowy przestrzeni publicznej.

7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Podstawą założeń planistycznych Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020-2030 jest wizja, która ma charakter projekcji przyszłości do jakiej dąży samorząd lokalny i interesariusze procesu rewitalizacji. Podstawę do sformułowania wizji obszaru rewitalizacji w gminie Goleszów stanowiły: analiza uwarunkowań, wyzwań, potencjałów i potrzeb obszaru, jak również analiza ekspercka poparta badaniem społecznym wśród mieszkańców gminy. Wizja jest odpowiedzią na problemy przedstawione w diagnozie oraz projekcją gminy, jaką chcieliby oglądać mieszkańcy po przeprowadzeniu rewitalizacji. Nadrzędnym celem jaki jej przyświeca jest ograniczenie zjawisk kryzysowych przy wykorzystaniu dostępnych potencjałów po to, by podnieść jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji została zdefiniowana następująco:

Wizja obszaru rewitalizacji

Obszar Goleszów-Centrum po przeprowadzeniu rewitalizacji to miejsce tętniące życiem, rzeczywiste centrum społeczno-kulturalne gminy, w którym mieszkańcy, w tym osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością oraz dzieci angażują się w działania społeczne, korzystają z rozbudowanej

oferty usług społecznych ukierunkowanych na aktywizację w różnych dziedzinach. W efekcie rewitalizacji obszar jest miejscem integracji międzypokoleniowej, a poziom ubóstwa i bezrobocia zostały ograniczone. Działania w zakresie ochrony środowiska bazujące na walorach przyrodniczych i historycznych obszaru, definiują nowe podejście do rozwoju lokalnego gminy, przez co obszar staje się miejscem zdecydowanie bardziej przyjaznym, czystszy i ekologicznym. Przestrzenie publiczne zyskały nową jakość, spędzają w nich czas mieszkańcy w różnym wieku, m.in. osoby starsze, rodziny z małymi dziećmi. Sposób ich zagospodarowania, wyposażenie w małą architekturę sprawiają, że są one atrakcyjne także dla zwolenników różnych form aktywności fizycznej. Obszar rewitalizacji to obszar równych szans i możliwości dla wszystkich jego użytkowników.

8. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań

Za pomocą wizji został przedstawiony pożądaný obraz obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. Aby jego osiągnięcie było możliwe, kluczowe jest wyznaczenie celów rewitalizacji, które będą określały konkretne kierunki działań. Poniżej prezentowana jest zakładana logika rewitalizacyjna.

Celem głównym rewitalizacji jest wzmocnienie potencjału obszaru rewitalizacji Goleszów-Centrum poprzez kompleksowe i zintegrowane działania na rzecz społeczności lokalnej, środowiska naturalnego oraz przestrzeni wspólnej.

Cel główny rewitalizacji jest zorientowany na wyprowadzenie obszaru Goleszów-Centrum ze stanu kryzysowego, ma przyczynić się do odnowy, ożywienia centralnych części gminy. Będzie realizowany przy współudziale wszystkich interesariuszy i partnerów procesu rewitalizacji, w tym przede wszystkim mieszkańców gminy.

Kluczowym elementem planistycznym, służącym realizacji celu głównego, jest układ celów strategicznych w oparciu o 3 podsystemy:

SPOŁECZNY

- Wysoki poziom integracji oraz aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji

ŚRODOWISKOWY

- Ochrona i poszanowanie środowiska oraz racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych na obszarze rewitalizacji

PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNY

- Uporządkowane przestrzenie publiczne bazujące na zasobach przyrodniczych i historycznych obszaru rewitalizacji

Kierunki działań wskazują na sposób osiągnięcia celów strategicznych w zakresie planowanych przedsięwzięć służących wychodzeniu z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są odpowiedzią na diagnozowane problemy oraz identyfikowane potencjały obszaru rewitalizacji. Skupiają się na celach i kierunkach działań rewitalizacji w obrębie 3 podsystemów.

Logika interwencji rewitalizacyjnej dla poszczególnych podsystemów została przedstawiona poniżej.

Tabela 20 Założenia interwencji rewitalizacyjnej w Gminie Goleszów

Podsystem	Cel strategiczny	Kierunki działań	Diagnozowane zjawiska kryzysowe	Identyfikowane potencjały	Spodziewane efekty
Społeczny	1. Wysoki poziom integracji oraz aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji	1.1 Stworzenie warunków do integracji różnych grup społecznych, w tym grup zagrożonych marginalizacją (osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością, ubogie, bezrobotne) 1.2 Aktywizacja i włączenie społeczne grup zagrożonych marginalizacją	<ul style="list-style-type: none"> starzenie się społeczności lokalnych samotność i alienacja osób starszych atomizacja społeczna mieszkańców ujemny przyrost naturalny odpływ ludzi młodych przemoc w rodzinie występowanie ubóstwa i bezrobocia 	<ul style="list-style-type: none"> potencjał zawodowy, twórczy mieszkańców dostępność usług społecznych zagęszczenie usług publicznych możliwości centrotwórcze duża grupa seniorów prężnie działająca instytucja kultury oferta kulturalna gminy propagowanie tradycji ziemi cieszyńskiej dziedzictwo kulturowe z żywymi tradycjami kulturowymi 	<ul style="list-style-type: none"> poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji integracja międzypokoleniowa w społeczności lokalnej poszerzona oferta atrakcyjnych zajęć w Gminnym Ośrodku Kultury dedykowana osobom w różnym wieku aktywne korzystanie z usług świadczonych przez Gminny Ośrodek Kultury większa liczba wydarzeń i imprez integracyjnych, edukacyjnych, sportowo-rekreacyjnych rozwinęte inicjatywy edukacyjne, kulturalne i sportowe zwiększone uczestnictwo seniorów, osób z niepełnosprawnością w życiu społeczno-kulturalnym gminy
Środowiskowy	2. Ochrona i poszanowanie środowiska oraz racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych na obszarze rewitalizacji	2.1 Poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej z zastosowaniem ekologicznych rozwiązań 2.2 Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców i turystów	<ul style="list-style-type: none"> bardzo niska jakość powietrza atmosferycznego korzystanie z nieekologicznych, niskosprawnych źródeł ciepła wzmoczony ruch tranzytowy napięcie zanieczyszczeń z Republiki Czeskiej 	<ul style="list-style-type: none"> zasoby przyrodniczo-rekreacyjne walory krajobrazowe cenne obszary chronione potencjał dla podjęcia działań podnoszących efektywność energetyczną, zarówno w obszarze wytwarzania, jak i użytkowania energii propagowanie zastosowania w budynkach jednorodzinnych nowoczesnych, odnawialnych źródeł energii cieplnej wykorzystanie potencjału przyrodniczego do rozwoju i promocji gminy 	<ul style="list-style-type: none"> rozwinęta infrastruktura techniczna z zachowaniem wysokich standardów dbałości o środowisko naturalne poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej odpowiedzialność społeczna w zakresie poszanowania środowiska oraz lokalnych zasobów naturalnych wzrost liczby turystów odwiedzających gminę
Przestrzenno-funkcjonalny	3. Uporządkowane przestrzenie publiczne bazujące na zasobach przyrodniczych i historycznych obszaru rewitalizacji	3.1 Zagospodarowanie i uporządkowanie zdegradowanych przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców 3.2 Modernizacja i adaptacja istniejących obiektów użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none"> bardzo niski poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu brak atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego bardzo wysoki poziom degradacji infrastruktury technicznej brak dostosowanych do potrzeb mieszkańców miejsc aktywnej integracji społecznej, związanych z lokalnym dziedzictwem kulturowym, a także sportem i rekreacją brak lub utrudniona dostępność do obiektów, przestrzeni publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> potencjał przestrzeni publicznych dobra dostępność komunikacyjna dogodne położenie w stosunku do Cieszyna (siedziba powiatu) oraz miejscowości turystycznych (Ustroń, Wisła) linia kolejowa położenie na terenie o dużych walorach krajobrazowych sprzyjających rozwojowi turystyki i rekreacji urozmaicony krajobraz terenów podgórskich z licznymi formami ochrony przyrody ścieżki spacerowe i rowerowe potencjał do rozwoju różnych form turystyki i związanych z nią usług obecność ciekawych obiektów turystycznych warunki terenowe do uprawiania sportu i rekreacji 	<ul style="list-style-type: none"> zaprowadzenie ładu przestrzennego na obszarze rewitalizacji poprawa wizerunku, estetyki przestrzeni publicznych wzrost zainteresowania aktywnymi formami spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji aktywne korzystanie z lokalnych miejsc, przestrzeni publicznych powstanie przestrzeni przyjaznych mieszkańcom poprawa jakości dostępności obiektów użyteczności publicznej i terenów rekreacyjnych zaspokojenie potrzeb osób starszych, osób z niepełnosprawnością, rodzin z dziećmi w zakresie spędzania czasu wolnego, wypoczynku i rekreacji

Źródło: opracowanie własne

9. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych został przeprowadzony w dniach od 8. do 21. lutego 2021 r. Każdy z interesariuszy procesu rewitalizacji mógł przedstawić swoją propozycję przedsięwzięcia. Wypełniony formularz przedsięwzięcia można było składać w Urzędzie Gminy w Goleszowie lub drogą elektroniczną, wypełniając formularz za pośrednictwem platformy. Otrzymane propozycje przedsięwzięć były weryfikowane przez Urząd Gminy w Goleszowie, żadna z nich nie została odrzucona, ale stanowiły podbudowę pod ostateczną koncepcję projektową interwencji rewitalizacyjnej. W ostatecznym zestawieniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych GPR znalazło się 10 kart, które zostały szczegółowo przedstawione w niniejszym rozdziale.

9.1 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w Gminie Goleszów mają charakter przede wszystkim społeczny, a także przestrzenno-funkcyjny i środowiskowy. GPR zakłada realizację 10 przedsięwzięć (w tym 2 nieinwestycyjnych oraz 8 inwestycyjnych), które przyczynią się do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych identyfikowanych na obszarze rewitalizacji oraz dodatkowo przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz uporządkowania ładu przestrzennego i ożywienia gospodarczego centrum gminy. Przedsięwzięcia infrastrukturalne są komplementarne i powiązane z celami społecznymi interwencji rewitalizacyjnej GPR. Główną domeną realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest rozwój w zakresie sfery społecznej, a mianowicie wzrost integracji oraz aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wartością dodaną rewitalizacji będzie zwiększony poziom odpowiedzialności ekologicznej oraz dbałość o przestrzeń publiczną gminy.

Przedstawione poniżej przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały przyjęte jako spójny i kompleksowy wachlarz przedsięwzięć podstawowych w ramach GPR Gminy Goleszów.

Nazwa przedsięwzięcia
1. "Po Goleszowsku" - cykl wydarzeń promujących dziedzictwo kulturowe Gminy Goleszów i Śląska Cieszyńskiego
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Goleszów
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Integracja społeczna oraz aktywizacja osób starszych poprzez umożliwienie im udziału w wydarzeniach kulturalnych.
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia
Promocja dziedzictwa kulturowego Gminy Goleszów i Śląska Cieszyńskiego poprzez przygotowanie i przeprowadzenie cyklicznych wydarzeń kulturalnych ukierunkowanych na promocję lokalnej tradycji

materialnej i niematerialnej (m.in. przeglądy zespołów regionalnych, konkursy potraw regionalnych, jarmarki świąteczne w okresie Świąt Bożego Narodzenia oraz Świąt Wielkiej Nocy, koncerty itp.).			
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
Przygotowanie i przeprowadzenie cyklicznych wydarzeń kulturalnych.			
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
Goleszów, ul. Cieszyńska			
Okres realizacji			
2022-2025			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
52 500		297 500	
Łączna wartość przedsięwzięcia			
350 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:			
Wskaźniki produktu:			
Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach: 3000 os./rok			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
Liczba organizowanych wydarzeń – ok. 15 wydarzeń/rok, w zależności od sytuacji epidemiologicznej kraju			

Nazwa przedsięwzięcia			
2. Goleszowski Uniwersytet Trzeciego Wieku			
Nazwa wnioskodawcy (dot. instytucji, organizacji pozarządowych, osób prawnych)			
Gmina Goleszów			
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia			
Postępujące starzenie się społeczności lokalnej, rosnąca liczba emerytów, wzrastające zagrożenie wykluczeniem i izolacją społeczną wskazują na potrzebę realizacji działań aktywizujących wśród seniorów poprzez organizację różnego rodzaju wydarzeń edukacyjnych, kulturalnych oraz sportowych, które zapewniać ma Goleszowski Uniwersytet Trzeciego Wieku.			
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia			
Ważną i doniosłą rolę w każdej społeczności lokalnej pełnią seniorzy, czyli osoby w wieku 60+. Jednocześnie brakuje dla nich oferty stałych zajęć w ramach różnego rodzaju kół zainteresowań itp. Dlatego też, na bazie pozytywnych doświadczeń wielu sąsiednich gmin, także w Gminie Goleszów powstał pomysł, aby utworzyć Uniwersytet Trzeciego Wieku.			
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
Utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku z bogatą ofertą zajęć, wykładów, prelekcji i wycieczek dla osób w wieku 60+. Zgodnie z założeniami, Goleszowski Uniwersytet Trzeciego Wieku ma funkcjonować przy Gminnym Ośrodku Kultury w Goleszowie.			
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
Goleszów, ul. Cieszyńska			
Okres realizacji			
2022 - 2025			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
 pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	 pochodzące ze źródeł prywatnych	 pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	 pochodzące z innych źródeł
45 000		255 000	
Łączna wartość przedsięwzięcia			
300 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu:			
Liczba nowoutworzonych form wsparcia seniorów w gminie – 1 szt.			
Wskaźniki rezultatu:			
Liczba seniorów uczestniczących w projekcie – 25 os./rok			

Nazwa przedsięwzięcia			
3. "Nowoczesny GOK" - modernizacja budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Goleszowie wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych			
Nazwa wnioskodawcy			
Gmina Goleszów			
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia			
Projekt wynika z potrzeby integracji społeczności lokalnej, zwiększenia aktywizacji wśród różnych grup społecznych, konieczności poprawy dostępności do obiektów publicznych, w tym także uwzględnienie potrzeb osób starszych, osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami. Realizacja projektu umożliwi korzystanie z oferty kulturalnej GOK również przez osoby niepełnosprawne, pogłębianie wiedzy dotyczącej dorobku kulturalnego oraz historii gminy, poszerzenie asortymentu istniejącej wystawy kulturalnej.			
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia			
Rewitalizacja obszaru rewitalizacji w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki			
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
Celem zadania jest poprawa warunków korzystania przez mieszkańców i turystów z oferty Gminnego Ośrodka Kultury w Goleszowie. Zadanie inwestycyjne będzie obejmowało w szczególności: termomodernizację budynku GOK, zagospodarowanie terenu wokół budynku, remont pomieszczeń w budynku, modernizację sceny w sali widowiskowej, dostosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, utworzenie stref relaksu i wypoczynku wraz z placami zabaw dla dzieci za budynkiem GOK-u.			
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
Goleszów, ul. Cieszyńska			
Okres realizacji			
2021-2023			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
3 274 000,00			
Łączna wartość przedsięwzięcia:			
3 274 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu:			
Liczba zmodernizowanych obiektów w ramach procesu rewitalizacji – 1 szt.			
Wskaźniki rezultatu:			
Liczba osób odwiedzających GOK – 10 000 os./rok			

Nazwa przedsięwzięcia			
4. Ośrodek Ochrony Przyrody i Edukacji Ekologicznej "Ton" w Goleszowie			
Nazwa wnioskodawcy			
Gmina Goleszów			
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia			
Projekt wpłynie na poprawę jakości przestrzeni publicznych w gminie, które ulegają stopniowej degradacji. Jest odpowiedzią na zgłaszane potrzeby w zakresie tworzenia miejsc aktywnej integracji społecznej związanych z lokalnym dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym. Poprzez zagospodarowanie cennego obszaru przyrodniczego gmina zyska nową, atrakcyjną przestrzeń wytchnieniową, sprzyjającą rekreacji, spędzaniu czasu wolnego, co wpłynie na odbudowę więzi społecznych mieszkańców oraz poprawę jakości życia w gminie.			
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia			
Odnowa akwenu "Ton" w Goleszowie i ochrona unikatowej przyrody (m.in. Gniewosz plamisty). Należy podkreślić, że akwen jest unikatowym tego typu zbiornikiem wodnym nie tylko na Śląsku Cieszyńskim, ale i w Polsce - powstał na zboczach góry Jasieniowej po dawnym wyrobisku marglu służącym Cementowni "Goleszów". Jego urokliwe położenie i bogactwo przyrodnicze od lat przyciągają wielu mieszkańców oraz turystów. Po realizacji projektu zbiornik "Ton" jak i tereny wokół niego będą pełniły funkcję Ośrodka Ochrony Przyrody i Edukacji Ekologicznej - plenerowe muzeum fauny i flory połączone ze strefą relaksu i wypoczynku na łonie przyrody.			
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
Umocnienie brzegów nad akwensem, stworzenie ścieżek edukacji przyrodniczo-ekologicznej, mini-tężnia na zboczach góry, akwarium z unikatowymi gatunkami podlegającymi ochronie, miejsca relaksu dla mieszkańców i turystów, zielony plac zabaw dla dzieci, modernizacja budynku gospodarczego - tzw. "Rybacówki" (w tym wykonanie tzw. zielonego dachu).			
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
Goleszów, ul. Olimpijska			
Okres realizacji			
2023-2027			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
10 000 000,00			
Łączna wartość przedsięwzięcia			
10 000 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu:			
Liczba odnowionych przestrzeni publicznych - 1 szt.			
Powierzchnia odnowionych przestrzeni publicznych -			
Wskaźniki rezultatu:			
Liczba osób korzystających z odnowionych przestrzeni publicznych – 1 000 os./rok			

Nazwa przedsięwzięcia			
5. Goleszowskie Centrum Turystyki Aktywnej			
Nazwa wnioskodawcy (dot. instytucji, organizacji pozarządowych, osób prawnych)			
Gmina Goleszów			
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia			
Obszar, na którym planowana jest inwestycja aktualnie jest zaniedbany, ulega stopniowej degradacji. Znajdują się na nim skocznie narciarskie, które są symbolem tradycji sportowej w gminie. Obszar posiada duży potencjał do rozwoju funkcji turystycznej gminy, ale przede wszystkim może stać się miejscem integracji społecznej oraz aktywizacji młodzieży.			
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia			
Głównym celem projektu jest promocja walorów turystycznych Gminy Goleszów poprzez stworzenie nowego produktu turystycznego pn. "Goleszowskie Centrum Turystyki Aktywnej". Lokalizacją inwestycji będą tereny skoczni narciarskich w Goleszowie, położone w niezwykle atrakcyjnym pod względem turystyki miejscu (nad jeziorkiem "Ton" oraz na zboczach góry Jasieniowa).			
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
Zakres inwestycji obejmował będzie w szczególności: modernizację terenów skoczni narciarskich, wytyczenie i wykonanie wielofunkcyjnych i całorocznych tras biegnących wokół skoczni oraz jeziorka "Ton", umożliwiających uprawianie Nordic Walking, kolarstwa górskiego i przetajowego, joggingu, jazdy na nartorolkach, a w zimie również turystyki narciarskiej. W ramach zadania inwestycyjnego zmodernizowane zostaną również korty tenisowe przy ul. Grabowej w Goleszowie, a także wykonana zostanie platforma widokowa koło skoczni (widok na pobliskie jeziorko Ton oraz Goleszów, Pogórze Cieszyńskie i Beskid Śląski)			
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
Goleszów, ul. Olimpijska			
Okres realizacji			
2022-2027			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
12 000 000,00			
Łączna wartość przedsięwzięcia			
12 000 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu:			
Liczba zmodernizowanych obiektów turystycznych – 1 szt.			
Liczba zagospodarowanych przestrzeni publicznych – 3 szt.			
Powierzchnia zagospodarowanych przestrzeni publicznych – 3 ha			
Długość nowopowstałych tras turystycznych – 5 km			
Wskaźniki rezultatu:			
Liczba osób korzystających z zagospodarowanych przestrzeni publicznych – 5 000 os./rok			

Nazwa przedsięwzięcia			
6. "Kulturalne serce Goleszowa" - stworzenie Centrum Promocji Dziedzictwa Kulturowego Gminy Goleszów			
Nazwa wnioskodawcy (dot. instytucji, organizacji pozarządowych, osób prawnych)			
Gmina Goleszów			
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia			
W gminie brakuje miejsc aktywnej integracji społecznej, międzypokoleniowej, gdzie możliwa byłaby promocja dziedzictwa kulturowego, czy tradycji lokalnych.			
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia			
Projekt "Kulturalne serce Goleszowa" to przedsięwzięcie, którego głównym celem jest promocja bogatego dziedzictwa kulturowego Gminy Goleszów oraz stworzenie warunków do jego stałego propagowania wśród społeczności lokalnej i turystów.			
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
W ramach projektu przewidziano budowę stałej sceny plenerowej koło urzędu gminy wraz z pełnym zapleczem socjalno-gospodarczym i sanitarnym, a także pomieszczeniami, w których prowadzone będą zajęcia tematyczne związane z ochroną dziedzictwa kulturowego. Wszystkie ww. pomieszczenia usytuowane zostaną bezpośrednio pod sceną. Pod sceną znajdą się też garderoby dla artystów, zaś centralne miejsce zarezerwowane zostanie dla Izby Tradycji Gminy Goleszów, w której poszczególni twórcy i sołectwa Gminy Goleszów będą mogli prezentować swój dorobek. Uzupełnieniem infrastruktury sceny będzie mała architektura oraz stałe, utrzymane w regionalnej stylizacji, stoiska, na których będą wystawiane wyroby lokalnych twórców, a także serwowane będą dania kuchni regionalnej. Zakupione zostaną też rozkładane ławki i krzesła na widownię.			
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
Goleszów, ul. Szkolna			
Okres realizacji			
2022-2023			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
225 000		1 275 000	
Łączna wartość przedsięwzięcia			
1 500 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu:			
Liczba zagospodarowanych przestrzeni publicznych – 1 szt.			
Wskaźniki rezultatu:			
Liczba osób korzystających z nowopowstałej infrastruktury – 3 000 os./rok			

Nazwa przedsięwzięcia			
7. "HISTORIA CEMENTEM PISANA" - zagospodarowanie obszarów po dawnej Cementowni "Goleszów"			
Nazwa wnioskodawcy			
Gmina Goleszów			
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia			
Budek przeznaczony pod inwestycję jest w złym stanie technicznym, nie spełnia standardów cieplnych, obecnie pełni funkcję przedszkola publicznego. Z uwagi na swoją funkcję, ale i bogatą historię, jest miejscem, które ma duży potencjał rozwojowy. Realizacja przedsięwzięcia wpłynie nie tylko na poprawę stanu technicznego budynku, poprawę warunków lokalowych w obiekcie użyteczności publicznej, ale także na ochronę środowiska poprzez ograniczenie zużycia ciepła oraz umożliwi realizację działań aktywizujących i integrujących lokalną społeczność.			
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia			
Kompleksowa rewitalizacja, doprowadzenie do ożywienia, poprawy funkcjonalności, estetyki, wygody użytkowania i jakości życia w centrum Goleszowa poprzez modernizację budynku przedszkola publicznego w Goleszowie w celu poprawy warunków edukacyjnych w Gminie.			
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
Modernizacja obiektu dawnej willi dyrektora cementowni – obecnie budynku przedszkola w Goleszowie.			
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
Goleszów, ul. Grabowa			
Okres realizacji			
C			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
225 000		1 275 000	
Łączna wartość przedsięwzięcia			
1 500 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu:			
Liczba obiektów poddanych modernizacji w ramach rewitalizacji – 1 szt.			
Wskaźniki rezultatu:			
Liczba dzieci korzystających ze zmodernizowanego obiektu – 500 os./rok			

Nazwa przedsięwzięcia			
8. "Czysta Gmina Goleszów" - utworzenie nowoczesnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych wraz z zakupem samochodu asenizacyjnego			
Nazwa wnioskodawcy (dot. instytucji, organizacji pozarządowych, osób prawnych)			
Gmina Goleszów			
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia			
Gminę Goleszów zamieszkuje prawie 13 000 osób. Rocznie wytwarzanych jest kilka tysięcy różnego rodzaju odpadów. W związku z czym, oprócz stałego funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, w ramach którego gmina zapewnia odbiór śmieci segregowanych i niesegregowanych od swoich mieszkańców, przy tej liczbie mieszkańców i generowanych odpadach różnego rodzaju, niezbędnym z punktu widzenia poprawy ochrony środowiska jest utworzenie nowoczesnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.			
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia			
Niezbędnym - z punktu widzenia poprawy ochrony środowiska - jest utworzenie nowoczesnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Jednocześnie niezbędny jest zakup samochodu asenizacyjnego, dzięki czemu rozwiązany będzie problem wywozu nieczystości płynnych z budynków komunalnych, które w większości nie są podłączone do sieci kanalizacyjnej (obecnie tylko niewielka część gminy jest skanalizowana).			
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
Utworzenie nowoczesnego Punktu selektywnej Zbiórki Odpadów komunalnych oraz zakup samochodu asenizacyjnego.			
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
Goleszów, ul. Margłowa			
Okres realizacji			
2027			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
3 000 000,00			
Łączna wartość przedsięwzięcia:			
3 000 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:			
Wskaźniki produktu:			
Liczba nowopowstałych instytucji sprzyjających ochronie środowiska – 1 szt.			
Liczba zakupionych pojazdów do odbioru nieczystości z terenu gminy – 1 szt.			
Wskaźniki rezultatu:			
Poprawa ochrony środowiska poprzez zwiększenie motywacji mieszkańców do selektywnej zbiórki odpadów			
Zmniejszenie objętości zmieszanych odpadów komunalnych – o 5%			

Nazwa przedsięwzięcia			
9. "Parkuj i zwiedzaj" - parking dla mieszkańców i turystów odwiedzających Gminę Goleszów			
Nazwa wnioskodawcy			
Gmina Goleszów			
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia			
Jednym z problemów gminy, który wybrzmiewał w opiniach mieszkańców jest niewystarczająca liczba miejsc parkingowych, która powoduje powstawanie tzw. dzikich parkingów, które powodują dalszą dewastację i niszczenie przestrzeni publicznych. Realizacja przedsięwzięcia ma wpłynąć na ograniczenie tego problemu, ale również ma przyczynić się do wyboru ekologicznego środka transportu i wzrostu atrakcyjności turystycznej gminy.			
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia			
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w trosce o rozwój turystyki i o polepszenie życia mieszkańców.			
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
Utworzenie centrum przesiadkowego wraz z parkingami oraz wypożyczalnią rowerów miejskich (zwykłych i elektrycznych). Parking dla osób przyjeżdżających samochodem, autobusem lub PKP do Gminy Goleszów. Na parkingu możliwość wypożyczenia roweru. Parking zostanie zlokalizowany przy Gminnym Ośrodku Kultury w Goleszowie.			
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
Goleszów, ul. Cieszyńska			
Okres realizacji			
2026-2027			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
225 000		1 275 000	
Łączna wartość przedsięwzięcia			
1 500 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu:			
Liczba zagospodarowanych przestrzeni publicznych – 1 szt.			
Wskaźniki rezultatu:			
Wzrost liczby turystów odwiedzających gminę – o 10%			

Nazwa przedsięwzięcia			
10. Termomodernizacja budynku OSP w Goleszowie			
Nazwa wnioskodawcy			
Gmina Goleszów			
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia			
Realizacja przedsięwzięcia ma wpłynąć na poprawę stanu technicznego, ale również na ochronę środowiska poprzez oszczędność zużycia energii oraz zmniejszenie kosztów utrzymania obiektu użyteczności publicznej, służącego w szerokim spektrum integracji i aktywizacji społecznej mieszkańców.			
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia			
Termomodernizacja budynku OSP w trosce o polepszenie życia mieszkańców oraz ograniczenie emisji CO2.			
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
Termomodernizacja budynku OSP w Goleszowie, która będzie obejmować ocieplenie ścian, ocieplenie stropu, wymiana okien i drzwi, modernizacja kotłowni gazowej.			
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
Goleszów, ul. Szkolna			
Okres realizacji			
2024-2026			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
375 000		2 125 000	
Łączna wartość przedsięwzięcia			
2 500 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu:			
Liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej – 1 szt.			
Wskaźniki rezultatu:			
Zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło – o 5%			

9.2 Uzupelniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Poza przedsięwzięciami podstawowymi, dopuszczalna na terenie gminy jest również realizacja przedsięwzięć uzupełniających. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji dopuszczalna jest również realizacja działań zlokalizowanych poza obszarem rewitalizacji, jeżeli wynika to z ich specyfiki. Powinny one jednak stanowić niezbędne uzupełnienie działań podejmowanych wewnątrz obszaru rewitalizacji. Na etapie wdrażania GPR nie są znane zakresy oraz ramy finansowe działań uzupełniających. Jednak główna ich idea będzie wpisująca się w cele i kierunki GPR, przez co planowane działania przyczynią się do zwiększenia poziomu integracji i aktywności społecznej mieszkańców oraz pociągną za sobą szereg innych korzyści o charakterze gospodarczym, środowiskowym oraz przestrzenno-funkcjonalnym. Działania te mogą być podjęte zarówno przez instytucje publiczne jak i organizacje pozarządowe i przedsiębiorców. Powinny uzupełniać lub podtrzymywać efekty przedsięwzięć prowadzonych na obszarze rewitalizacji. W związku z powyższym w ramach interwencji rewitalizacyjnej, na terenie gminy mogą być wdrażane także projekty uzupełniające oraz komplementarne do podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ukierunkowane w szczególności na:

- działania na rzecz wzmocnienia potencjału społecznego i zawodowego lokalnych społeczności,
- działania na rzecz integracji osób, rodzin, grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym z zastosowaniem aktywnej integracji,
- działania służące integracji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami,
- działania wynikające z LSR obejmujących obszary wiejskie i rybackie,
- zagospodarowanie przestrzeni publicznych, w tym roboty budowlane w obiektach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia w celu zaspokajania różnych potrzeb społeczności lokalnej,
- modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej, likwidacja niskiej emisji poprzez wymianę lub modernizację indywidualnych źródeł ciepła oraz budowa instalacji OZE w modernizowanych energetycznie budynkach,
- budowa lub przebudowa niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej (np. wiaty, parki, place zabaw, skwery, oświetlenie, boiska),
- wzmocnienie kapitału społecznego poprzez inicjatywy rozwijające potencjał lokalnych społeczności, organizacja wydarzeń aktywizujących mieszkańców, promocja lokalnego dziedzictwa historycznego, przyrodniczego i kulturowego,
- działania na rzecz zachowania elementów lokalnego dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, w tym przebudowa niekomercyjnej infrastruktury społeczno-kulturalnej,
- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej poprzez dofinansowanie zakładania i rozwoju firm, tworzących nowe miejsca pracy,

- podejmowanie lub rozwijanie działalności gospodarczych w zakresie wytwarzania produktów lokalnych bądź świadczenia usług lokalnych (w tym produkty spożywcze, kulinarne, drobne rzemiosło, rękodzieło, działalność artystyczna),
- akcje edukacyjne we współpracy z instytucjami rynku pracy i otoczenia przedsiębiorczości kształtujące postawy przedsiębiorcze,
- przeciwdziałanie bezrobociu, rozwój przedsiębiorczości i aktywizację zawodową mieszkańców,
- przeciwdziałanie przestępczości oraz poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego,
- integracja i aktywizacja mieszkańców oraz zwiększenie ich partycypacji w życiu publicznym,
- rozwój istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej,
- poprawa poziomu dostępności oraz jakości różnego rodzaju usług publicznych,
- tworzenie odpowiednich warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej,
- tworzenie odpowiednich warunków dla funkcjonowania i działalności organizacji społecznych.

10. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych

Komplementarność stanowi istotny element budowy GPR. Wskazuje na wzajemne powiązania pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami skutkować będzie efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Komplementarność rozpatrywana jest na poziomie pięciu aspektów: przestrzennego, problemowego, proceduralno-instytucjonalnego, międzyokresowego i źródeł finansowania.

10.1 Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020- 2030 opiera się przede wszystkim na uwzględnieniu ciągłości przestrzeni i relacji przestrzennych z pozostałymi częściami gminy. Kluczowym jest traktowanie przestrzeni jako całości, w której efekty działań rewitalizacyjnych będą oddziaływać nie tylko punktowo, ale na całe otoczenie. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne skoncentrowane są na obszarze rewitalizacji przez co charakteryzują się komplementarnością przestrzenną. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i na tej podstawie określenie obszaru rewitalizacji oparte zostało o analizę wskaźnikową oraz konsultacje społeczne. Dzięki realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, pozytywne skutki ich oddziaływania widoczne będą na całym obszarze, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli nie tylko mieszkańcy obszaru, ale także całej gminy, jak i osoby odwiedzające gminę Goleszów. Wszystkie działania będą prowadzone w taki sposób, aby niwelować zjawiska kryzysowe, a nie przenosić je w inne miejsca czy też doprowadzać do niepożądanych efektów takich jak segregacja społeczna czy wykluczenie.

10.2. Komplementarność problemowa

Spójność, komplementarność problemową w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020 - 2030 zapewniono poprzez zaprojektowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych odpowiadających na zdiagnozowane problemy oraz wzajemnie się dopełniających pomiędzy różnymi sferami tematycznymi. Zadania o charakterze inwestycyjnym uzupełniają działania o charakterze społecznym (kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców). Działania inwestycyjne skupiają się na umożliwieniu realizacji przedsięwzięć miękkich - społecznych, jednocześnie porządkując przestrzeń publiczną, zwiększając ład przestrzenny i docelowo poprawiają jakość życia mieszkańców oraz ich aktywizację.

Zasada komplementarności problemowej wyraża się także w tym, że poszczególne przedsięwzięcia wpisują się w kierunki działań przewidziane do rewitalizacji, a co za tym idzie również w cele strategiczne oraz w cel główny rewitalizacji. Dopełnianie się przedsięwzięć rewitalizacyjnych jak również powiązanie ich z celami rewitalizacji zapobiega zjawisku fragmentaryzacji, zapewniając oddziaływanie na obszar rewitalizacji w sposób kompleksowy.

10.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Zasada ta oznacza konieczność utworzenia systemu zarządzania programem rewitalizacji, który umożliwi efektywne współdziałanie różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność w zakresie wdrażanych procedur. Za realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020 -2030 odpowiada Wójt Gminy Goleszów, przy wsparciu Urzędu Gminy - Referat Inwestycji i Remontów. Nadzór nad realizacją GPR będzie pełnił pracownik merytoryczny referatu, jednocześnie będzie koordynatorem rewitalizacji w Gminie Goleszów. Umieszczenie koordynatora w obrębie struktur Urzędu Gminy zapewni skuteczne zarządzanie programem oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych. W celu skutecznej realizacji założeń GPR przewiduje się także współpracę z podmiotami podległymi samorządowi lokalnemu oraz instytucjami otoczenia społecznego i gospodarczego. Instytucje te odpowiedzialne będą nie tylko za konsultowanie, opiniowanie projektów i działań rewitalizacyjnych w ramach prac Komitetu Rewitalizacji, ale także będą uczestniczyły w realizacji poszczególnych przedsięwzięć na zasadach zlecenia zadań publicznych wg. procedury przewidzianej w ustawie działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawie – Prawo zamówień publicznych. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane zostało w kolejnych rozdziałach. Realizacja GPR będzie systematycznie monitorowana. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących.

10.4. Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020 - 2030 stanowi wyraz kontynuacji polityki rozwojowej prowadzonej w Gminie Goleszów. Przedsięwzięcia w niniejszym programie są następstwem podjętych działań i inicjatyw we wcześniejszym okresie. Komplementarnymi projektami realizowanymi w poprzednich latach, a mającymi swoją kontynuację w ramach planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych są:

- „Kultura bez granic/Kultura bez hranic” - projekt transgraniczny, którego celem był rozwój współpracy w dziedzinie kultury na rzecz wspierania i wzajemnego poznawania dziedzictwa kulturowego w gminie Goleszów i Wędrynia. Wartość projektu to blisko 57 tysięcy euro, zakończył się 2019 roku

- Przedszkole na poziomie w Gminie Goleszów - realizacja projektu pozwoli na poprawę poziomu edukacji przedszkolnej. Przedsięwzięcie przyczyni się do indywidualizacji wsparcia, co podniesie jakość kształcenia, a w perspektywie poprawi wyniki nauczania także na dalszych etapach edukacji. Wartość projektu wynosi 186 268,57 zł. Zakończenie planowane jest na rok 2022.
- Poprawa efektywności energetycznej budynków komunalnych w Cisownicy przy ul. Cisowej i w Goleszowie przy ul. Grabowej - celem projektu jest ograniczenie niskiej emisji. Wartość projektu wynosi 1 726 270,00 zł. Zakończenie planowane jest na rok 2022.
- eGoleszów - celem projektu było wsparcie rozwoju elektronicznych usług publicznych w zakresie e-administracji oraz zwiększenie dostępu mieszkańców gminy, petentów i przedsiębiorców do cyfrowych usług publicznych on-line. Wartość projektu wynosiła 829 319,42 zł, zakończył się w 2017 r.

10.5. Komplementarność źródeł finansowania

Przedsięwzięcia realizowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020 - 2030 będą finansowane z różnych źródeł. Jednocześnie zaplanowano finansowanie poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zgodnie z zasadą dodatkowości przy wykorzystaniu środków z funduszy strukturalnych oraz programów krajowych. Taki montaż finansowy uwzględniający różne metody pozyskiwania środków finansowych, wskazuje wprost na komplementarność przyjętych rozwiązań.

10.6 Podsumowanie komplementarności

Podsumowanie komplementarności w obrębie GPR zaprezentowano na poziomie celów i kierunków działań. Związane jest to z patrzeniem na proces rewitalizacji jako narzędzia osiągnięcia konkretnych i mierzalnych celów. Dla pełnej prezentacji komplementarności zdecydowano się na wykorzystanie matrycy pokazującej wzajemne zależności pomiędzy poszczególnymi celami procesu, wskazując na rodzaj komplementarności je wiążącej.

Poniższa matryca prezentuje poszczególne projekty rewitalizacyjne wraz z przypisanymi im kierunkami działań oraz celami strategicznymi.

Tabela 21 Komplementarność przedsięwzięć z celami strategicznymi i kierunków działań GPR

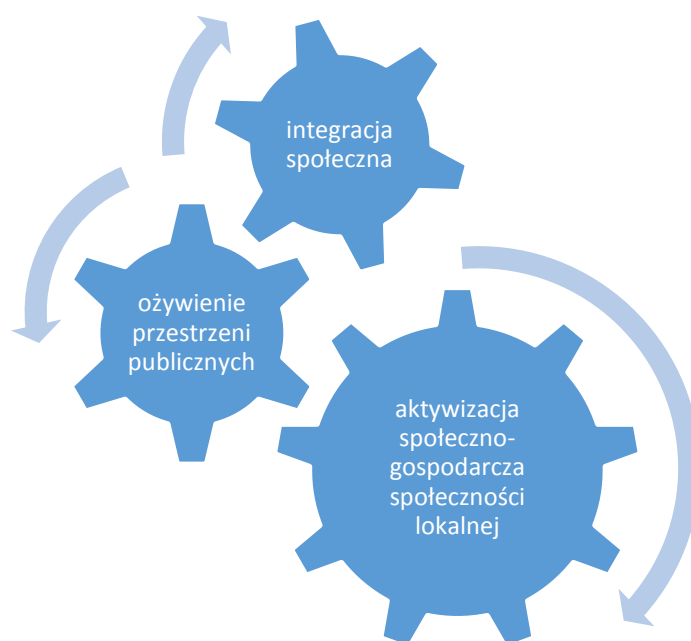
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	1. Wysoki poziom integracji oraz aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji		2. Ochrona i poszanowanie środowiska oraz racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych na obszarze rewitalizacji		3. Uporządkowane przestrzenie publiczne bazujące na zasobach przyrodniczych i historycznych obszaru rewitalizacji	
		1.1 Stworzenie warunków do integracji różnych grup społecznych, w tym grup zagrożonych marginalizacją (osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością, ubogie, bezrobotne)	1.2 Aktywizacja i włączenie społeczne grup zagrożonych marginalizacją	2.1 Poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej z zastosowaniem ekologicznych rozwiązań	2.2 Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców i turystów	3.1 Zagospodarowanie i uporządkowanie zdegradowanych przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców	3.2 Modernizacja i adaptacja istniejących obiektów użyteczności publicznej
1.	"Po Goleszowsku" - cykl wydarzeń promujących dziedzictwo kulturowe Gminy Goleszów i Śląska Cieszyńskiego						
2.	Goleszowski Uniwersytet Trzeciego Wieku						
3.	"Nowoczesny GOK" - modernizacja budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Goleszowie wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych						
4.	Ośrodek Ochrony Przyrody i Edukacji Ekologicznej "Ton" w Goleszowie						
5.	Goleszowskie Centrum Turystyki Aktywnej						
6.	"Kulturalne serce Goleszowa" - stworzenie Centrum Promocji Dziedzictwa Kulturowego Gminy Goleszów						
7.	"HISTORIA CEMENTEM PISANA" - zagospodarowanie obszarów po dawnej Cementowni "Goleszów"						
8.	"Czysta Gmina Goleszów" - utworzenie nowoczesnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych wraz z zakupem samochodu asenizacyjnego						
9.	"Parkuj i zwiedzaj" - parking dla mieszkańców i turystów odwiedzających Gminę Goleszów						
10.	Termomodernizacja budynku OSP w Goleszowie						

Źródło: opracowanie własne

10.7 Mechanizmy integracji

Integrowanie działań zidentyfikowanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020 – 2030 jest istotnym elementem programu rewitalizacji, głównie z punktu widzenia osiągnięcia zamierzonych celów. Integrowanie poszczególnych przedsięwzięć polega na połączeniu m.in. działań koncepcyjnych, organizacyjnych i finansowych. Tym samym przedmiotowy rozdział stanowi uzupełnienie wykazanej komplementarności. Głównym źródłem zbudowania trzech autonomicznych poziomów integracji przedsięwzięć jest założenie, że każde z działań zwiększa swój własny potencjał czerpiąc z innych i zarazem zwiększa ich potencjał oddziałując na nie. Tym samym mechanizmy integracji wzmacniają sprzężenie zwrotne pomiędzy planowanymi przedsięwzięciami.

Rysunek 28 Schemat integrowania działań rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne

Kluczowymi mechanizmami integracji zaplanowanej w GPR interwencji będą następujące czynniki:

1. **Integracja na poziomie celów** – mechanizm integracji w tym obszarze został wdrożony na poziomie opracowania dokumentu i będzie kontynuowany w okresie jego wdrażania. Etap opracowania dokumentu uwzględnił będzie takie mechanizmy jak:
 - a. konsultacje wytyczonego obszaru zdegradowanego i wyznaczonego na jego podstawie obszaru rewitalizacji – etap ten rozpoczął mechanizm integracji poprzez uruchomienie procesu udziału mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu GPR,
 - b. nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych do GPR – otwarty nabór przedsięwzięć przełożył się na stworzenie pola do weryfikacji przedsięwzięć z punktu widzenia ich oddziaływania na podobszary rewitalizacji i zaplanowania kompleksowej i zintegrowanej interwencji.

Na etapie wdrażania mechanizmem integracji na poziomie celów będzie proces monitoringu – weryfikacji osiągniętych celów i formułowania zaleceń określających dalsze kroki wdrażania GPR.

2. Integracja na poziomie partycypacji społecznej w zarządzaniu wdrażaniem GPR

– mechanizm ten będzie realizowany poprzez:

- a. powołanie Komitetu Rewitalizacyjnego – podstawową funkcją Komitetu będzie ocenianie postępu wdrażania GPR z punktu widzenia integracji i komplementarności podejmowanych działań przez podmioty zaangażowane w proces rewitalizacji,
- b. współpracę ze środowiskiem seniorów oraz młodzieży w zakresie działań rewitalizacyjnych podejmowanych dla osób starszych, młodzieży i dzieci,
- c. współpracę z przedstawicielami organizacji pozarządowych,
- d. regularne spotkania z interesariuszami,
- e. dodatkowym narzędziem integracji jest kontrola społeczna procesu realizowana dzięki publikacji i opiniowaniu sprawozdań z monitoringu GPR.

3. Integracja na poziomie zarządzania wdrażaniem – mechanizm związany z ciągłą oceną postępu wdrażania GPR, realizowany poprzez: monitoring i ewaluację.

Monitoring oraz ewaluacja GPR zostały opisane w rozdziale 13. Na poziomie mechanizmów integracji zostaną one wykorzystane dla prowadzenia procesu zarządzania, zgodnie z zaplanowanymi celami, jednocześnie odnosząc się do mierzalnych wskaźników, co pozwoli na pomiar realizacji celów, a tym samym ocenę integracji GPR.

11. Indykatywne ramy finansowe

Kluczowa z punktu widzenia realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest dywersyfikacja źródeł finansowania. Komplementarność źródeł finansowania sprawia, że realizacja zaplanowanych działań jest bardziej efektywna oraz zwiększa szanse na ich pełną realizację. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne mogą być realizowane przez podmioty z sektora publicznego, prywatnego czy pozarządowego.

Wśród źródeł finansowania, największe znaczenie mają środki własne budżetu gminy, środki budżetu państwa oraz fundusze europejskie. Planowany zakres przedsięwzięć, okres ich realizacji będą zależne w dużej mierze od możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł wsparcia. Łączna wartość planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowanych w ramach GPR zamyka się kwotą 35 924 000,00 zł. Szczegółowe zestawienie ram finansowych dla poszczególnych przedsięwzięć znajduje się w poniższej tabeli.

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Lokalizacja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia [zł]
1.	"Po Goleszowsku" - cykl wydarzeń promujących dziedzictwo kulturowe Gminy Goleszów i Śląska Cieszyńskiego	Obszar rewitalizacji Goleszów-Centrum, ul. Cieszyńska	2022-2025	pochodzące ze źródeł krajowych publicznych, EFS	350 000,00
2.	Goleszowski Uniwersytet Trzeciego Wieku	Obszar rewitalizacji Goleszów-Centrum, ul. Cieszyńska	2022-2025	pochodzące ze źródeł krajowych publicznych, EFS	300 000,00
3.	"Nowoczesny GOK" - modernizacja budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Goleszowie wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych	Obszar rewitalizacji Goleszów-Centrum, ul. Cieszyńska	2021-2023	pochodzące ze źródeł krajowych publicznych, EFRR	3 274 000,00
4.	Ośrodek Ochrony Przyrody i Edukacji Ekologicznej "Ton" w Goleszowie	Obszar rewitalizacji Goleszów-Centrum, ul. Olimpijska	2023-2027	pochodzące ze źródeł krajowych publicznych, EFRR	10 000 000,00
5.	Goleszowskie Centrum Turystyki Aktywnej	Obszar rewitalizacji Goleszów-Centrum, ul. Olimpijska	2022-2027	pochodzące ze źródeł krajowych publicznych, EFRR	12 000 000,00
6.	"Kulturalne serce Goleszowa" - stworzenie Centrum Promocji Dziedzictwa Kulturowego Gminy Goleszów	Obszar rewitalizacji Goleszów-Centrum, ul. Szkolna	2022-2023	pochodzące ze źródeł krajowych publicznych, EFRR	1 500 000,00
7.	"HISTORIA CEMENTEM PISANA" - zagospodarowanie obszarów po dawnej Cementowni "Goleszów"	Obszar rewitalizacji Goleszów-Centrum, ul. Grabowa	2022-2023	pochodzące ze źródeł krajowych publicznych, EFRR	1 500 000,00

8.	"Czysta Gmina Goleszów" - utworzenie nowoczesnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych wraz z zakupem samochodu asenizacyjnego	Obszar rewitalizacji Goleszów-Centrum, ul. Margłowa	2027	pochodzące ze źródeł krajowych publicznych, EFRR	3 000 000,00
9.	"Parkuj i zwiedzaj" - parking dla mieszkańców i turystów odwiedzających Gminę Goleszów	Obszar rewitalizacji Goleszów-Centrum, ul. Cieszyńska	2026-2027	pochodzące ze źródeł krajowych publicznych, EFRR	1 500 000,00
10.	Termomodernizacja budynku OSP w Goleszowie	Obszar rewitalizacji Goleszów-Centrum, ul. Szkolna	2024-2026	pochodzące ze źródeł krajowych publicznych, EFRR	2 500 000,00
Łącznie					35 924 000,00

12. Opis struktury zarządzania

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o rewitalizacji zadaniem własnym gminy jest m.in. tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji. Głównymi stronami przy wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020-2030 (GPR) są **Urząd Gminy Goleszów na czele z Wójtem Gminy, Rada Gminy Goleszów, Komitet Rewitalizacji oraz jednostki organizacyjne gminy**. Organem mającym ustawowe umocowanie do zarządzania GPR jest **Wójt Gminy Goleszów**, będący **Operatorem procesu rewitalizacji**, który ustanawia pozostałe elementy organizacyjne struktury zarządzania wdrożeniem.

Zarządzanie GPR będzie odbywać się w ramach istniejących struktur Urzędu Gminy Goleszów - **Referat Inwestycji i Remontów** - przez co nie przewiduje się dodatkowych kosztów na zarządzanie GPR. Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne gminy będą realizowane zgodnie z uchwaloną przez Radę Gminy Goleszów Wieloletnią Prognozą Finansową oraz poszczególnymi budżetami rocznymi. Spójność niniejszego programu z WPF zapewnić ma efektywną realizację zaplanowanych, zhierarchizowanych w planie przedsięwzięć.

Celem sprawnego zarządzania większymi zadaniami inwestycyjnymi, Wójt Gminy może powoływać zespoły zadaniowe, w skład których będą wchodzić przedstawiciele poszczególnych komórek odpowiedzialnych za częściowe funkcje zarządzania przedsięwzięciem. Ideą powołania ww. zespołów jest właściwe przygotowanie przedsięwzięcia od strony technicznej i sprawne zarządzanie jego realizacją począwszy od przygotowania specyfikacji istotnych warunków zamówienia, poprzez przeprowadzenie postępowania przetargowego, realizację, kontrolę i nadzór nad robotami, zarządzania przepływem dofinansowania, sprawozdawczość i monitoring oraz ostateczne rozliczenie otrzymanej pomocy.

Komitet Rewitalizacji

Rolą Komitetu Rewitalizacji jest doradztwo Wójtowi w zakresie dbałości o prawidłową realizację GPR oraz prowadzenie dialogu między interesariuszami procesu rewitalizacji a organami gminy. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określa Rada Gminy w drodze uchwały, zapewniając wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli. Podjęcie uchwały w tej sprawie będzie poprzedzone konsultacjami społecznymi.

Wójt Gminy Goleszów powoła w drodze zarządzenia Komitet Rewitalizacji w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia przez Radę Gminy Goleszów zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

13. System monitoringu i ewaluacji

13.1 Monitoring

Monitoring procesu rewitalizacji stanowi procedurę systematycznego rejestrowania postępów procesu rewitalizacji na podstawie realizacji działań i powstawania produktów tych działań. Monitoring prowadzony w odniesieniu do realizowanych przedsięwzięć będzie polegał na pozyskiwaniu informacji na temat postępów z realizacji oraz kontroli założeń. Ponadto kontrolowane będą aspekty finansowe przedsięwzięć w kontekście zapewnienia trwałości osiągniętych rezultatów. W związku z powyższym, monitoring będzie polegał na utrzymywaniu stałego kontaktu z podmiotami realizującymi przedsięwzięcia rewitalizacyjne, za co odpowiedzialny będzie Operator. Podstawą oceny realizacji GPR będą pozyskane dane ilościowe i jakościowe. Dla usystematyzowania uzyskiwanych informacji w cyklu rocznym, Operator wyśle do wszystkich zaangażowanych podmiotów prośbę o przesłanie informacji o postępach realizowanych prac. Uzyskane informacje będą zbierane i przetwarzane przez Operatora. Z jednej strony umożliwi to reagowanie na różne zdarzenia związane z wdrażaniem poszczególnych przedsięwzięć, z drugiej prezentację informacji podmiotom zaangażowanym w proces rewitalizacji, w szczególności Radzie Gminy oraz Komitetowi Rewitalizacyjnemu w zakresie postępu prowadzonych prac. Tak zaplanowany monitoring pozwoli na utrzymanie systematycznego kontaktu ze wszystkimi zaangażowanymi podmiotami, jednocześnie pozwalając na właściwe przygotowanie ewaluacji.

Podstawowym narzędziem do śledzenia postępów są wskaźniki monitorowania. Do monitorowania zmian stanu obszaru rewitalizacji będą wykorzystane te same wskaźniki ilościowe i jakościowe, które były podstawą delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Natomiast do monitorowania realizacji GPR zaprojektowano system wskaźników realizacji celów GPR (znajdujący się w dalszej części opracowania), w którym zaproponowano wskaźniki mierzące konkretne efekty podejmowanych działań w ramach realizacji zapisów dokumentu (poziom bazowy wskaźników wynosi zero).

13.2 Ewaluacja

Ewaluacja okresowa GPR będzie realizowana w cyklach trzyletnich. Obejmować będzie całość działań zaplanowanych do realizacji w ramach GPR, w tym pośrednią ocenę osiągnięcia wskaźników przypisanych poszczególnym celom. Poniżej zaprezentowano strukturę uprawnień i odpowiedzialności w ramach ewaluacji.

Tabela 22 Organizacja procesu ewaluacji

Stanowisko	Uprawnienie	Odpowiedzialność
Wójt Gminy	Wskazanie terminów i sposobów wykonania zadań, zatwierdzenie raportu z ewaluacji okresowej	Za zrealizowanie zadań przewidzianych na dany rok budżetowy, terminowe przekazanie raportu z ewaluacji okresowej Komitetowi Rewitalizacyjnemu i Radzie Gminy
Komitet Rewitalizacyjny	Opiniowanie raportu z ewaluacji okresowej	Formułowanie zaleceń i opinii dotyczących wdrażania GPR
Kierownik Referatu Inwestycji i Remontów	Sprawdzenie raportu	Rzetelność raportu, terminowe przekazanie raportu do zatwierdzenia Wójtowi Gminy i do opiniowania Komitetowi Rewitalizacyjnemu
Kierownik Referatu Inwestycji i Remontów	1. Sprawdzenie poprawności wypełnienia kart, sporządzenie raportu zbiorczego z realizacji zadań ujętych w GPR 2. Przeprowadzenie ankietyzacji podmiotów prywatnych i publicznych (innych niż jednostki gminne) zaangażowanych we wdrażanie GPR	Skompletowanie kart zadań, skompletowanie ankiet, przygotowanie raportu zbiorczego na podstawie informacji zawartych w kartach zadań, weryfikacja wskaźników realizacji GPR
Pracownik referatu merytorycznego lub kierownik jednostki organizacyjnej	Realizacja zadań ujętych w GPR, sporządzenie sprawozdania z realizacji tych zadań i przygotowanie ankiety ewaluacyjnej	Efektywne (sprawne i skuteczne) wykonanie zadań, terminowe przekazanie kart zadań i ankiety do Referatu Inwestycji i Remontów
Podmioty prywatne i publicznie (inne niż jednostki gminne)	Realizacja zadań ujętych w GPR, wypełnienie ankiet dostarczonych przez pracownika Referatu Inwestycji i Remontów	Efektywne (sprawne i skuteczne) wykonanie zadań, terminowe przekazanie ankiet do Referatu Inwestycji i Remontów

Źródło: opracowanie własne

W ramach ewaluacji okresowej przeprowadzane będą następujące czynności:

1. Pracownik referatu merytorycznego lub kierownik jednostki organizacyjnej, odpowiedzialny za realizację danego zadania zapisanego w GPR, sporządza sprawozdanie z realizacji w formie karty zadań i ankiety ewaluacyjnej tego zadania, uwzględniające w szczególności poziom osiągnięcia zakładanych wskaźników realizacji przedsięwzięcia oraz jego oddziaływanie na mieszkańców obszaru rewitalizacji.
2. Wypełnioną kartę zadania i ankietę ewaluacyjną za ubiegły rok pracownik referatu merytorycznego lub kierownik jednostki organizacyjnej przekazuje do Referatu Inwestycji i Remontów.
3. Pracownik Referatu Inwestycji i Remontów przeprowadza badanie przy pomocy ankiety ewaluacyjnej wśród podmiotów prywatnych i publicznych (innych niż jednostki gminne). Badanie służy ocenie poziomu osiągnięcia zakładanych wskaźników realizacji przedsięwzięcia oraz jego oddziaływanie na mieszkańców obszaru rewitalizacji.
4. Pracownik Referatu Inwestycji i Remontów sprawdza wypełnione karty zadań i ankiety ewaluacyjne pod względem kompletności informacji i w przypadku stwierdzenia uchybień, odsyła ją do właściwego kierownika referatu lub kierownika jednostki organizacyjnej w celu naniesienia poprawek. Poprawnie wypełnione ankiety ewaluacyjne zostają skompletowane i poddane analizie.
5. Pracownik Referatu Inwestycji i Remontów na podstawie informacji zawartych w kartach zadań i ankietach ewaluacyjnych przygotowuje zbiorczy raport, który przekazuje za pośrednictwem Kierownika Referatu Inwestycji i Remontów Wójtowi Gminy Goleszów.
6. Wójt Gminy Goleszów zatwierdza raport i przekazuje go Komitetowi Rewitalizacyjnemu. Raport będzie stanowił podstawę sformułowania zaleceń na kolejne lata wdrażania GPR.
7. Komitet Rewitalizacyjny opiniuje raport i przekazuje swoje uwagi i zalecenie Wójtowi Gminy.
8. Wójt Gminy Goleszów po uzyskaniu opinii Komitetu Rewitalizacyjnego przekazuje go niezwłocznie Radzie Gminy.

13.3 Aktualizacja GPR

W przypadku problemów i niskiej efektywności w realizacji przedsięwzięć na etapie monitorowania, można wziąć pod uwagę modyfikację i aktualizację programu rewitalizacji. W przypadku wprowadzania zmian i korekt w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych w dokumencie należy przedstawić ich

uzasadnienie. Aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Goleszów na lata 2020-2030 może okazać się konieczna, np. w przypadku nieosiągnięcia zakładanych wskaźników podczas monitorowania lub braku terminowości realizacji działań.

13.4 Harmonogram realizacji

W poniższej tabeli zaprezentowano ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020 – 2030.

Tabela 23 Harmonogram realizacji GPR

Wyszczególnienie	Okres realizacji
Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020 – 2030	2021 r.
Powołanie i rozpoczęcie prac przez Komitet Rewitalizacyjny	2021 r. (w ciągu 3 miesięcy od uchwalenia GPR)
Wprowadzenie zaplanowanych inwestycji do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Goleszów	Niezwłocznie po uchwaleniu GPR
Posiedzenia Komitetu Rewitalizacyjnego	Od 2021 do 2030 (przynajmniej jedno posiedzenie w ciągu roku)
Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach GPR	Od 2021 do 2030
Monitoring	Od 2021 r. do 2030 r. (realizowany systematycznie w okresach rocznych)
Ewaluacja okresowa	Od 2021 r. do 2030 r. (realizowana w okresach trzyletnich)
Komunikacja społeczna GPR	Od 2021 r. do 2030 r.

Źródło: opracowanie własne

13.5 Koszty zarządzania

Całość procesu wdrażania, monitoringu i ewaluacji będzie realizowana przez pracowników Urzędu Gminy w ramach obowiązków służbowych, w związku z czym nie przewiduje się ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z obsługą procesu. Komitet Rewitalizacyjny powołany przez Wójta Gminy Goleszów jako ciało doradcze, funkcjonować będzie w oparciu o przedstawicieli Urzędu Gminy i gminnych jednostek organizacyjnych, jak również wyłonionych przedstawicieli podmiotów publicznych i prywatnych oraz mieszkańców. Praca w ramach Komitetu Rewitalizacyjnego będzie miała charakter społeczny, nieodpłatny.

13.6 Wskaźniki realizacji

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020 - 2030 wymaga usystematyzowanego monitoringu i jednym z podstawowych narzędzi służących do śledzenia postępu realizacji GPR są wskaźniki realizacji. Dostarczają one informacji dotyczących efektów realizacji przedsięwzięć wyszczególnionych w dokumencie. Podkreślić należy, iż wybór wskaźników skupiony jest na ocenie osiągnięcia poszczególnych celów rewitalizacji wskazanych w części planistycznej, a nie produktów poszczególnych przedsięwzięć. Wynika to z postrzegania interwencji w ramach rewitalizacji jako procesu całościowego, który nie jest prostą sumą realizowanych przedsięwzięć, a ma na celu osiągnięcie zmiany na terenie obszaru poddanego rewitalizacji.

Tabela 24 Wskaźniki realizacji GPR dedykowane celom rewitalizacji

Cel	Wskaźnik	Wartość wskaźnika	Źródło danych	Wartość docelowa wskaźnika
CEL STRATEGICZNY 1. WYSOKI POZIOM INTEGRACJI ORAZ AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI				
	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem objętych wsparciem w ramach GPR	0	Urząd Gminy Goleszów	50
	Liczba wydarzeń i imprez integracyjnych, edukacyjnych, sportowo-rekreacyjnych realizowanych w ramach GPR	0	Urząd Gminy Goleszów	25
CEL STRATEGICZNY 2. OCHRONA I POSZANOWANIE ŚRODOWISKA ORAZ RACJONALNE KORZYSTANIE Z ZASOBÓW NATURALNYCH NA OBSZARZE REWITALIZACJI				
	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych	0	Urząd Gminy Goleszów	3%
	Wzrost powierzchni zagospodarowanych terenów zielonych w ramach GPR	0	Urząd Gminy Goleszów	5%
CEL STRATEGICZNY 3. UPORZĄDKOWANE PRZESTRZENIE PUBLICZNE BAZUJĄCE NA ZASOBACH PRZYRODNICZYCH I HISTORYCZNYCH OBSZARU REWITALIZACJI				
	Liczba zagospodarowanych przestrzeni publicznych w ramach GPR	0	Urząd Gminy Goleszów	5
	Liczba zmodernizowanych obiektów w ramach GPR	0	Urząd Gminy Goleszów	2

Źródło: opracowanie własne

14. Uspołecznienie dokumentu i proces partycypacji społecznej

14.1 Uspołecznienie opracowania GPR

W związku z pracami nad Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020 - 2030, w ramach partycypacji społecznej, Urząd Gminy Goleszów organizował konsultacje społeczne na każdym etapie tworzenia dokumentu. Gminny Program Rewitalizacji opracowany został metodą partycypacji społecznej zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U.2015.1777 z późn. zm.).

1. Ankieta online. Badanie ankietowe zostało przeprowadzone wśród mieszkańców gminy. Celem badania było pozyskanie opinii na temat rewitalizacji w gminie w kontekście opracowywanego programu rewitalizacji. Z uwagi na panujące restrykcje związane z pandemią koronawirusa COVID-19 badanie ankietowe przeprowadzone zostało drogą elektroniczną, kwestionariusz ankiety dostępny był w formie elektronicznej na stronie internetowej www.ankieta.deltapartner.org.pl/lpr_gmina_goleszow. Informacja o badaniu udostępniona została w aktualnościach na stronie internetowej gminy (www.goleszow.pl/news/gminny-program-rewitalizacji-gminy-goleszow), w mediach społecznościowych wójta gminy oraz na portalu śląska cieszyńskiego OX (www.wiadomosci.ox.pl/goleszow-samorzad-mysli-o-przyszlosci-i-pyta-o-nia-mieszkancow). Ankieta dostępna była od 8 do 22 grudnia 2020 roku. Łącznie wpłynęło 125 wypełnionych formularzy.
2. Konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Gminy Goleszów w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Goleszów, które były prowadzone w terminie od 29 stycznia 2021 r. do 21 lutego 2021 r.

Konsultacje miały formę:

- zbierania uwag w postaci papierowej przez wypełnienie formularza dostępnego w Urzędzie Gminy w Goleszowie i na stronie www.goleszow.pl
- zbierania uwag w postaci elektronicznej przez wypełnienie formularza dostępnego w na stronie www.goleszow.pl
- spotkania online 3 lutego 2021 r. dla interesariuszy procesu rewitalizacji, w którym udział wzięło 9 osób
- formularza ankiety dot. obszaru rewitalizacji, dostępnego na stronie internetowej Urzędu Gminy w Goleszowie www.goleszow.pl, w ramach którego wpłynęły 4 formularze z opiniami i propozycjami rozwoju obszaru rewitalizacji. Wnioski w nich zawarte znalazły odzwierciedlenie w diagnozie pogłębionej obszaru rewitalizacji.

3. Nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych - wypełnione formularze przedsięwzięć można było składać w wersji papierowej lub elektronicznej w okresie od 8 do 21 lutego 2021 r. Kwestionariusz w wersji elektronicznej był dostępny na stronie internetowej Gminy Goleszów oraz na dedykowanej platformie. W ramach prowadzonego naboru spłynęło 14 formularzy. Otrzymane propozycje przedsięwzięć były weryfikowane przez Urząd Gminy w Goleszowie, żadna z nich nie została odrzucona, ale stanowiły podbudowę pod ostateczną koncepcję projektową interwencji rewitalizacyjnej. W ostatecznym zestawieniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych GPR znalazło się 10 kart przedsięwzięć rewitalizacyjnych wypracowanych metodą partycypacyjną.
4. Konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020 – 2030 przeprowadzone w okresie od 7 do 30 maja 2021 r.

Na każdym etapie prowadzonego procesu rewitalizacyjnego Urząd Gminy Goleszów prowadził działania edukacyjno-informacyjne poprzez stały dostęp do informacji na temat rewitalizacji udzielanych przez pracowników Referatu Inwestycji i Remontów.

14.2 Uspołecznienie wdrażania GPR

Podstawowym celem działań związanych z uspołecznieniem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020 – 2030 jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów i interesariuszy.

Proces partycypacji społeczności lokalnej w realizacji GPR odbywać się będzie:

1. pośrednio – poprzez informowanie z wykorzystaniem strony internetowej gminy, publikacje promocyjne i informacyjne oraz lokalną prasę
2. bezpośrednio – podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami lokalnych środowisk oraz z organizacjami pozarządowymi, dopuszczalna formuła zdalna.

Interesariuszami procesu rewitalizacji, w stosunku do których prowadzona będzie polityka komunikacji i informacji będą: mieszkańcy gminy, mieszkańcy obszaru rewitalizacji (w tym także poszczególne grupy społeczne, takie jak młodzież, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami itp.), lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i grupy nieformalne.

W ramach rozpowszechniania informacji o Gminnym Programie Rewitalizacji podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

- umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020 - 2030,
- publikowanie informacji na stronie internetowej Urzędu o nowo realizowanych zadaniach w ramach GPR,

- współpraca z lokalnymi mediami mająca na celu informowanie opinii publicznej o przebiegu realizacji i wnioskach z monitorowania GPR.

Uspółcześnienie wdrażania GPR będzie również realizowane z wykorzystaniem i wspieraniem rozwoju współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi poprzez:

- przygotowywanie informacji bieżących z przebiegu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- opracowanie ankiety internetowej skierowanej do mieszkańców i innych interesariuszy dotyczącej oceny Gminnego Programu Rewitalizacji, prowadzonego procesu rewitalizacji oraz możliwości zgłaszania nowych potrzeb rewitalizacyjnych wynikających ze zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej,
- powołanie Komitetu Rewitalizacji składającego się z przedstawicieli różnych grup interesariuszy rewitalizacji (w terminie do 3 miesięcy od uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji), Komitet stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących prowadzenia i oceny rewitalizacji. Będzie on również pełnił funkcję opiniodawczo – doradczą Wójta Gminy Goleszów.
- organizację co najmniej jednego w roku otwartego spotkania konsultacyjnego (dopuszczalna formuła zdalna), w trakcie, którego mieszkańcy oraz przedstawiciele instytucji lokalnych będą mogli uzyskać informacje na temat aktualnego zaawansowania prac nad wdrożeniem procesu rewitalizacji oraz zgłosić uwagi dot. prowadzonych prac,

Proponowane działania mające na celu wspieranie rozwoju współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi mogą zostać rozszerzone, dostosowane do panujących rozporządzeń.

15. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowią Dyrektywa nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.7.2001, str. 30-37), Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353.) oraz Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.) ustawa ta dodatkowo uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000.

Wójt Gminy Goleszów wystąpił z pismem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach (syg.) oraz do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (syg.) w celu uzyskania niezbędnych decyzji w zakresie uczestnictwa w procedurze Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko oraz uzyskania stosownych opinii i uzgodnień dla projektu dokumentu.

16. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020 - 2030 nie przewiduje wprowadzenia zmian w uchwałach obowiązujących w gminie Goleszów.

17. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

17.1 Specjalna Strefa Rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020 - 2030 nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

17.2 Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego

17.2.1 Niezbędne zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

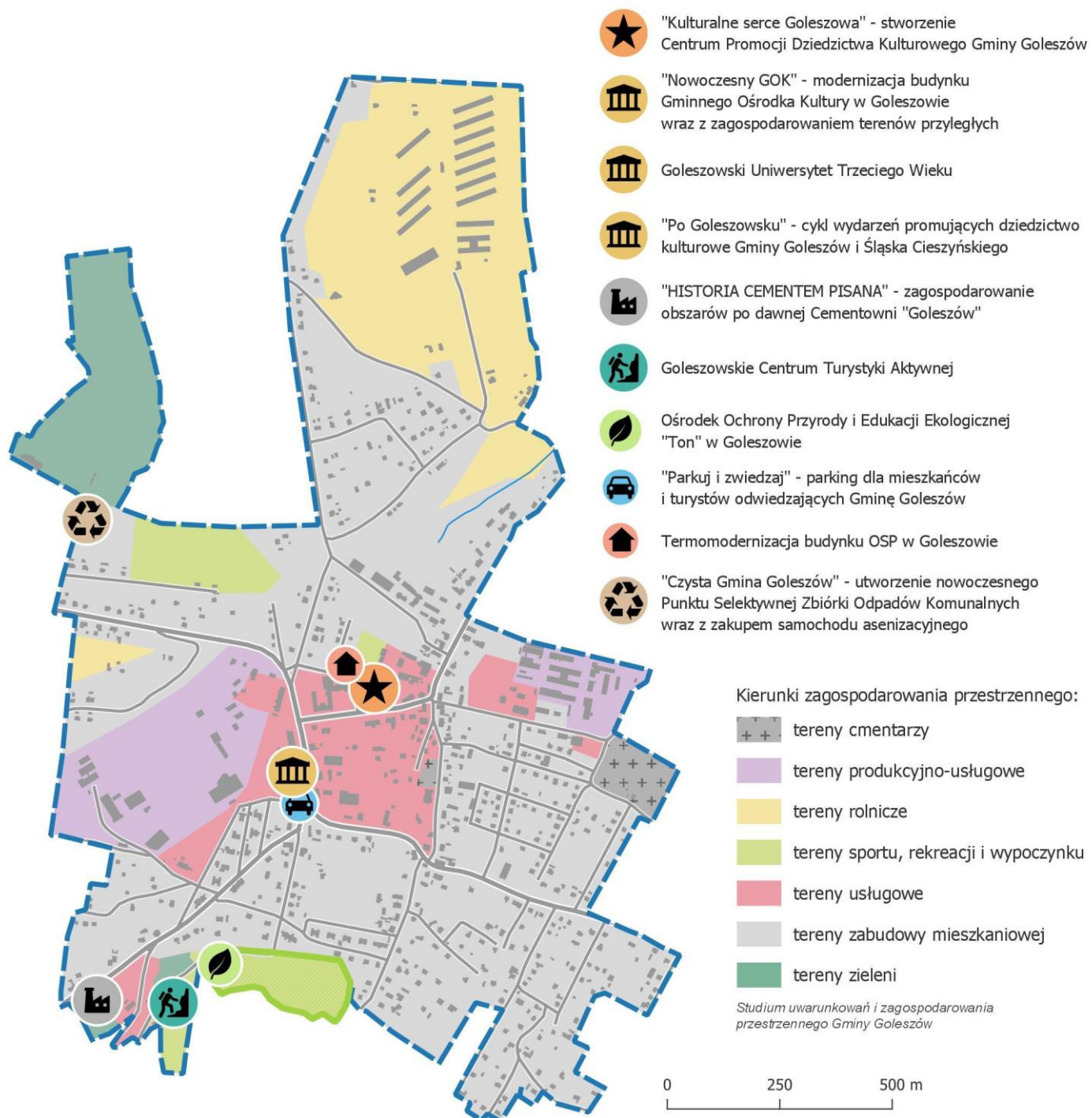
Gminny Program Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020 - 2030 nie przewiduje wprowadzenia zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Goleszów.

17.2.2 Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020 – 2030 nie przewiduje wprowadzenia zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na terenie Gminy Goleszów.

18. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

18.1 Podobszar rewitalizacji Goleszów - Centrum

Spis rysunków, tabel i wykresów

Rysunek 1 Położenie Gminy Goleszów w regionie.....	15
Rysunek 2 Jednostki statystyczne w ramach GPR Gminy Goleszów na lata 2020 – 2030	30
Rysunek 3 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców.....	44
Rysunek 4 Saldo migracji na 1 000 mieszkańców.....	45
Rysunek 5 Liczba mieszkańców wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców wieku przedprodukcyjnym.....	46
Rysunek 6 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	48
Rysunek 7 Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	49
Rysunek 8 Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	50
Rysunek 9 Zdarzenia drogowe na terenie Gminy Goleszów w latach 2015-2020.....	50
Rysunek 10 Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców.....	53
Rysunek 11 Liczba usług opiekuńczych na 1000 mieszkańców	54
Rysunek 12 Liczba ofiar przemocy na 1000 mieszkańców.....	55
Rysunek 13 Liczba bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	56
Rysunek 14 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców.....	58
Rysunek 15 Stosunek podmiotów nowozarejestrowanych do wyrejestrowanych	59
Rysunek 16 Obiekty z wyrobami azbestowymi na terenie Gminy Goleszów	60
Rysunek 17 Jakość powietrza atmosferycznego.....	62
Rysunek 18 Poziom natężenia hałasu.....	63
Rysunek 19 Dostępność terenów zielonych.....	67
Rysunek 20 Dostępność komunikacyjna	67
Rysunek 21 Dostępność placówek szkolnych i przedszkolnych.....	68
Rysunek 22 Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu.....	68
Rysunek 23 Poziom degradacji infrastruktury technicznej	70
Rysunek 24 Jakość dróg.....	71
Rysunek 25 Syntetyczny wskaźnik degradacji w zakresie sfery społecznej.....	74
Rysunek 26 Mapa pogłówna obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Goleszów	78
Rysunek 27 Ważne obiekty na obszarze rewitalizacji Goleszów-Centrum.....	80
Rysunek 28 Schemat integrowania działań rewitalizacyjnych	106
Tabela 1 Zestawienie obszarów porównawczych w ramach programu rewitalizacji	29
Tabela 2 Kryteria delimitacji.....	31
Tabela 3 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców.....	43
Tabela 4 Saldo migracji na 1000 mieszkańców.....	44
Tabela 5 Liczba mieszkańców wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców wieku przedprodukcyjnym	46
Tabela 6 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	47
Tabela 7 Poziom bezpieczeństwa publicznego.....	49

Tabela 8 Udzielone wsparcie w zakresie pomocy społecznej	52
Tabela 9 Liczba bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	56
Tabela 10 Aktywność gospodarcza	58
Tabela 11 Wskaźniki z zakresu sfery środowiskowej	61
Tabela 12 Kierunki rozwoju obszarów zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Goleszów	64
Tabela 13 Wskaźniki z zakresu sfery przestrzenno-funkcjonalnej	66
Tabela 14 Wskaźniki z zakresu sfery technicznej	69
Tabela 15 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników	73
Tabela 16 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości zestandaryzowane	73
Tabela 17 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery	75
Tabela 18 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych	77
Tabela 19 Potencjały obszaru rewitalizacji Goleszów - Centrum	82
Tabela 20 Założenia interwencji rewitalizacyjnej w Gminie Goleszów	88
Tabela 21 Komplementarność przedsięwzięć z celami strategicznymi i kierunków działań GPR	105
Tabela 22 Organizacja procesu ewaluacji	113
Tabela 23 Harmonogram realizacji GPR	115
Tabela 24 Wskaźniki realizacji GPR dedykowane celom rewitalizacji	116
Wykres 1 Struktura płci respondentów [%]	34
Wykres 2 Grupy wiekowe respondentów [%]	35
Wykres 3 Wykształcenie respondentów [%]	35
Wykres 4 Status na rynku pracy [%]	35
Wykres 5 Proszę wskazać, który obszar gminy Pana(i) zdaniem powinien być poddany procesowi rewitalizacji	36
Wykres 6 Proszę podać Pana(i) związek ze wskazanym terenem	36
Wykres 7 Proszę ocenić wymienione elementy związane z jakością życia na wskazanym przez Pana(nią) obszarze	37
Wykres 8 Jakie problemy Pana(i) zdaniem występują na wybranym przez Pana(ią) obszarze?	38
Wykres 9 Jakich miejsc i form aktywności brakuje we wskazanych przez Pana(ią) miejscach?	39
Wykres 10 Co Pani/Pana zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną, atutem Gminy Goleszów?	39
Wykres 11 Co Pani/Pana zdaniem jest największą wadą, słabą stroną Gminy Goleszów?	40
Wykres 12 Co Pani/Pana zdaniem należy zrobić (jakie przedsięwzięcie zrealizować), aby w gminie żyło się lepiej?	41
Wykres 13 Czy uważa Pan(i), że ma Pan(i) realny wpływ na to, co dzieje się w Pani/Pana najbliższym otoczeniu (dzielnicy, miejscowości)?	42